

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 december 1996

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

PROGRAMMADECREET VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

Inhoud

Nr. 14

Dinsdag 17 december 1996
Middagvergadering

Berichten van verhindering

1

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

– 13 (1996-1997) – Nr. 1

– 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

– 17 (1996-1997) – Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

– 13 (1996-1997) – Nr. 1

– 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15

– 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

– 17 (1996-1997) – Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997

– 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31

Algemene bespreking (Voortzetting)

1

Sprekers : de heren Joris Van Hauthem, Jean-Marie Bogaert, Carl Decaluwé, Johan De Roo, Jacques Laverge, Paul Van Grembergen, André Denys, Jaak Gabriels, Jef Sleenckx, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer Didier Ramoudt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Jos Geyssels, Ward Beysen, Frans Wymeersch, Herman Suykerbuyk, Emiel Verrijken, Carlos Lisabeth, Gilbert Bossuyt, Paul Deprez, Robert Voorhamme, Herman Candries, Christiaan Vandenbroeke, Freddy De Vilder en Jacky Maes, mevrouw Nelly Maes, de heren Michiel Vandenbussche en Michel Doomst, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen, Christian Van Eyken, Erik Matthijs en Tuur Van Wallendael, minister Eric Van Rompuy, minister Theo Kelchtermans, minister Anne Van Asbroeck, minister Luc Martens en minister-president Luc Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden

72

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.17 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Johan Weyts : buitenslands.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15
- 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997

- 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31

Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het eerste gedeelte van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, vooraleer de bespreking van de begroting aan te vatten, zou ik de diensten van het Vlaams Parlement willen bedanken voor het totstandkomen van de motie betreffende het belangenconflict.

Het eerste wat ons opvalt bij het doornemen van deze begroting is het feit dat bij alle departementen onder de rubriek OM de letter a veel voorkomt. Die letter a staat voor de minister-president. Men kan zich bijgevolg niet van de indruk ontdoen dat de minister-president zich als een octopus beweegt die zijn tentakels over de hele begroting en dus over het hele beleid heeft uitgespreid. Op zich is dat natuurlijk niet pejoratief.

Mijnheer de minister-president, ik zou het willen hebben over een drietal thema's : het luik staats-hervorming, Brussel en Vlaams-Brabant. Ik weet ook wel dat deze posten in de begroting marginaal aanwezig zijn.

Het luik staats-hervorming wordt ondergebracht onder één basisallocatie. Dat luik zit in het slop, dat weet u waarschijnlijk ook wel. U trekt voor het volgende jaar 10 miljoen frank uit voor – ik citeer : onderzoeksstudie en expertisecosten in verband met de staats-hervorming. Einde citaat.

Nu weet ik ook wel, mijnheer de minister-president, dat het luik staats-hervorming, of het beleid – of eventueel de afwezigheid van het beleid – niet te vatten is in cijfers. U zult echter toch moeten vaststellen dat uw herhaalde pleidooien voor bijvoorbeeld de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, het uitdoven van de faciliteiten en de homogene bevoegdheidspakketten in het algemeen en van de sociale zekerheid in het bijzonder, niet erg gesmaakt worden. Dat is niet alleen zo op Belgisch niveau, wat nog valt te begrijpen. Ze worden echter ook hier niet gesmaakt, in dit Vlaams Parlement, zelfs niet bij uw eigen meerderheid in dit Vlaams Parlement. Dat bleek duidelijk bij uw poging om de vennootschapsbelasting in Vlaanderen te verlagen. Vooraleer u op een njet aan de andere kant van de taalgrens stuitte, heeft u bij uw eigen meerderheid nogal wat weerstand moeten overwinnen.

Ik denk bijvoorbeeld ook aan het belangenconflict dat dit Vlaams Parlement heeft ingeroepen naar aanleiding van de bespreking in de Kamer van het wetsontwerp over de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Die motie betreffende een belangenconflict werd hier ongeveer eenparig

Van Hauthem

goedgekeurd. Aangezien ik ook in de Senaat zetel, heb ik daar de besprekingen over het belangenconflict gevolgd. Het advies dat werd uitgebracht aan het overlegcomité is bedroevend : er werd hen gevraagd een consensus te zoeken. Dat staat ook al in de gewone wet. Dit advies kwam helemaal niet tegemoet aan wat hier naar aanleiding van het belangenconflict over de BDBH, en meer bepaald over de samenstelling van de raad van beheer van de BDBH, was gezegd. Toch zijn hier tien Vlaamse parlementsleden die ook in de Senaat zetelen. Deze gemeenschapssenatoren van de meerderheid hebben in de Senaat braaf dat gebrekkige advies goedgekeurd, een advies dat niets meer te maken had met wat zij hier hebben goedgekeurd. Qua politieke cultuur is er dus eigenlijk niets veranderd.

Wij hebben niet alleen in het Vlaams Parlement een commissie voor Staatshervorming. Ook in de Senaat is de commissie voor Institutionele Hervormingen bezig met een soort evaluatie van de federale structuren. We hebben daar nu de agendapunten vastgelegd. De territoriale begrenzing van de bevoegdheden was een punt dat niet als dusdanig op de agenda mocht staan, net zomin als de financiering van gemeenschappen en gewesten. Het luik staatshervorming zit dus wel degelijk in het slop.

Mijnheer de minister-president, vorige zaterdag hebt u op het congres van de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen nogmaals gepleit voor de communautarisering van de kinderbijslag en de gezondheidszorg. Het zal zo ongeveer de 587ste keer zijn geweest zijn dat u daarvoor pleitte. Zelfs de bijzonder gematigde Vlamingen beginnen zich af te vragen of het u wel menens is.

Minister-president Luc Van den Brande : Is het zo dat tijdens een begroting alles aan bod moet komen omdat dat de basis zou zijn om een beleid te voeren ? U geeft zelf aan dat de budgettaire vertaling van de staatshervorming dient om inhoudelijke bijstand te verlenen, expertise rond bepaalde thema's, enzovoort. Ik beperk mijn uitleg over het dossier hervorming : dat is de kern van het debat dat we in de commissie voeren, ik wil niet vooruitlopen op de antwoorden van de regering.

Ik kan begrip opbrengen voor bepaalde bedenkingen van de heer Van Hauthem. We hebben de afspraak gemaakt om elk van de onderwerpen te bekijken. Ik hou me dan ook aan de basisstelling die werd bevestigd in de nota van 29 februari 1996.

De heer Joris Van Hauthem : Naar aanleiding van de begroting schets ik even de algemene sfeer, niet alleen in dit parlement maar ook in de andere assemblees. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de Senaat om aan te duiden dat het de verkeerde richting uitgaat. We zijn met een en ander bezig in de commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken, waarschijnlijk tot in 1999. Er zit echter geen visie achter : waar willen we in 1999 staan ? Wat willen we dan bereiken ? Hoe willen we dat doen ? We zijn nu al bezig met een volgende staatshervorming, iets wat mij helemaal niet stoort. Ik stel alleen vast dat het Sint-Michielsakkoord dat u verdedigde tijdens de vorige regeerperiode nog niet is uitgevoerd.

Er is nog een luik dat tijdens de vorige regeerperiode werd afgesproken: een aantal grondwetsartikels werden voor herziening vatbaar verklaard en die zouden nu moeten worden herzien. Men weigert daarover te discussiëren. Ik geef twee voorbeelden : de residuaire bevoegdheden en de regionalisering van de organieke wetgeving op de gemeenten en provincies. In die zin is de Senaat de provinciewetgeving aan het veranderen. Als men opmerkt dat dit niet de afspraak is die de toenmalige Sint-Michielspartners hebben gemaakt, haalt men de schouders op.

Uw Sint-Michielsakkoord zit al niet goed in elkaar, want het is nog niet helemaal uitgevoerd. We hebben geen enkele visie, strategie of idee van waar we in 1999 moeten staan. Dat gebrek aan visie valt toch wel op, ook in uw beleid inzake Vlaams-Brabant. Het actieplan dat u een tijd geleden heeft voorgesteld zal nu wel vertaald zijn in een begroting. We waren toen al van mening dat het van een verregaande naïviteit getuigt om niets aan de oorzaken van de culturele en sociale problematiek te doen. U hebt 71 miljoen frank vrijgemaakt voor de v.z.w. De Rand, 200 miljoen frank voor Vlabinvest en via de provincie Vlaams-Brabant 20 miljoen frank subsidies voor de Randkrant.

U hebt daarvoor eerst nog eens een ernstige analyse laten uitvoeren, terwijl we allemaal weten dat de studies eigenlijk overbodig zijn. We weten wat de grondslag van het probleem is : een vrij grote kapitaalcrachtige anderstalige inwijking in Vlaams-Brabant, met alle sociale en taalkundige gevolgen vandien. We stellen vast dat er bij een heel grote groep van die mensen geen behoefte is aan integratie, maar dat zelfs een deel van die groep zich politiek inzet tegen de integratie. In uw actieplan trapt u gewoon een paar open deuren in, zoals met de vraag dat de taalwet wordt toegepast. De meeste klachten die toekomen bij de adjunct-gouverneur

Van Hauthem

van Vlaams-Brabant zijn klachten van Vlamingen. Het slaat alles dat we op ons eigen grondgebied moeten klagen over de toepassing van de taalwetgeving.

Men gaat de inmenging met alle mogelijke wettelijke middelen bestrijden. Mijnheer de minister-president, we hebben vandaag gelukkig een motie goedgekeurd betreffende belangenconflicten. Maar daarmee is tegelijk ook aangegeven dat men met juridische middelen eigenlijk niet zo ver komt. Het Vlaams Parlement is reeds tot twee keer toe naar het Arbitragehof gestapt. Het Arbitragehof heeft ons op 3 oktober in het gelijk gesteld wat de begroting 1995 van de Franse Gemeenschap betreft. Maar dat is een Pyrrusoverwinning. Men zal die begroting wel ergens aanpassen zodat de subsidies als dusdanig niet meer te detecteren zijn. Dat is trouwens al gebeurd. In de Franse Gemeenschapsbegroting voor 1998 zullen we niets meer aantreffen waarmee we eventueel naar het Arbitragehof kunnen stappen.

De v.z.w. De Rand, die de culturele centra moet overkoepelen, zal een aantal culturele medewerkers in dienst nemen, en zelfs een aantal taken van onwillige gemeenten overnemen. Als die gemeenten binnen een paar jaar verplicht zouden worden de taken die decretaal bepaald zijn, zelf uit te voeren, dan zou ik dat nog kunnen aanvaarden. Maar zelfs dat wordt niet gedaan. De gemeenten in kwestie zijn aan geen enkele verbintenis gebonden en worden helemaal niet gedwongen om de taken uit te voeren die decretaal zijn vastgelegd.

Wat het onderwijs betreft, mijnheer de minister-president, zou het misschien niet slecht zijn om eens een studie te laten uitvoeren naar het effect van het Franstalig onderwijs in de Vlaams-Brabantse faciliteitengemeenten. Wie gaat naar die scholen? Waar loopt men school als men de lagere school achter de rug heeft? Waar gaat men wonen? Bestendigt dit al dan niet de verfransing? Het zou niet slecht zijn om eens een studie te wijden aan de nefaste effecten van het Franstalige onderwijs.

Vlabinvest, dat in 1990 van start is gegaan, wordt gereactiveerd. Na vijf jaar zijn er nu ongeveer dertig woningen. Mijnheer de minister-president, u zal nu in uw begroting met 200 miljoen frank 200 sociale woongelegenheden bijcreëren. Deze zullen worden bewoond overeenkomstig de Vlabinvest-criteria. De bestendige deputatie van Vlaams-Brabant schat de nood aan sociale woningen in heel

Vlaams-Brabant op 21.000 eenheden, waarvan zomaar even 7.000 in de rand zijn gesitueerd.

Er is de Europese moloch met zijn kapitaalcrachtige anderstalige inwijking, en een verdere Franstalige inwijking. Daarnaast bestaat de sterke behoefte aan woningen voor Nederlandstaligen, opdat zij de streek niet hoeven te verlaten. Tegenover dit alles stelt u een paar culturele medewerkers, een Randkrant en 230 woningen. Dat bewijst dat u blijkbaar niet wilt inzien hoe belangrijk Vlaams-Brabant, en meer bepaald de rand, is op het politieke schaakbord waarop in 1999 opnieuw volop zal worden gespeeld. De Franstaligen laten er in al hun verklaringen, en in hun wijze van denken en doen, geen twijfel over bestaan dat Vlaams-Brabant, en vooral de rand, opnieuw de pasmunt wordt in 1999.

Wat plaatst u daar tegenover aan strategie en visie? Eigenlijk niets. Waar wilt u dat we met de rand staan in 1999? Dat zegt u niet. Er is geen enkel perspectief. Hoe zit het overigens met het voorstel van decreet van de heren Suykerbuyk en Van Vaerenbergh over de eventuele contingentering in de gemeenten met massale inwijking? Het werd ingediend in 1991 en we horen er niets meer van. Hoe zit het met het voorstel van decreet van de heer Dielens, die het voorkeurrecht voor gemeenten en intercommunales wil installeren? Ook daar horen we niets meer van. Uw actieplan, mijnheer de minister-president, is dan ook een pleister op een houten been. Tientallen voorstellen uit het veld werden in de prullenmand gegooid. Die verfransing en europeanisering zet zich door. U stelt daar een budget tegenover van 200 miljoen frank, in het kader van Vlabinvest; van 71 miljoen frank voor de rand; en van 20 miljoen frank voor de Randkrant.

Het basisprobleem blijft echter onaangeroerd. Vlaams-Brabant is voor u geen prioriteit. Zoveel is wel duidelijk. Men investeert liever in voetbalstadions en atletiekhallen dan in het behoud van het Vlaams karakter van Vlaams-Brabant. Ongetwijfeld zullen de investeringen in de stadions van Antwerpen en Brugge electoraal lonender zijn. Ik ben niet tegen voetbal gekant. Maar ik heb iets tegen prestigeprojecten die tot meerdere eer en glorie van de regering worden uitgebouwd. Met het oog op 1999 zouden de prioriteiten elders moeten worden gelegd. Die prioriteiten moeten liggen in Vlaams-Brabant en vooral in Brussel.

Vlaams-Brabant en Brussel blijven dus het chantagemiddel van de Franstaligen om meer bevoegdheden duur te laten betalen. Dat is zeker zo in het licht van het nakend stemrecht voor EU-onderda-

Van Hauthem

nen. Het kan nochtans anders. De heer Tastenoye heeft in Spoorslag van oktober 1995 berekend wat men in Sint-Genesius-Rode zou kunnen doen. Sint-Genesius-Rode is de scharniergemeente, want ze vormt de corridor tussen Brussel en Wallonië. Hoe groter de Franstalige meerderheid daar is, hoe groter de eventuele legitimiteitsverwachting van een Waalse aanhechting van deze corridorgemeente. Anders gesteld : daar is dus een nieuwe demografische en politieke meerderheid nodig.

Volgens de heer Tastenoye volstaat 1,5 miljard frank. Dat bedrag vertegenwoordigt 0,3 procent van de begroting. Gespreid over drie jaar gaat het om slechts 0,1 procent. Met dat geld kan Vlabinvest tien woonblokken van vijftig appartementen bouwen, en laten bewonen door mensen die aan de Vlabinvest-criteria voldoen, dus door Nederlandstaligen. Dat zou geen weggegooid geld zijn. Er is een terugverdieneffect verbonden aan deze operatie die zou toestaan om 500 Vlaamse gezinnen naar Sint-Genesius-Rode te halen. Dat zou ons in staat stellen om in het jaar 2000 – op voorwaarde dat er geen EU-stemrecht komt – de politieke meerderheid opnieuw in Vlaamse handen te leggen. Dat is cruciaal. Want als we daar definitief de meerderheid verliezen, dan zijn we Sint-Genesius-Rode ook definitief kwijt, en zal de roep voor een aanhechting van de corridor tussen Brussel en Wallonië alleen maar toenemen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Van Hauthem, ik ben het met u eens dat Sint-Genesius-Rode een uitermate belangrijke gemeente is. Maar u moet toch toegeven dat we met betrekking tot het plan voor de v.z.w. De Rand, Sint-Genesius-Rode in het netwerk van gemeenschapshuizen hebben opgenomen. De Boesdaalhoeve wordt een centrum dat als onderdeel van dat netwerk zal fungeren.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister-president, denkt u dat u daarmee de verfransing van Sint-Genesius-Rode zal tegenhouden ?

Minister-president Luc Van den Brande : Neen, maar u zal dat ook niet doen door gebakken lucht te verkopen. (*Rumoer*)

De begrote 71 miljoen frank vertegenwoordigt een reële verhoging van de ingezette middelen. Als ik het goed heb, dan hebben we in het verleden slechts 41 miljoen frank ter beschikking gesteld voor gemeenschapshuizen of culturele centra die

onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering vielen.

Verder heb ik in de commissie uitgelegd dat Vlabinvest een oude en moeilijke levensgeschiedenis heeft gekend. Het was omwille van een aantal criteria niet evident om zomaar een toekomstvisie te ontwikkelen. Wij hebben ons inzake Vlabinvest bij prioriteit gericht op Sint-Genesius-Rode. We zien het belang van Sint-Genesius-Rode wel degelijk in.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister-president, u geeft de Boesdaalhoeve als voorbeeld. De infrastructuur mag daar zeer goed en uitgebreid zijn, maar als de Nederlandstaligen niet langer fysisch aanwezig zijn, heeft dat zijn weerslag op de politieke machtsverhoudingen, niet alleen in die gemeenten maar ook op federaal vlak. Dáár moet iets aan gebeuren.

Het geld van Vlabinvest verwijst naar een oude en droevige geschiedenis, want de 200 woningen die er nu zouden komen, werden in feite al in 1991 beloofd. Nu zouden deze eindelijk worden gebouwd. De cijfers van de bestendige deputatie van Vlaams-Brabant tonen echter aan dat er alleen al voor de rand 7.000 sociale woningen nodig zijn. Ik weet ook wel dat men deze woningen niet plotsklaps te voorschijn kan toveren. Maar dan komt daar opeens de Vlaamse regering opzetten met een heel actieplan met enkele culturele medewerkers, een randkrant en 200 sociale woningen. Deze actie heeft zogenaamd als doel om de rand met Nederlandstaligen te herbevolken, terwijl de Franstaligen reeds in de meerderheid zijn of een meerderheid dreigen te worden. Dit is een druppel op een hete plaat. Als u niet ingrijpt in de basisoorzaken en de bronnen van inwijking niet drooglegt, is een dergelijk actieplan dweilen met de kraan open. Ik beweer niet dat u niets concreets doet, maar u moet niet doen alsof dit plan hét reddingsplan is voor Vlaams-Brabant. Dat is immers niet het geval.

Hetzelfde geldt voor Brussel. Daar is het helemaal huilen met de pet op. Ik lees dat u ook voor deze stad een actieplan in het vooruitzicht stelt. Als dit plan even mager blijkt als dat voor Vlaams-Brabant, dan vrees ik het ergste. Onze hoofdstad is een gewest dat financieel onleefbaar is, maar dat wel wordt bestuurd door een Vlaamsonvriendelijke kaste – en dan druk ik me zacht uit. Dit bestuur wordt daarbij geholpen door beginselloze Vlaamse bewindslieden die de schijn van het pacificatiemodel hoog moeten houden. Dat dit schijn is, werd ons nogmaals bevestigd door de vaudeville rond het zogenaamde taalakkoord. Over TV-Brussel vraagt men zich meer en meer af of het een zender

Van Hauthem

is van en voor de Brusselse Vlamingen. Over sommige gemeenschapscentra vraagt men zich af of ze zijn gericht op de Brusselse Vlamingen dan wel op de bevordering van de integratie van de Brusselse Vlamingen in de vreemdelingengemeenschap. Als ik sommigen mag geloven, zijn die centra bovendien een jachtterrein voor de traditionele Brusselse politieke partijen, bestemd om hun vriendjes aan een functie te helpen. Ook dat geeft blijk van weinig visie.

Waarom zouden we, in plaats van de dotatie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie – een 500 miljoen frank – zomaar goed te keuren, geen garanties eisen van de bewindslieden die ons in dat Brussels Gewest vertegenwoordigen? Waarom zouden we voor hen geen gedragscode opstellen? Waarom zouden we hen geen beleidsplan voorleggen en hen geen subsidies weigeren, als ze dit plan niet willen uitvoeren? Ook op dat gebied is er geen sprake van een strategie. Het tegendeel is het geval.

Mijnheer de minister-president, ik beticht u er geenszins van dat dit uw bedoeling is, maar het Brussels beleid zorgt ervoor dat nog meer Nederlandstaligen Brussel verlaten. Ik verwijs naar het beleid in sommige gemeenschapscentra en naar het onderwijsbeleid. Zo dreigt het Nederlandstalig onderwijs het slachtoffer te worden van haar oorspronkelijk succes. Er bestaan Nederlandstalige scholen waar de anderstaligen meer dan 70 percent van de leerlingen vertegenwoordigen. U moet me eens uitleggen hoe die anderstaligen zich kunnen integreren in de Vlaamse gemeenschap. Het oorspronkelijk doel zoals dat destijds door de heer Grijp werd aangegeven, namelijk het via het onderwijs terugwinnen van een aantal anderstaligen, was goed. Op een bepaald ogenblik moet men echter een grens trekken, en die grens is ruimschoots bereikt. Het Brussels Nederlandstalig onderwijs verfranst. Het gaat zelfs zover dat Vlaamse ouders hun kinderen naar een lagere school buiten Brussel sturen, omdat de Vlaamse scholen door hun verfransing hun doel helemaal voorbijschieten. Uw Brussel-beleid verjaagt de Nederlandstaligen nog meer uit Brussel.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de dynamiek in de staatshervorming is jammer genoeg tot stilstand gekomen. U staat machteloos tegenover het federale niveau, waar de PS en eerste minister Dehaene de plak zwaaien. We hebben dit de voorbije weken nogmaals mogen ervaren. Men wil te allen prijze vermijden dat de vereiste instrumenten om op alle vlakken, ook het sociaal-economische,

een eigen beleid te voeren, naar de deelstaten zouden gaan. Men moet mij nu niet komen zeggen dat het communautaire niets met het sociaal-economische heeft te maken: het heeft er alles mee te maken. Zeker wat Brussel en Vlaams-Brabant betreft, is deze begroting er één van beheren, en niet van bezieling. U bent geen leider van een project voor staatshervorming dat bezieling en visie uitstraalt. U bereidt zich niet voor op de onvermijdelijke boedelscheiding. Zolang u nog zal dulden dat omwille van een artificiële constructie onder meer Vlaamse jobs, Vlaams geld en Vlaamse welvaart worden gestolen, zal u er niet komen. Vooral omwille van uw gebrek aan visie en een vast beleid rond Brussel en Vlaams-Brabant zullen wij deze begroting niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, ik heb mij eigenlijk altijd afgevraagd waarom een begroting elk jaar opnieuw besproken wordt tijdens de donkerste weken van het jaar. Hier hebben we niet zoveel last van wat er buiten gebeurt, alhoewel dit een glazen huis zou moeten zijn. Niettemin wordt dit document ons in deze donkere weken voorgelegd. Je verwacht daar dan spontaan een lichtpunt in. Men heeft mij gevraagd om mijn betoog toe te spitsen op de economie en in dat verband in de begroting een lichtpunt te zoeken.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Bogaert, één heel groot voordeel van deze periode is dat door de ontbladering van de bomen het perspectief veel verder reikt. Het leent zich bijgevolg beter voor een beleid op lange termijn. De wilde kant van de zomer is natuurlijk aantrekkelijk, maar uiteindelijk zal u in die periode niet dezelfde horizons zien als nu.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb twee opmerkingen, mijnheer de minister-president. Allereerst had ik gewed dat u binnen de minuut dat ik aan het woord was, tussenbeide zou komen. Dat is waarheid geworden. (*Gelach*)

Ten tweede vraag ik de voorzitter om de tijd die me werd ontnomen, bij mijn spreektijd te voegen.

Ik blijf bij mijn vaststelling dat we eigenlijk met merkwaardige dingen bezig zijn. Onze doelstellingen, de dingen in het leven waar we belang aan hechten, de maatschappelijke waarden waarvan we allen hopen dat nog genoeg mensen ze belangrijk vinden, en de goede voornemens die we weer voor

Bogaert

volgend jaar zullen formuleren, proberen we om te zetten in naakte, harde en droge cijfers en koude getallen.

Ik dacht dat de regering ons een document zou voorleggen waarin staat dat we een samenleving willen waarin iedereen – los van waar zijn wieg stond – een volwaardig mens kan zijn. De toon van dat document zou als volgt kunnen zijn. We garanderen voor iedereen kwaliteit, een inhoudelijk goede opvoeding en onderwijs dat voor iedereen betaalbaar is. We willen een samenleving waarin iedereen kan volgen en iedereen mee geniet van de voordelen van de techniek en de technologie die ons worden aangereikt. We willen een samenleving waarin iedereen zich nuttig voelt, zijn plaats heeft, zich zinvol bezighoudt, actief is, werk heeft, vrij is en waarin niemand afhankelijk is van kleur, ziekenfonds, vakbond of uitbetalingsinstellingen. We willen ten slotte een samenleving waarin iedereen zich opgenomen weet, zich geborgen voelt en thuis kan komen.

Als dat inderdaad de bedoeling is, waarom zeggen we dan zo droog dat we op middellange termijn de werkloosheid willen halveren ?

Waarom zijn we er niet in geslaagd om een aanzet in die richting te geven ? Waarom krijgt de minister van Economie geen hartaanval als hij wordt geconfronteerd met massale afdankingen, forse afslankingen en de sluiting van belangrijke Belgische bedrijven ? Hoe komt het dat, alhoewel we onszelf bevoegd achten voor een economisch beleid, we helaas niet eens over de fiscale stimuli beschikken om hieraan een zinvolle invulling te geven ? Hoe komt het dat we, alhoewel we wettelijk bevoegd zijn voor het tewerkstellingsbeleid, over geen enkele hefboom beschikken om de loonlasten te verminderen, terwijl een meerderheid in dit land ervan overtuigd is dat dit een belangrijk probleem is ? Is het niet de hoogste tijd om op zoek te gaan naar nieuwe, grondig vernieuwende vormen van sociaal overleg ? Het volstaat niet om alleen maar vast te stellen dat het Belgisch model faalt. In Vlaanderen werkt het model evenmin optimaal.

Moeten we niet dringend af van het compromismodel waarbij principes worden opgeofferd om tot een vergelijk te komen ? Ik geloof niet in een economie van werkgevers en evenmin in een economie van werknemers.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, daarstraks haalde de heer Bogaert fors uit naar de vakbonden en de mutualiteiten. Nu pleit hij voor een nieuw model van sociaal overleg. De vraag rijst of hij hiermee een sociaal overleg zonder vakbonden en mutualiteiten bedoelt.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwe, ik heb zojuist gezegd dat ik niet geloof in een economie van werkgevers en evenmin in een economie van werknemers. Ik pleit dan ook voor een vernieuwd overlegmodel, waarbij men met respect voor de basisprincipes probeert om een consensus te bereiken. Nu probeert men om tot een compromis te komen, maar uiteindelijk is niemand tevreden met het bereikte resultaat.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Wat is het verschil tussen een compromis en een consensus ?

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, de vraag rijst wat de Volksunie uiteindelijk wil. De heer Bogaert zegt dat men moet proberen om een consensus te bereiken. Is het zijn bedoeling dat er wordt onderhandeld tussen individuele patrouns en individuele werknemers ? Hoe kunnen de werknemers zich organiseren als er geen vakbonden bestaan ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwé, u blijft redeneren vanuit de tegenstelling tussen werknemer en werkgever. Ik ga uit van een nieuwe benadering, waarbij men afstand doet van deze tegenstelling. Ik ben het overigens niet eens met de heer De Roo als die beweert dat er geen verschil bestaat tussen een consensus en een compromis. De laatste jaren zijn de meeste afspraken gebaseerd op compromissen en voelen de partijen zich verplicht om van hun basisprincipes af te stappen.

Ik pleit voor het omgekeerde : vanuit een nieuwe filosofie naar een overeenstemming streven. Mijnheer Bossuyt, ik kan me helemaal terugvinden in wat de heer Sleenckx vanmorgen zei over de herdefiniëring van het begrip arbeid. Het is heel belangrijk dat we nadenken over de richting die we willen uitgaan.

De heer Jacques Laverge : De uitspraak van de heer Bogaert dat hij een ander overlegmodel wenst, is zeer belangrijk. De problemen zijn immers het gevolg van het huidig overlegmodel. Met dezelfde partijen kan men volgens mij niet tot

Laverge

een ander overlegmodel of tot een nieuwe benadering komen.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik ga uiteraard uit van de bereidheid van alle betrokken partijen om met een nieuwe benadering de problemen aan te pakken.

De heer Jacques Laverge : Dat wordt al lang gevraagd. Men komt er echter niet toe. U gelooft in een nieuwe wereld ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Laverge, ik ben niet de enige die op deze manier de dingen ziet. Indien dit wel zo is, dan is het maar zo.

De heer André Denys : Ik ben het eens met wat u zegt : we zouden een ander overlegmodel moeten hebben. Ik veronderstelde dat u zou voorstellen om tot een overleg op het niveau van de bedrijven te komen. Vandaag gebeurt dit overleg per sector. Dat zou ik een vernieuwing vinden. Bedoelt u dit ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Denys, laat mij hierop een duidelijk antwoord geven. Op basis van de huidige ingesteldheid is een overleg per sector, per bedrijf of op welk niveau ook, even nefast. Als men dezelfde filosofie aanhoudt, dan verandert er niets. Het is essentieel dat men deze gesprekken voert vanuit een andere benadering. Het is essentieel dat men vanuit een andere visie de problematiek benadert. Ik begrijp dat mensen met een bepaald beroepsverleden moeite hebben om mijn redenering te volgen. Het overleg moet plaatsvinden los van de vakjes waarin we altijd worden gedrongen.

Laat me geen uitspraken doen over representatieve vakbonden. Dat begrip hebben we hier wettelijk en juridisch vastgelegd.

De heer Carl Decaluwé : Hebt u daar iets op tegen, mijnheer Bogaert ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb inderdaad problemen met dat begrip en de invulling ervan op het veld.

De heer Johan De Roo : Dit filosofisch debat is zeer interessant, mijnheer Bogaert, maar ik wil u vragen om concreter te zijn. Men zou dus moeten uitgaan van een consensusmodel. Iemand die een standpunt verwoordt, heeft graag dat op basis van zijn ingenomen standpunt een consensus wordt bereikt. Dat is in de praktijk echter niet altijd zo

gemakkelijk en blijft dus meestal theorie. Men heeft immers verschillende meningen. In de praktijk mondt dit meestal uit in een compromis tussen verschillende uiteenlopende standpunten.

Ik geef het concreet voorbeeld van een bedrijf dat u veel beter kent dan ik. Hoe komt het dat de werkgevers van Philips, ook al worden de beslissingen in Eindhoven genomen, geen consensus bereiken met de werknemers van Philips Brugge ? De werknemers stellen vast dat honderden werkplaatsen worden bedreigd, omdat men op een bepaald niveau heeft geoordeeld dat de investeringen in de toekomst elders moeten gebeuren en minder in Brugge.

Het is gemakkelijk te zeggen dat er een consensus moet worden bereikt tussen werknemers en werkgevers. Dat is niet zo gemakkelijk, temeer als we deze morgen vernemen dat er ook ten gevolge van de problemen bij Bekaert opnieuw honderden arbeidsplaatsen bedreigd zijn. Het zal dan ook niet gemakkelijk zijn om daarover een consensus vanuit het standpunt van de werkgevers, noch vanuit het standpunt van de werknemers te bereiken. Ik ben de mening toegedaan dat wat u hebt geponeerd eerder een theoretisch model is, waar naar men kan streven, maar dat in de praktijk zelden haalbaar zal zijn.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de Roo, ik zal u daar zeer concreet op antwoorden. Het is inderdaad absurd een poging te doen – met de zeer concrete voorbeelden die u aangeeft – om in die materie op dit moment en op die plaatsen te proberen naar compromissen te zoeken. U hebt het dan niet begrepen. Waarom willen de werkgevers van Philips niet verder investeren in Brugge ? Daar gaat het niet om. U zegt dat de arbeidsplaatsen zijn bedreigd, maar ze zijn niet bedreigd : ze zijn al geschrapt. Dat is nog veel erger. Dat brengt sociale drama's met zich mee. Er zijn mensen die in die vestiging al twintig of dertig jaar met hun tweeën werken. Waarom zijn deze jobs geschrapt ?

We hebben er in vorige discussies naar verwezen. We moeten niet alleen bang zijn van de lageloonlanden. Laten we heel duidelijk zijn wat Brugge betreft. Waar zijn de laatste productielijnen voor de televisietoestellen die in Brugge gemaakt worden heen ? Waarheen denkt u : Polen, Hongarije of de andere Oost-Europese lageloonlanden ? Vergeet het, die lijnen zijn verplaatst naar Frankrijk, op 100 kilometer van Parijs. Weet u waarom ? Daar ligt de loonlast voor een arbeider gemiddeld 25 percent lager dan bij ons, en die voor een bediende en een kaderlid gemiddeld 35 percent lager dan bij ons.

Bogaert

De beide gemiddelden samen gerekend – in ons concreet voorbeeld, mijnheer De Roo – houdt dit 30 percent minder loonlast in Frankrijk in dan bij ons in Brugge. Zo eenvoudig is dat.

U probeert dan toch niet om aan tafel te gaan zitten met werkgevers en werknemers om tot een compromis te komen. Als men niet wilt begrijpen dat de essentie van het probleem, waar we vandaag mee geconfronteerd worden, hoofdzakelijk te maken heeft met het feit dat de loonlasten in hun totaliteit hier te hoog zijn, en als men niet bereid is daar iets aan te doen, missen we heel wat kansen om de werkgelegenheid te behouden.

De regering heeft verklaard dat ze nog voor het einde van de eeuw de werkloosheid wil halveren. We kunnen op deze manier die eindnorm echter nooit halen. Het volstaat te kijken wat in 1996 is gerealiseerd. Ik daag u uit de cijfers te vermenigvuldigen met de jaren. U zult de halvering niet bereiken vóór 2018.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik bekijk een en ander zonder statistieken, er is een dalende trend. Dat zal waarschijnlijk geen lineair mathematisch model zijn. (*Rumoer*)

Mijnheer Bogaert, u bent hier al 12 of 13 minuten aan het leuteren. Zeg me nu eens concreet hoe u met uw theoretisch model de zaak Philips of een andere zaak gaat oplossen. Met wie gaat u rond de tafel zitten ? Leg dat eens concreet uit. U verkoopt hier werkelijk mist.

De heer Jean-Marie Bogaert : Het woord leuteren laat ik voor uw rekening, mijnheer Decaluwé. Uw uitspraak getuigt van het weinige respect dat u heeft voor de discussie die ik onder meer met uw fractieleider wou aangaan. Hij heeft mij concreet gevraagd naar de situatie in Brugge. Begrijpt u niet of wilt u niet begrijpen dat de remedie ligt in een loonlastverlaging in Vlaanderen ?

U vraagt me naar de remedies inzake de algemene loonlastenverlaging in Vlaanderen. Dat is er alvast één van. Tijdens alle contacten met de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden in het afgelopen jaar – en dat waren er aardig wat, vooral dan op vrijdagen tijdens werkbezoeken – hoorden we overal dezelfde klok luiden. De loonlast in Vlaanderen is gewoonweg te hoog. De werkomgevingsfactoren zijn er niet naar om

nieuwe bedrijven hierheen te lokken of om bestaande bedrijven optimaal te laten functioneren. Als dat niet duidelijk is, mijnheer Decaluwé, dan weet ik het niet meer.

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : In zijn betoog legt de heer Bogaert gedeeltelijk de juiste accenten. Dit wat betreft de loonlast en de loonkost. Wie dat niet wil horen, moet elders in de wereld kijken. Dan weet u hoe het zit. Dan kunnen we niet meer binnen de huidige toestand het conservatisme overstijgen dat vooral bij de vakbonden heerst. Zij willen houden wat ze hebben. Daarin schuilt de grootste bedreiging voor het scheppen van meer werk. Bovendien zijn er nog andere aspecten aan verbonden.

Het verlagen van de loonlast is niet alleen een Vlaamse aangelegenheid. Minister Van Rompuy heeft ondervonden dat initiatieven terzake heel moeilijk te realiseren zijn zolang we niet de integrale bevoegdheid inzake tewerkstelling hebben. Maar in die domeinen die wel tot onze bevoegdheid behoren, zondigen we ook tegen de regel : een bedrijfsvriendelijk klimaat te scheppen. Ik denk hierbij aan het overreguleren in Vlaanderen ten aanzien van de bedrijfswereld, aan het Structuurplan Vlaanderen dat er binnenkort komt. In dat plan trekt men op voorhand al ideologische krijtlijnen en denkt men niet aan de praktijk. Men heeft absoluut geen oog voor de zonevreemde bedrijven. Indien men op die weg doorgaat, zal het van kwaad tot erger gaan, zoals de heer Bogaert terecht opmerkt.

De voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer Jef Sleecx : Ik heb de heer Gabriels goed gevolgd en wat betreft de loonlast kan ik u bijtreden. Toch moet men benadrukken dat ook de patroons en de grote instellingen niet zelden, wanneer zij aanzienlijk winst boeken, mensen afdanken. De banken, bijvoorbeeld, zeggen op dit ogenblik dat ze tegen het jaar 2000 ongeveer 30 percent van de mensen zullen afdanken. In die zin heeft dit dus niets te maken met de loonlast, want er worden miljarden frank winst gemaakt. Ik ben het ermee eens dat de vakbonden conservatief zijn, maar het patronaat is eigenlijk niet zo ingesteld op de grote tewerkstelling. Zelfs als ze grote winsten maken, vloeien er mensen af.

De heer Paul Van Grembergen : Voor die mentaliteit pleit de vakbond juist.

De heer Jef Sleenckx : Men heeft het altijd maar over de vakbonden, maar ik wil toch wel benadrukken dat bedrijven die niet in een concurrentiepositie staan, ook mensen afdanken.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik wil me er niet toe laten verleiden al te diep op die discussie in te gaan, maar ik vind niet dat u gelijk hebt. Ik heb geprobeerd te pleiten voor een compleet nieuwe mentaliteit.

De voorzitter : Mijnheer Bogaert, wilt u uw betoog afronden ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik zal mijn laatste minuut en acht seconden, de tijd die me rest, ten volle moeten benutten. Er is overigens nog een probleem : ik heb een interpellatieverzoek gericht aan de minister van Economische Aangelegenheden over een materie die al een aantal keer aan de orde is gekomen in dit debat, namelijk Vlaminov. Ik heb met bijzonder veel verbazing kennis genomen van het voorstel van de minister. Alsof nu opeens de oplossing voor de bewuste 1,4 miljard frank zou zijn gevonden.

Wat me bijzonder stoort, mijnheer de minister, is het feit dat uw voorstellen van vandaag in schril contrast staan met uw verklaringen in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden. U kunt niet ontkennen dat die maatregelen een selectieve lastenverlaging via de belasting op onroerende voorheffing inhouden. U hebt in de commissie in een geanimeerd debat precies voor het omgekeerde gepleit. Mijn conclusie is dat uw Vlaminov-voorstel compleet in contrast staat met de politiek van afbouw van selectieve, sectorale subsidiëring.

Ik vraag me af wanneer, waar en hoe de Vlaamse regering de Vlaminov-operatie getoetst heeft aan de opvattingen van de Europese Commissie. Of stevenen we hier af op dezelfde lijdensweg als met Maribel-bis, Maribel-ter en zelfs Maribel-quater ? Willen we de publieke opinie andermaal voorhouden dat we concrete maatregelen nemen en dan achteraf grootmoedig of beschuldigend opmerken dat ze niet werken en dat ze zelfs niet terecht waren ? Vervallen we opnieuw in de fouten van de federale overheid waardoor nu in veel bedrijven ongerustheid, in elk geval onwetendheid, heerst omtrent het al dan niet verschuldigd zijn van terugbetalingen van ontvangen tussenkomsten ? Of heeft de Vlaamse regering preventieve stappen gezet om na te gaan of de Europese Commissie

deze sectorale regeling al dan niet strijdig vindt met de geldende principes ?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Bogaert, ik heb vanmorgen al mijn gesprek met de heer Van Miert vermeld.

Men krijgt pas een officieel standpunt van de Europese Commissie wanneer men een concrete beslissing kan voorleggen. De Vlaamse regering werkt nu aan een decreetstekst over onroerende voorheffing die we begin volgend jaar willen beëindigen. Ik kan daar nog geen precieze datum op zetten.

Het bewuste gesprek met de heer Van Miert voerde ik vanuit mijn ervaring in andere dossiers. U zegt dat ik pleit voor een algemene maatregel voor de hele economie. Ik had als opdracht met 1,4 miljard frank de meest zinvolle stimulerende maatregel uit te werken via de fiscaliteit. Als men dat bedrag uitsmeert over de hele economie, komt men tot zo'n lage bedragen dat men niet meer van een significante stimulus voor het behoud van de werkgelegenheid kan spreken. Technisch gesproken kunnen we de maatregel altijd toepassen op bedrijven tot 400 werknemers. De Europese Commissie heeft een maximum van 100.000 ECU bepaald.

Ten tweede, de heer Van Miert heeft me uitdrukkelijk bevestigd dat de onroerende voorheffing een belasting is waarin differentiaties bestaan, gemeente per gemeente, stad per stad. Het gemeentelijke aandeel, de opcentiemen, is het belangrijkste naast het provinciale en het gewestelijke. Op de som van deze drie passen we een kwijtschelding toe, te betalen door de ondernemingen. Er is al een differentiatie in de belastingen binnen de regio.

Bijgevolg zag men op het eerste gezicht geen problemen. Alles moet officieel genotificeerd zijn vooraleer men een definitief fiat krijgt. We zijn wel voorzichtig te werk gegaan door het er nu al met de commissaris over te hebben. Mocht minister Demeester mij zeggen dat ik 6 of 7 miljard frank ter beschikking heb om dit door te voeren, dan kan ik dit uitbreiden naar alle ondernemingen en sectoren en kan ik de bedragen ook verhogen. Er is evenwel maar 1,4 miljard frank beschikbaar en binnen die zeer beperkte marges moeten we naar een maatregel zoeken. De onroerende voorheffing is slechts een tweede keuze, de eerste keuze was de vennootschapsbelasting en de allereerste keuze zou een sociale lastenvermindering zijn. U kent de

Van Rompuy

bevoegdheden en u weet dat het in Vlaanderen onmogelijk is om een sociale lastenvermindering door te voeren.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : De Vlaamse regering moet zeggen wat ze eigenlijk echt wil. Ik betreur bijvoorbeeld dat een minister van Economische Aangelegenheden, beziel met de beste bedoelingen, in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden beleidsprincipes voorlegt waarover men kan discussiëren. Hij zegt duidelijk dat hij voorstander is van een economisch beleid dat afstapt van sectoriële en gedeeltelijke subsidiëring, dat hij rechtlijnigheid wil en de economie wil aanzwengelen over de hele lijn. Hij komt daarna weer bij de regering en de minister die toevallig naast hem zit, zegt : dat hebt u zeer goed gedaan, maar u krijgt het geld niet. U vertrekt van een vooropgezet getal, dat u pas nadien kunt invullen. 1,4 miljard frank is absoluut het hoogste bedrag dat we ter beschikking kunnen stellen. Dit is een nefaste redenering. In tegenstelling tot de beleidsprincipes die worden uiteengezet, wil men maatregelen nemen die daar haaks op staan. Ik stel vast dat Vlaminov hoogstens kan worden beschouwd als een poging om verdere afbraak van tewerkstelling te voorkomen. We zijn heel ver af van het Vlaamse banenplan dat hier een jaar geleden met veel gedruis werd voorgesteld. Het Vlaamse banenplan zou erin slagen de economie in Vlaanderen te herstellen, meer werkgelegenheid aan te bieden en de werkloosheid terug te dringen. Ik verwacht niet dat deze maatregel enig resultaat heeft.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, geachte collega's, sinds de gruwelijke gebeurtenissen de voorbije zomer het land in rep en roer zetten, is onze samenleving op een bijzondere manier in beweging gekomen. Alleen is het vatten en benoemen van wat op gang is gebracht, niet eenduidig noch voor de hand liggend. Aanvankelijk was er de volkomen begrijpelijke woede en afschuw over een onvoorstelbaar menselijk kwaad. Daarna kwam het massale besef dat het niet goed gaat met onze samenleving, en dat dit dringend moet veranderen.

Wie inzicht wil verwerven in dit nieuwe maatschappelijke besef, mag niet blijven stilstaan bij de negatieve aspecten en emoties. Enkel het onbehagen, de onrust en het wantrouwen beschouwen en te wijzen op het onbestemde, het ongeorganiseerde en het ongestuurde van de vele verlangens en vragen, is vandaag – zowel maatschappelijk als politiek – onverantwoord. Wie zoekt naar aanzetten voor fundamentele verbeteringen, kan niets anders dan voortbouwen op het positieve dat naar voren is gekomen : het verlangen van velen naar een betere wereld, het verlangen naar rechtvaardigheid, naar communicatie, naar veiligheid en geborgenheid.

Over de manier waarop het aanwezige positieve potentieel bij onze bevolking op dit moment politiek kan worden vertaald en gehanteerd, denken velen luidop na. Er is een collectieve zoektocht gestart naar antwoorden en oplossingen voor de maatschappelijke malaise waarvan, mijns inziens, de politieke crisis en vertrouwensbreuk slechts één onderdeel vormt.

Een van de gezaghebbende deelnemers aan dit debat is professor Luc Huyse. Vorige week lanceerde hij bij de voorstelling van zijn nieuwe boek de term Neufchâteaunorm. Deze nieuwe norm moet zich richten op het herstel van de legitimiteit van politiek en politiekvoering, en moet het renovatieproces van onze instellingen sturen. Deze norm wil de communicatie, het vertrouwen en de menselijke eenvoud bovenaan de politieke agenda plaatsen, en wil ook voorgoed afstand nemen van een eenzijdige, technocratische en budgettaire normering van het regeringsbeleid. Door jarenlang de Maastrichtnorm als politieke doelstelling te beklemtonen, werden volgens professor Huyse vele andere politieke opdrachten – zoals justitie, veiligheid en administratieve dienstverlening – verwaarloosd. Bovendien was de federale regering, omwille van de aanhoudende besparings- en saneringsoperatie, evenmin in staat om de bevolking een gedragen en bezielend project aan te bieden.

Over deze eenzijdige cijfermatige ingesteldheid van de voorbije jaren werd al openlijk schuld bekend. Samen met prinses Astrid zijn ook andere politieke verantwoordelijken tot de conclusie gekomen dat elke regeringsdoelstelling telkens opnieuw moet kunnen worden vertaald in termen van maatschappelijke rechtvaardigheid en menselijkheid. De onvermijdelijke vraag blijft evenwel of voor de federale regering de strikte begrotingsdiscipline geen noodzakelijke en maatschappelijk verantwoorde weg is geweest, en nog steeds is.

De Schamphelaere

Waar is immers maatschappelijke rechtvaardigheid als de overheidsschuld zo hoog blijft dat de rentelasten, uitbetaald aan de geldschieters van de overheid, jaarlijks meer dan 800 miljard frank bedragen ? Dit is meer dan de helft van de belasting op arbeid. Waar is de maatschappelijke rechtvaardigheid wanneer nuttige en verantwoorde uitgaven nog langer achterwege moeten blijven omdat de rentelasten, zoals een koekoeksjong in een nest, een steeds groter deel van de uitgaven hebben verdrongen ? Waar is de maatschappelijke solidariteit wanneer alleen toekomstige belastingen en bijdragebetalers de last van de kolossale schuld moeten dragen ?

Als men ervan uitgaat dat de Neufchâteaunorm zijn voorgeschiedenis heeft in de Maastrichtnorm, moet men er net zo goed van uitgaan dat deze Maastrichtnorm als streng begrepen budgettaire norm zijn voorgeschiedenis heeft in de dramatische ontsporing van de federale overheidsfinanciën, ongeveer vijftien jaar geleden. De tomeloze expansie van de overheidsschuld is een van de meest ingrijpende structurele veranderingen in ons land van de voorbije vijftig jaar. De huidige schuld van 10.000 miljard frank heeft een voortdurend herverdelend effect, maar dan wel in ongewenste zin : van arbeid naar vermogen, van de jongste generatie naar de oudere generatie.

Wat nu bij dit alles, mevrouw de minister, belangrijk is voor het Vlaamse begrotingsbeleid, is de merkwaardige vaststelling dat op Belgisch niveau niemand ooit beslist heeft tot deze ingrijpende structurele omkering. In geen enkele regeringsverklaring stond ooit het uitdrukkelijke pleidooi om de overheidsuitgaven sneller op te voeren dan het tempo van de algemene welvaartsstijging, om de globale belastingdruk te verzwaren of om de uitgaven in ruime mate met schulden te financieren. Wel werd onophoudelijk het voornemen geformuleerd zuiniger te zijn en een orthodox begrotingsbeleid te voeren. Lange tijd stelde de begrotingsvisie echter enkel jaarlijkse doelstellingen voorop. Er was geen externe norm als richtsnoer maar ook een interne normering, gebaseerd op een strategische meerjarenvisie ontbrak.

Men richtte zich op regels van goed beheer, zoals de regel van de sluitende gewone dienst en de regel dat enkel investeringen gedekt worden door leningen. Na afloop van het begrotingsjaar stelde men dan het opgelopen deficit vast. Dit duurde in ons land tot in het rampjaar 1981 elk economisch evenwicht teloor was gegaan en het deficit van de glo-

bale overheid tot 16 percent van het BNP was opgelopen. Toen pas werd voor alle sociale geleidingen de ernst en de onhoudbaarheid van de situatie duidelijk en zagen velen in dat een begrotingsnormering op termijn hoognodig was voor de leefbaarheid van de welvaartsstaat. Een lange reeks besparingsrondes werd ingezet.

De heer André Denys : Mevrouw De Schamphelaere, de wil om binnen de begrotingsmarges te blijven, is niet alleen een technische begrotingszaak geweest van meerjarenplanning. Het was ook een kwestie van politieke wil. Ik heb vastgesteld dat dat niet is gebeurd in de jaren '70 maar wel in de jaren '80. Het geheel herleiden tot een overstap van jaarlijkse begroting naar een meerjarige begroting zou te eenzijdig zijn. Het is vooral een kwestie van politieke wil, die zich heeft gemanifesteerd in de jaren '80 tussen een aantal partijen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Ik denk dat u daar deels gelijk in hebt. Men heeft te lang gewacht op het geschikte maatschappelijke draagvlak.

De heer André Denys : Dat is dezelfde discussie die we ook vandaag weer krijgen. Ik las onlangs dat de vroegere premier, de heer Martens, zei dat we tien jaar te laat begonnen waren met het saneren van de overheidsfinanciën. Eigenlijk maken we vandaag hetzelfde mee met betrekking tot de sociale zekerheid. Iedereen beseft ook dat men de loonkosten moet verlagen door de sociale bijdragen en de sociale zekerheid te hervormen. Toch gebeurt het niet. Dat is een kwestie van politieke wil, mevrouw. Dat heeft niets te maken met het maatschappelijke draagvlak. De politieke wil ontbreekt bij degenen die regeren. Vandaag is dat opnieuw zo.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Ik wil het nu hebben over onze eigen bevoegdheden. Met die uitgebreide schets van alomgekende feiten, mijnheer Denys, wilde ik alleen de bijzondere verdiensten van het Vlaamse financiële en budgettaire beleid op dit moment duidelijk maken. Vanaf het ogenblik dat Vlaanderen over een beperkte financiële en fiscale autonomie beschikte, werd het begrotingsdebat meer dan een debat over de keuze tussen mogelijke maatschappelijke beleidsopties voor het volgende jaar. Ook de contouren van het begrotingsbeleid werden politiek bepaald : de doelstellingen voor de evolutie van de begroting, de toelaatbare begrotingstekorten en de grenzen voor de schuldontwikkeling. Vermits de financieringswet van 1989 de deelgebieden een bijdrage oplegde in het kader van de federale schuld, moest ook op Vlaams niveau vermeden worden dat in de toe-

De Schamphelaere

komst de groei van de middelen meer en meer zou moeten worden aangewend voor rentebetalingen. De Vlaamse rentesnieuwbal mocht niet aan het rollen gaan.

De Vlaamse begrotingsnormering wil aangeven hoe binnen een redelijke termijn het beslag van de rentelasten op middelen kan worden gestabiliseerd zonder in bepaalde begrotingsjaren tot drastische ingrepen te moeten overgaan. Het Vlaamse begrotingsbeleid wordt in eerste instantie begrensd door de norm van de Hoge Raad voor Financiën. Deze norm wil de Vlaamse begroting inpassen in de budgettaire doelstellingen op Europees vlak, de bekende Maastrichtnorm. Alleen wie meent dat Vlaanderen geen belang heeft bij een verregaande Europese integratie met één Europese munt, mag deze norm van de Hoge Raad beschouwen als een externe en technocratische vereiste die vreemd is aan elke Vlaamse politieke optie.

De Europese visie heeft een invloed op het Vlaamse begrotingsbeleid. Deze invloed zal ook na de invoering van de Europese munt voelbaar blijven. Het pas overeengekomen stabilisatiepact tussen de lidstaten zal ook op Belgisch niveau vertaald en omgeslagen worden voor de gemeenschappen en gewesten in de Hoge Raad-normering.

Naast deze externe normering ontwikkelde Vlaanderen ook vanuit eigen inzichten en opties een toekomstgerichte begrotingsvisie. Een aantal vooruitzichten voor de Vlaamse samenleving zijn nu al bekend, ook bij de minister van Financiën, mijnheer Vandenbroeke. De komende decennia zal de Vlaamse bevolking een drastische demografische evolutie kennen. Vanaf 2010 zal de bevolking ouder dan 60 zeer snel stijgen, terwijl het aantal jongeren blijft dalen. Het is zeker zo dat een democratische overheid zich niet mag wagen aan een nataliteitspolitiek. Maar op het ogenblik dat de aanwezige kinders in onze jonge gezinnen niet gerealiseerd wordt omwille van tijdsdruk en een mogelijk verlies van menselijke kwaliteit, is er nog heel wat werk aan de winkel met het oog op een doordacht gezinsbeleid. Niettemin zijn de demografische ogen nu gegooid voor wat de verhouding actieven/niet-actieven betreft vanaf het jaar 2010.

De andere uitdaging voor Vlaanderen ligt in het opbouwen van die competentie die ons zal toelaten te participeren aan de wereldwijde kennissamenleving. Dit betekent dat de Vlaamse overheid op termijn verhoogde inspanningen zal moeten leveren voor permanente vorming, gespecialiseerde

beroepsopleidingen, doorgedreven onderzoek en meerwaarde-investeringen. Het is met deze uitdagingen voor ogen dat in 1993 een politieke begrotingsnorm voor Vlaanderen werd goedgekeurd: de meesternorm. Het is duidelijk dat deze norm niet louter budgettair en technocratisch van aard is. Het is een politieke norm waarin rekening wordt gehouden met een actueel en een toekomstig gemeenschapsbelang.

Na het Sint-Michielsakkoord werd het duidelijk dat de relatief sterke groei van de Vlaamse middelen na 2000 zal stilvallen. De meesternorm opteerde er toen voor om een substantieel deel van de bijkomende middelen in de tweede helft van de jaren '90 niet aan te wenden voor uitgaven maar voor schuldafbouw. Niettemin blijft een stabiele actuele uitgavengroei mogelijk met een basisgroei-voet van 1,2 procent per jaar. Een begrotingsnormering op termijn kan niet enkel ingegeven zijn door financieel-economische beweegredenen, maar moet ook steunen op politiek-ethische overwegingen, zoals de gelijke behandeling van generaties door hen gelijke begrotingsmogelijkheden toe te staan. Een verstandige begrotingsvisie houdt bovendien rekening met de toekomstige maar vaststaande beleidsuitdagingen.

Toch doet een algemene budgetnormering geen uitspraak over beleidspreferenties. Het is binnen de algemene uitgavennorm dat politieke prioriteiten moeten worden uitgestippeld. Maatschappelijke uitdagingen kunnen echter wijzigen en dit vereist voortdurende aandacht. Het blijft verwonderen dat in onze snel veranderende samenleving structuren en middelen voor structuren enkel opgebouwd maar nooit afgebouwd worden. Het is een bijzondere politieke uitdaging om alle gesubsidieerde initiatieven en instellingen, om alle structuren en overheidsdiensten te blijven oproepen om hun oorspronkelijke engagementen en doelstellingen na te komen en zich ten dienste van de samenleving te stellen.

De voorgestelde bestuursnorm kan mee inspelen op deze uitdaging tot motivatie. Dat er maatschappelijke druk op de budgettaire normering staat, kan in zekere zin worden beschouwd als een bewijs van vitaliteit en creativiteit. Op begrotingsvlak zullen de verlangens en verwachtingen echter altijd de mogelijkheden overtreffen. De uiteenlopende interpretatie van de consequente toepassing van de meesternorm, die volgens het regeerakkoord volgend jaar zal leiden tot een begroting in evenwicht, maakt deel uit van dit debat.

De Schamphelaere

In de commissie toonde de minister aan, en het werd ook al benadrukt door de heer Lisabeth, dat sinds 1993 systematisch wordt uitgegaan van een basisgroei van 1,2 procent en dat dit groeipad nooit gewijzigd is. Het werd niet verstrengd, noch versoepeld.

Er werd ook gewezen op de gunstige rente-evolutie en op het feit dat de Vlaamse schuldopbouw van 1994 lager ligt dan vooropgesteld door de werking van het centraal financieringsorgaan. De begroting in evenwicht in 1998 zal een bijzonder eenduidig en complexloos politiek signaal zijn aan de Vlaamse bevolking. Het slechte voorbeeld van de federale politiek wordt niet gevolgd.

Het actuele Vlaamse begrotingsbeleid maakt een toekomstige Vlaamse Neufchâteaunorm overbodig. Of beter nog, mevrouw de minister, het Vlaamse begrotingsbeleid is op dit moment al een onderdeel van de nieuwe Neufchâteau-politiek, als die begrepen mag worden als een politiek van klaarheid en doorzicht, van openheid en vertrouwen, van verantwoordelijkheid voor nu en de toekomst. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, in tegenstelling tot de heer Bogaert wens ik de regering een goede gezondheid toe, vooral in deze periode van eindejaarsfeesten.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Ramoudt, ik heb me louter afgevraagd hoe het komt dat een minister van economie, gezien de harde realiteit, geen hartinfarct krijgt. Ik wens hem geen hartinfarct toe.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de minister-president, ik zal het hebben over drie zaken : het toerisme, de landbouw en de visserij.

Ik begin met de budgettaire inspanningen die u hebt geleverd voor de toeristische sector. Naast de verhoging van de dotatie aan Toerisme Vlaanderen is het eveneens positief dat de begroting 1997 in bijkomende inspanningen voorziet voor de uitbouw van het kusttoerisme. Deze positieve noot kan ik echter niet gedurende heel mijn betoeg aanhouden. Het Vlaams begrotingsbeleid bevat nogal wat contradicties. Ondanks de grote economische impact van de toeristische sector, blijft hij de andere sectoren enigszins achterna hinken.

Bovendien stellen we in uw beleid een gebrek aan visie vast. Het toerismebeleid heeft steeds uitgeblonken in het voorstellen van heel wat opties, maar de nodige opeenvolgende strategische stappen, de acties om de geformuleerde objectieven te bereiken en de juiste timing blijven achterwege. Ik geef als voorbeeld de uitvoering van het decreet op de recreatieve openluchtverblijven. Momenteel hebben slechts een honderdtal van de zowat 500 kampeerterreinen een aanvraag tot principiële vergunning ingediend, alhoewel de periode tot aanvraag al lang is verstreken. Dat zou met een degelijk uitvoeringsplan onmogelijk zijn.

Het valt niet te ontkennen dat de aanpak en de uitvoering van het decreet erg traag verloopt. Meer dan drie jaar na de goedkeuring in het Vlaams Parlement is de juiste inventarisatie van de bestaande kampeerterreinen nog steeds niet beschikbaar. Tijdens de begrotingsbespreking in de commissie, die ongeveer een maand geleden plaatsvond, beweerde u dat het kampeertoerisme u na aan het hart ligt. U beloofde een volledige inventarisatie van de kampeerterreinen tegen eind 1996. Ik vermoed dat u dit inventaris eerlang zult kunnen voorleggen.

Ook is de overheid in gebreke gebleven op het vlak van adequate informatie en sensibilisering inzake de toepassing van het decreet. Zowel de uitvoeringsbesluiten als de implementatie van het ruimtelijk structuurplan zullen aanleiding geven tot de sluiting van een groot aantal kampeerplaatsen.

Volgens ramingen zouden in Vlaanderen 49 procent van de kampeerterreinen verdwijnen. Niet alleen de eigenaars van kampeerplaatsen, maar ook de kampeerdere zelf verkeren vandaag in een zeer grote onzekerheid. Deze moet zo vlug mogelijk worden weggenomen. Bovendien zal door de inkrimping van het aanbod de prijs van deze vorm van vakantiebeleving aanzienlijk stijgen. Daardoor wordt het sociale karakter ervan in het gedrang gebracht. Uw coalitiepartner zal hiervan niet wakker liggen, want haar zuil beschikt over drie- en viersterrenverblijven, die verspreid zijn over het hele Vlaamse land.

In samenhang met de campingproblematiek dienen er dringend oplossingen te worden gezocht voor de vaste bewoning op campings. Nergens in de beleidsopties wordt dit probleem aangekaart. Nochtans is dit probleem zeer prangend. Ik hoop dat dit in 1997 wordt opgehelderd.

Een duidelijke visie ontbreekt ook inzake de tewerkstelling in het toerisme. U beschouwt de horeca als een potentiële groeisector wat betreft

Ramoudt

tewerkstelling voor laaggeschoolden. Die hebben vandaag het grootste aandeel in de werkloosheid. Maar dat blijft in uw beleid louter een vaststelling. U zou terzake een duidelijke visie moeten formuleren, en alle mogelijke initiatieven moeten uitwerken om de occasionele en tijdelijke tewerkstellingsprocedures te vereenvoudigen. Bij het zoeken naar oplossingen dient rekening te worden gehouden met het trendgebonden gegeven dat de Belgen meerdere korte vakanties verkiezen. De sector dient voldoende arbeidsflexibel te zijn, wil men op deze trend efficiënt kunnen inspelen. Ik hoop dat u dit probleem zo vlug mogelijk aanpakt.

Het ontbreekt u ook aan een visie – of moet ik zeggen aan creativiteit – over de regeling van het statuut van de reisbureaus. Bijna twee jaar nu kondigt u een ontwerp van decreet aan. Het indienen van het ontwerp zou voorlopig worden vertraagd door bijkomend onderzoek over Brussel. Nochtans is dit probleem niet van vandaag. Uw kabinet heeft mijns inziens voldoende tijd gehad om het gestelde probleem te doorgronden. Het feit dat u voor de zomer op de proppen kwam met een minibesluit was een signaal dat ook deze keer het statuut van de reisbureaus niet onmiddellijk zou worden geregeld. Zijn er soms groepen aan het lobbyen om dit statuut tegen te houden ?

Tot slot wil ik verder ingaan op de audit van Toerisme Vlaanderen en de daarmee gepaard gaande herstructurering van deze instelling. In de eerste plaats wil ik deze manier van werken aanvechten. De goede intenties van de meerderheid om het parlement te betrekken bij elke vorm van besluitvorming falen meer dan ooit. Het lijkt er zelfs op dat deze intenties bewust nooit zullen worden gerealiseerd. Na de overhandiging van het eindrapport door Ernst en Young, in mei van dit jaar, konden we via de pers de grote lijnen vernemen van de herstructurering van Toerisme Vlaanderen.

Zes maanden later stellen we vast dat de uitvoering van de verbeteringsvoorstellen ingeschreven is in de begroting 1997. Bovendien kreeg het auditbureau al de opdracht de implementatie op te starten zonder dat het Vlaams Parlement werd ingelicht – laat staan er over kon debatteren – enerzijds over de resultaten van de studie, anderzijds over de beslissingen van de Vlaamse regering inzake de herstructurering van Toerisme Vlaanderen. Is deze herstructurering een visie van de Vlaamse regering of van een auditbureau ?

Door deze werkwijze wordt het Vlaams Parlement zonder meer aan de kant gezet. De parlementaire democratie wordt schaamteloos ondergraven. Op deze manier sluipen de auditbureaus de uitvoerende macht binnen. Het feit dat de minister-president de voorstellen zo goed als klakkeloos overneemt, bewijst opnieuw dat hij elke vorm van creativiteit en visie mist. Of gebruikt hij de auditbureaus als de ideale partner om beleidsbeslissingen te nemen als het hem aan politieke moed ontbreekt ?

Over het feit dat de werking van Toerisme Vlaanderen dient te worden bijgestuurd, is iedereen het eens. Het is echter niet duidelijk waarom een aantal taken moeten worden afgesplitst. Dit feit druist volkomen in tegen wat vorig jaar nog in de beleidsbrief Toerisme stond. Deze bepaalde duidelijk, en ik citeer : als centrale en coördinerende instantie voor het toerisme in Vlaanderen combineert het toenmalige VCGT de marketing en de promotiefunctie met kwaliteitscontrole en investeringsbevoegdheden. Deze combinatie biedt belangrijke kansen voor een congruent overheidsbeleid. Einde citaat.

Ik vraag me af, mijnheer de minister-president, waarom U vandaag dit samenhangende geheel afwijst. De voorgestelde afsplitsing zal de zakenodeloos complexer maken. De sector heeft daar in geen geval belang bij, integendeel zelfs. Vandaag vormen de classificatie en de vergunningen één dossier, met dus ook één inspectie. In de toekomst wordt dit echter uitgesplitst over twee inspecties.

De classificatie zou als promotie bij Toerisme Vlaanderen blijven, terwijl de vergunningen in de toekomst door een andere administratie zullen worden afgeleverd. Deze opsplitsing tussen twee inspecties betekent dat de aanbieder zich tot twee entiteiten dient te wenden. In dit geval vervalt het centrale aanspreekpunt dat Toerisme Vlaanderen momenteel is. De homogeniteit die op dit ogenblik aanwezig is bij het afhandelen van de dossiers zal volledig verloren gaan door de voorgestelde herstructurering. In dit geval kan men moeilijk spreken van een efficiënte regeling, temeer daar er in de doorlichting geen sprake is van enige communicatie tussen de diverse cellen. Ook de CVP-fractie, bij monde van mevrouw Merckx, pleitte tijdens de begrotingsbesprekingen in de commissie voor het behoud van Toerisme Vlaanderen als centraal aanspreekpunt. In het belang van de sector pleitte ze duidelijk voor een eenvormig aanknopingspunt. Mevrouw Merckx, in het verslag van die besprekingen komt dit helaas – of misschien bewust – meer omfloerst tot uiting, waardoor mijn bondgenootschap met u in feite enigszins de mist ingaat.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Ramoudt, straks zal ik tijdens mijn uiteenzetting wel degelijk verklaren dat ik bij dit standpunt blijf. Wat dat betreft, blijven we bondgenoten.

De heer Didier Ramoudt : Ik dank u en verheug me hierover. In elk geval hoop ik dat de boodschap voldoende duidelijk was voor de minister-president: het doorvoeren van dit afsplitsen van taken zal zonder meer tot gevolg hebben dat het binnen Toerisme Vlaanderen zeer moeilijk werken zal zijn. Deze moeizaam opgebouwde werking zal binnen de kortste keren teniet worden gedaan. Mijnheer de minister-president, ik vraag dus uw bijzondere aandacht alvorens u doorgaat met het uitvoeren van de verbeteringsvoorstellen.

Dames en heren, het tweede luik betreft de landbouw. Zoals u welbekend is, lijkt de crisis in de tomatensector en van de tuinbouw in het algemeen over haar dieptepunt heen. De regering heeft een aantal kortetermijnmaatregelen genomen, maar moet nu dringend werk maken van maatregelen op middellange termijn. Hierbij moet de regering zich laten leiden door een vijftal elementen.

Ten eerste zijn er de investeringen voor een kwaliteitsgerichte productie. Ten tweede is er de promotie en de verkenning van nieuwe exportmarkten. Hierop zal ik straks terugkomen. Ten derde is er de productdifferentiatie en een vierde element is een doorgedreven wetenschappelijk landbouwkundig onderzoek. Een vijfde punt, ten slotte, is de landbouwvorming.

Het is een absolute conditio sine qua non dat er wordt gewaakt over een verantwoord investeringsbeleid. Met de herziening van de VLIF-reglementering beweert de regering een stap in de goede richting te zetten. Toch zal de praktijk moeten uitwijzen of men hier geen oude wijn in nieuwe zakken schenkt. Te allen prijze moet worden afgestapt van het investeer-maar-op-beleid dat de land- en tuinbouwers bijzonder kwetsbaar maakt voor de conjuncturele prijschommelingen op de markt en hen met handen en voeten bindt aan bepaalde landbouworganisaties, tot wiens meerdere eer en glorie werd voorzien in royale staatswaarborgen en interessante rentetarieven.

De keuze voor kwaliteit is de enige haalbare. Onze land- en tuinbouwbedrijven kunnen niet concurreren met de goedkope massaproductie in de zuidelijke landen, noch op het vlak van de personeelskosten, noch op het vlak van de infrastructuur, noch op het vlak van productiefactoren zoals energie. Als we de resultaten van de Europese tomatenstu-

die zien, dan moeten we ons weinig illusies maken over een grondig Europees onderzoek naar de correcte aanwending van de subsidies voor de tomatenteelt.

Geïntegreerde, milieuvriendelijke teelten vragen echter aanzienlijke financiële inspanningen van land- en tuinbouwers, wiens bedrijf ten gevolge van de structurele aard van de Vlaamse landbouw reeds kapitaalsintensief is én waarvan de financiële toestand op dit ogenblik niet bloeiend kan worden genoemd. Derhalve vraagt de VLD aan de Vlaamse regering een resolute keuze te maken voor een eerlijk beleid ten aanzien van de individuele landbouwer.

De problematiek van de landbouwpromoting zal aan de orde komen tijdens de bespreking van het decreet over het promotiecentrum. De promotie kan niet los worden gezien van de bevordering van de export. Op beide vlakken heeft de Vlaamse overheid een prioritaire rol te spelen bij het opsporen van de Oost-Europese afzetmarkten. Deze markten zijn op dit ogenblik nog tamelijk onvoorspelbaar en onstabiel, maar blijven niettemin groei-markten op middellange termijn. De Nederlanders hebben dit al lang begrepen en voeren een vrij agressieve promotie-strategie. Vlaanderen moet minstens op een assertieve wijze aanwezig zijn op de Oost-Europese markt, opdat het gras niet voor haar voeten zou worden weggemaaid door de Nederlanders : ik weet waarover ik spreek, wat dat laatste betreft.

De productdifferentiatie wordt binnen de sector voor een deel spontaan doorgevoerd. Elke goede ondernemer probeert zijn tanende winstmarges te compenseren door risicospreiding en meer winstgevendende activiteiten. Toch levert de overheid te weinig inspanningen om nieuwe activiteiten en productinnovatie te bevorderen : nieuwe diersoorten, agrificatie, bio-energie, zelfvermarketing en dergelijke staan in Vlaanderen nog in de kinderschoenen.

De Vlaamse regering wordt bovendien voor een stuk gehinderd bij de bevordering van productinnovatie en differentiatie, aangezien een deel van het wetenschappelijk onderzoek voor de landbouw nog in federale handen is. Hier is echter intensief overleg en op termijn een volledige reorganisatie van het overleg vereist. Productinnovatie en nieuwe teeltmethodes vereisen ook een doorlopende bijscholing van de landbouwers. Ook hier heeft de overheid een bijzondere taak te vervullen door te beschikken over actuele en relevante landbouw-informatie. Die informatie moet toegankelijk zijn

Ramoudt

voor iedereen. Dat is een noodzakelijke voorwaarde, waarvan de overheid zeer dringend werk moet maken.

De landbouw is in volle ontwikkeling en vereist blijvende aandacht en ondersteuning vanwege de overheid. Die ondersteuning moet meer gericht zijn op het creëren van een toekomstig en duurzaam landbouwklimaat, en ook op het verstevigen van de economische en intellectuele positie van de landbouwer.

Als laatste – maar niet minst belangrijke – punt is er de zeevisserij. Tot mijn grote spijt moet ik wat dit luik betreft mijn uiteenzetting op dezelfde manier als vorig jaar beginnen. Ik stel vast dat de visserij nog altijd in een structurele crisis zit. De recente Panorama-uitzending heeft dat voldoende geïllustreerd.

Als ik in mijn aanspreking heren ministers zeg, dan is dat een bewuste keuze. Het is pijnlijk te moeten vaststellen dat de bevoegdheden inzake de visserij hopeloos verdeeld zijn. We hebben een federale minister, een regionale minister die zich bezig houdt met investeringen in de zeevisserij, en er is ook onze minister-president die zich bezighoudt met de promotie.

Als een kleine activiteit zoals deze, die zich in een crisis bevindt, wordt verdeeld over drie velden, dan is er volgens mij van een coherent beleid geen sprake. De zeevisserij is de facto een integrale Vlaamse bevoegdheid. Ik herhaal daarom onze eis voor een volledige regionalisering van de visserijproblematiek. Het feit dat er aan de visserij in de federale beleidsbrief maar 35 regels worden besteed, illustreert de minimale aandacht op federaal niveau voor een in wezen groot probleem. Aangezien een volgende ronde in de staatsvorming nog niet aan de orde is, zou het in afwachting van een regionalisering wenselijk zijn dat Vlaanderen zijn bevoegdheden inzake zeevisserij homogener beheerde in de zin van implied powers.

De huidige bevoegdheidsverdeling belemmert een effectieve aanpak. Buiten een ontwerp van decreet betreffende de oprichting van een visserijfonds werden tot nu toe weinig maatregelen voor de visserij genomen. De regering heeft dus nog heel wat werk voor de boeg om alle eisen van de motie van aanbeveling van de heren Maes, Coens en Bogaert te realiseren. Nochtans dringt de tijd.

Een nieuwe Europese quotumbeperking hangt als een zwaard van Damocles boven de vissers. Op Europees niveau is het vierde Meerjaren Organisatie Programma gepresenteerd. Concreet stelt Europa voor de vissersvloot en visserijactiviteiten van de lidstaten verder in te krimpen met 40 procent. De impact op de Belgische vloot zou dankzij de grote afbouw uit het verleden beperkt blijven tot ongeveer 10 procent. België is met 1 procent van de bruto-tonnage en 0,15 procent van de totale visserijvloot in de Europese markt het kleinste broertje inzake zeevisserij.

Een verdere inkrimping is onmogelijk. België heeft zich daarenboven steeds correct gedragen tegenover Europa. Onze vloot is verworpen tot het minimum minimorum, maar toch blijft Europa knagen aan de visquota. Men wordt dus gestraft in plaats van beloond omdat men zich aanpast aan Europese normen. Andere en grotere Europese lidstaten storen zich niet aan of omzeilen deze normen.

De Nederlanders blijven de Vlaamse vloot koloniseren. Een belangrijk voorbeeld bij de Nederlanders is dat zij via aandeelhouderschap stelselmatig Vlaamse schepen opkopen. Ze bemannen die met hun eigen mensen en ze meren niet langer aan in Vlaamse havens.

Op die manier probeert Nederland de quotabeperkingen te omzeilen, dit ten einde een grotere aanvoer voor de Nederlandse veilingen en visverwerkende nijverheid te garanderen. Intussen verliezen de Vlaamse veilingen hun aanvoer en bijgevolg hun invloed op de prijs van de vis. Dit heeft negatieve gevolgen voor de mogelijkheden van de visverwerkende nijverheid. Bovendien worden potentiële vissers hierdoor ontmoedigd. Het verhaal wordt nog schrijnender aangezien de Vlaamse veilingen perfect beantwoorden aan de Europese normen inzake hygiëne, terwijl sommige Nederlandse veilingen de aanpassingswerken op de lange baan schuiven. De financiële middelen die men hierdoor uitspaart, worden aangewend voor het aantrekken van buitenlandse schepen.

De minister heeft beaamd dat de controles in België strenger zijn dan in de buurlanden. De controles op zee vormen eveneens een probleem voor de Belgische overheid. Recent las ik in de pers hoe Nederlandse vissers die een Belgisch schip hadden overgenomen, de Belgische reglementering aan hun laars laptten. Hun excuus hiervoor was het feit dat ze de Belgische wetgeving niet kenden. Concreet ging het om een vader en een zoon die visten zonder dat er een stuurman aan boord was. Men

Ramoudt

had geen melding gemaakt van een ongeval aan boord.

De Vlaamse visveilingen beconcurreren elkaar. De Vlaamse vis vindt meer en meer zijn weg naar buitenlandse veilingen, dit tot grote vreugde van de plaatselijke visverwerkende industrie. De Vlaamse visveilingen zijn versnipperd. Ze moeten dringend hun oude belangenconflicten opzijzetten om tot een betere samenwerking te komen.

De invoering van een kwaliteitsgarantie is eveneens belangrijk. Indien men wil komen tot een betere samenwerking tussen de Vlaamse veilingen, kan de Televeiling een aanzet zijn om een eerste overeenkomst tot stand te brengen. In een tweede fase kunnen de verschillende Vlaamse veilingen dan misschien tot een akkoord komen. Op die manier kan men de visverwerkende nijverheid instandhouden.

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, men heeft mij gevraagd om mijn spreektijd te beperken tot twintig minuten. Ik zal de hoofdstukken buitenlandse aangelegenheden en tewerkstelling samen behandelen.

Ten eerste is het naar mijn mening gepast om tijdens deze begrotingsbespreking even terug te komen op de zending van onze commissie naar Zuid-Afrika. De minister-president is inderdaad de vertegenwoordiger van Vlaanderen, dat kan ik niet loochenen. Ik heb gezien wat de minister-president in Zuid-Afrika heeft gedaan en welke repercussies dit heeft gehad. De handelsmissie die onder zijn leiding stond, heeft heel wat successen geboekt. Indien Vlaanderen in de toekomst een goede uitstraling wil krijgen in het buitenland, moet deze zending navolging krijgen.

Ten tweede hebben de commissarissen in Zuid-Afrika een bepaalde inbreng gehad bij de keuze van de projecten. Ik begrijp dat de heer Denys het hiermee niet eens is.

Ten derde werden we in Zuid-Afrika niet als een erkende delegatie beschouwd, alhoewel onze delegatie Vlaanderen vertegenwoordigde. Dit impliceert dat ik loog wanneer ik tijdens een gesprek met de voorzitter van de Senaat van Zuid-Afrika zei : this is a present of the Flemish Parliament.

Als delegatie hadden we geen geschenkje mee, maar gelukkig gaf de heer Van den Brande ons een klein cadeautje, zodat we geen gezichtsverlies leden. Dit is geen manier om Vlaanderen naar buiten toe te vertegenwoordigen. Als het parlement zich in het buitenland wil manifesteren, dan moet ze ook een volwaardige delegatie naar het buitenland kunnen sturen. Mijnheer Candries, ik wil hierover zeer duidelijk zijn. Ik meen te spreken in naam van alle collega's die zijn meegegaan.

Mijnheer de minister-president, heeft de handelsmissie resultaten opgeleverd, of zijn we daar enkel als toeristen geweest ? Het parlement mag het toch ook weten als er iets positiefs gebeurt.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst een antwoord geven op de laatste vraag. Daarna wil ik nog een beschouwing maken over deze zending.

Deze handelszending heeft een aantal zeer concrete contracten opgeleverd. Er werden nieuwe jobs gecreëerd. Men is nog bezig met de algemene evaluatie, die in ieder geval zeer positief zal zijn. We moeten ervoor zorgen dat de delegaties tegelijkertijd kunnen reizen. Door organisatorische omstandigheden vertrok twee jaar geleden de economische zending twee of drie weken vóór de politieke zending.

Mijnheer Sleenckx, op het ogenblik dat nog meer resultaten van deze missie zullen zijn geconcretiseerd, zal ik de commissie daarover inlichten. Uiteraard vermelden de betrokken ondernemers niet altijd in detail welke contracten werden afgesloten. Dat moeten ze ook niet doen.

Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om een uitspraak te betreuren van één van de parlementsleden, over de wijze waarop de zending werd geleid. Mijnheer de voorzitter, het is onfatsoenlijk om als politieke synthese van deze zending te zeggen dat men alleen een aantal uitlatingen heeft gedaan tegen de zwarte bevolking, en dat deze missie geen enkel perspectief had. Deze uitspraak doet de parlementaire delegatie onrecht aan. Ik vind het onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat het betrokken parlements lid zegt dat we in te luxueuze omstandigheden hebben gereisd. Ik heb uit respect voor het parlement de nodige voorzieningen getroffen. De Zuid-Afrikaanse regering heeft de plaats vastgelegd waar we om veiligheidsredenen hebben gelogeed. De cijfers die vandaag werden gepubliceerd, zullen volgende week worden rechtgezet. Dit is echt buiten elke proportie. Het is beneden alle peil dat men voordien geen enkele

Van den Brande

opmerking heeft gemaakt. Men kon allicht al lif-tend naar Zuid-Afrika gaan en ter plaatse met de fiets rondtoeren. Er zou geen enkel bezwaar tegen zijn geweest had men de betrokken collega in een jeugdherberg gelogeerd.

Alle leden van de parlementaire delegatie en van de handelsdelegatie kunnen bevestigen dat mijn programma was gevuld van 7.30 uur 's morgens tot 23.30 uur 's nachts. Ik heb in tegenstelling tot het betrokken parlamentslid niet de gelegenheid gehad om meermaals per dag in het zwembad te plonzen. Toch vindt het betrokken parlamentslid het normaal om deze kritiek op een dergelijke manier naar voren te brengen. Ik vind dit onaanvaardbaar. (*Applaus bij de CVP en de VLD*)

De heer Jef Sleenckx : Mijnheer de minister-president, als ik het goed begrepen heb, heeft de handelsmissie toch wel een aantal resultaten gehad. (*Gelach*)

Na de lof die ik u heb toegezwaaid heb ik natuurlijk ook een aantal kritische bedenkingen. Een eerste punt, mijnheer Denys, is de uitgevoerde begroting. (*Rumoer*)

De heer André Denys : Mijnheer Sleenckx, u vertolkte vroeger een kritische stem in de meerderheid. Ik stel echter vast dat u, doordat u mee mocht op reis, uw kritische blik verloren hebt. (*Rumoer*)

De heer Jef Sleenckx : U bent een demagoog, mijnheer Denys. U luistert niet naar wat ik ga zeggen.

De heer André Denys : U zegt dat die handelscommissie geslaagd is op basis van wat de minister president heeft gezegd. U kunt daar geen enkele conclusie uit trekken.

De heer Jef Sleenckx : De minister-president heeft toch gezegd dat hij een aantal contacten heeft gehad – of hebt u dat niet gehoord ?

De heer André Denys : Kunt u daaruit concluderen dat deze handelsmissie geslaagd is ?

De heer Jef Sleenckx : U weet dat beter dan ik. U bent in de bedrijfswereeld beter thuis dan ik. U weet toch ook dat er eerst een aantal contacten moeten worden gelegd voor er resultaten kunnen zijn. Ik heb op dat vlak weinig ervaring.

Minister-president Luc Van den Brande : Met uw toestemming, mijnheer de voorzitter, neem ik even

het woord. Op het ogenblik dat Export Vlaanderen een synthese opmaakt op basis van de inlichtingen – zoals gezegd is niet elke ondernemer verplicht om daar de informatie over te geven – zal ik de informatie aan de commissie ter beschikking stellen.

Wat ik wel weet is dat een aantal belangrijke contracten zijn afgesloten die rechtstreeks jobs creëren. Ik zal op het geschikte moment aan de commissie een rapport bezorgen.

De heer Jef Sleenckx : Mijnheer de minister-president, nadat ik u een beetje lof heb toegezwaaid, heb ik toch ook een aantal kritische vragen.

Ten eerste : de uitgevoerde begroting van 1995 leert dat uiteindelijk de helft van het budget werd gerealiseerd. Voor ontwikkelings samenwerking werd slechts 26 percent uitgevoerd en vloeide 130 miljoen frank terug naar de schatkist. Wat zijn de specifieke redenen van een dergelijke overschatting van een aantal posten ? Kan dit met deze begroting ook zo uitpakken ?

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben de mening toegedaan dat dit een punctueel item is. Voor 1995 is er inderdaad een overramping geweest, maar in het zich pril ontwikkelend buitenlands Vlaams beleid was het een jaar met verkiezingen en dus onderbreking van activiteiten. Ik kan nu reeds zeggen dat de budgettaire invulling voor het jaar 1996 veel meer dan 90 percent zal bedragen. Het voorziene budget zal helemaal worden aangewend.

De heer Jef Sleenckx : Ten tweede : een aantal economisch gerichte sectoren krijgen opvallend meer geld in 1997. Als er bijvoorbeeld steun komt voor het opzetten van lokale verkoopstructuren van bedrijven, wat zijn dan de reglementen en de verificatiemogelijkheden ?

Ten derde : de begroting voorziet ongeveer 30 miljoen frank voor de uitbouw van contact- en communicatienetwerken. Wat zijn die netwerken ? Zijn dat stichtingen zoals Vlaanderen en Catalonië enzovoort ? Welke lobby-activiteiten ontwikkelen ze ? Wie maakt daar deel van uit ? Wat is de band met de administratie ?

Dan kom ik tot een vierde punt. We hebben inderdaad een discussie gehad in de commissie. De commissieleden vroegen dat u, vooraleer er een zending plaatsvindt of voor men een contract afsluit of voor er een samenwerkingsakkoord gestalte krijgt, het parlement daarover zou inlichten. Eventuele

Sleeckx

correcties en bijsturingen kunnen dan gebeuren. U heeft daar al uitvoerig op geantwoord, maar ik wens u deze vraag nog eens te stellen zodat het in de plenaire vergadering zou worden gezegd.

Ten slotte wil ik nog iets herhalen dat reeds vorig jaar is gezegd. We leven in een federale staat. Vlaanderen heeft terecht een zeer ambitieus buitenlands beleid. Kan een goede coördinatie met het federale buitenlandse beleid bijdragen tot ondersteuning van het Vlaams buitenlands beleid? Moeten we daar niet meer oog voor hebben? Het kan misschien voor de beide partijen van belang zijn.

Vervolgens scheen één punt mij nogal bizar. Bij de subsidies aan personen, verenigingen en instellingen in binnen-en buitenland moet er altijd een aanwijsbaar verband zijn met het buitenlandse beleid. In de uitgevoerde begroting van 1995 vind ik 49.000 frank voor de Belgische Parkietenclub. Wat zijn de reglementen en selectiecriteria opdat de uitvoering van de basisallocatie gebeurt? Ik heb dat ook in de commissie gezegd, ik kon echt de link niet leggen tussen de parkietenclub en het buitenlandse beleid.

Minister-president Luc Van den Brande : Het algemeen principe geldt : niets menselijks maar ook niets dierlijks is ons vreemd. Ten tweede : elke vogel zingt zoals hij gebekt is.

In alle ernst, mijnheer Sleeckx, omdat er een vereniging is die zich de Belgische Parkietenclub noemt, is dat geen argument om hen niet te ondersteunen. Het ging over een Europees toernooi waarmee honderden mensen iets te maken hadden. Europa is niet iets dat louter in de abstractie en in de conceptie moet zitten. Voor een academisch colloquium vinden wij het evident dat wij een kleine bijdrage leveren. Waarom dan niet voor de gewone mensen?

De heer Paul Van Grembergen : Het kan zijn dat die parkieten de I Fiamminghi zijn onder de vogels. *(Gelach)*

Mevrouw Nelly Maes : Parkieten zijn niet gekend om hun mooie gezang.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben u dankbaar dat u daarover iets zegt, mijnheer Van Grembergen. U zit ermee in, dat heb ik begrepen. *(Gelach)*

De heer Jef Sleeckx : Ik zou over tewerkstelling ook iets willen zeggen. Ik heb nog vijf minuten, dus ik zal een aantal zaken moeten weglaten. Ik zal er het belangrijkste uithalen.

Het Vesoc-akkoord van 14 december 1995 bevat een afsprakenkalender tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners, met betrekking tot het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De ingevulde actiepunten zijn gekend. Ik denk aan Vlaminov, werkervaringsplan, permanente vorming, de social profit-sector, enzovoort. Eén belangrijk luik van dit akkoord kent tot op dit moment nog geen invulling, met name de ontwikkeling van de lokale dienstwerkgelegenheid als een verbeterd alternatief van de PWA's. Nochtans bestaan hier de meeste tewerkstellingsmogelijkheden, bijvoorbeeld in de deelsector van de private dienstverlening – en ik denk hierbij aan personenverzorging, tuinonderhoud, enzovoort. Hieromtrent wordt mijns inziens veel te weinig gedaan. Ten tijde van de vroegere Vlaamse minister Detiège werd een experimentele regelgeving ontwikkeld. Daardoor is deze nieuwe sector als het ware stilgevallen. Hieraan moet dringend een nieuwe impuls worden gegeven, aansluitend bij het SP-voorstel.

Een eerste stap zou de oprichting van het door minister Kelchtermans aangekondigde Vlaams Instituut voor de Promotie van de Sociale Economie kunnen zijn. Dit instituut moet tegen het voorjaar van 1997 operationeel zijn. Een tweede stap kan als volgt worden omschreven. Het werk dat nu door de PWA's aan individuele werklozen wordt verdeeld, zou voortaan ook kunnen worden verdeeld aan de sociale-economiebedrijven. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de betrokken werklozen, die door deze bedrijven worden tewerkgesteld, meer werkzekerheid en een beter sociaal statuut verkrijgen.

De Vlaamse regering heeft in haar regeerakkoord de halvering van de werkloosheid als doelstelling vooropgezet. Met het huidige Vesoc-akkoord en de daarin vervatte krachtlijnen, zoals Vlaminov, permanente vorming, enzovoort, zal deze doelstelling niet worden bereikt. Hoogstens zal dit leiden tot een sterkere economische basis voor het Vlaamse bedrijfsleven. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor – maar absoluut geen garantie op – meer tewerkstelling.

Anderzijds wordt de dualisering op de arbeidsmarkt almaar duidelijker en verdwijnen laaggeschoolde werknemers in de structurele, langdurige werkloosheid. Ze vormen dan ook het kernprobleem waarmee we momenteel worden geconfron-

Sleecx

teerd. Door de integratie van Weerwerk in de gewone VDAB-diensten, en door het feit dat de VDAB zich meer en meer richt op de commerciële bemiddeling – zoals Consult en T-Interim, is het beleidsaccent van de langdurige werkloosheid stilaan in de verdrukking geraakt. Een meerjarenplan over deze materie is dan ook meer dan wenselijk.

Over de permanente vorming wil ik het volgende zeggen.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer Sleecx, mag ik u even onderbreken ? Ik denk dat men de verwezenlijkingen van de huidige buurtdiensten sterk onderschat, ook op het vlak van sociale tewerkstelling. Momenteel worden via de klassieke tewerkstellingsprogramma's 7.000 FTE tewerkgesteld in lokale dienstverlening. Via de dialogen die we met de sectoren gaan onderhouden, zal er wel degelijk nieuwe werkgelegenheid worden gecreëerd. Ik heb de cijfers bekeken. In de periode tussen november 1995 en november 1996 is de werkloosheid in Vlaanderen met ongeveer 30.500 eenheden verminderd. Er zijn dus wel degelijk resultaten bereikt, ook al heeft dit niet altijd betrekking op de doelgroepen waarover u het nu hebt.

Anderzijds is er ook het decreet op de Sociale Werkplaatsen, waarover waarschijnlijk in januari zal worden gestemd. Het experiment inzake de sociale werkplaatsen wordt uitgebreid tot 800 tewerkstellingsplaatsen. Dit werd allemaal door de Vlaamse regering aanvaard, ook binnen het werkgelegenheidsoverleg. Voorts is er het belangrijke akkoord binnen de Vlaamse regering inzake de activering van de werkloosheidsvergoedingen. Wanneer dat wordt goedgekeurd, zullen de aantallen waarover we nu spreken verdubbelen. We gaan dan naar 6.000.

Het is slechts een eerste poging om de werkloosheidsuitkeringen te activeren. Indien we morgen nog afspraken maken en het federale niveau mee wil, komt er een doorbraak. Men onderschat dit. Men zet de werkloosheidsvergoedingen actief in met 10.000 en 12.000 frank. Indien het een PWA betreft, wordt dat 12.000 tot 14.000 frank. Als dat kan worden veralgemeend naar derden, dan zullen de cijfers heel andere proporties vertonen. Ik wil dit positief benaderen in plaats van me kritisch uit te laten, zoals u net deed.

De heer Jef Sleecx : Van een parlementslid wordt verwacht dat hij de regering aanpoort. Als mijn

betoog iets heeft kunnen bijdragen om de beweging te versnellen, dan beschouw ik het als zinvol. Een parlementslid moet een mening kunnen formuleren.

Wat de permanente vorming betreft, is de enveloppe van 750 miljoen frank bestemd voor een vraaggericht opleidingsbeleid. Dat betekent dat het zal gaan naar de inrichting van opleidingen waar de bedrijfswereld om vraagt. Hierbij moet één belangrijke kanttekening worden gemaakt. Waar opleiding voor werknemers normaal tot de prioritaire verantwoordelijkheden van het bedrijfsleven hoort, dreigt de factuur te worden doorgeschoven naar de overheid. Dit mag niet het geval zijn. Deze enveloppe doet een beroep op de verantwoordelijkheid van het bedrijf op alle terreinen.

Mijnheer de minister, het bedrijfsleven en het patronaat blijven nogal eens achterwege in het invullen van die verantwoordelijkheid. Bovendien zou een dergelijke subsidiepolitiek een verdringingseffect kunnen veroorzaken ten nadele van de werknemersopleiding van de VDAB, waarvoor in principe wordt betaald. Hierdoor ontstaat een nieuw begrotingstekort bij de VDAB. Dit kan toch niet de bedoeling zijn van deze maatregel.

Minister Theo Kelchtermans : Er is een afspraak gemaakt over het begrotingstekort in het werkgelegenheidsoverleg. De VDAB wordt met haar opleidingen voor werkzoekenden en werknemers als een volwaardige actor erkend inzake de organisatie van de opleidingsfondsen met de begrote 750 miljoen frank. Hij is een volwaardige partner.

De heer Jef Sleecx : Welk deel van die 750 miljoen frank gaat naar de VDAB ?

Minister-president Luc Van den Brande : Zoals minister Kelchtermans heeft gezegd, is er niet enkel een akkoord maar ook een verbintenis van de Vlaamse regering met betrekking tot het structureel tekort van de VDAB. Dat is wel gekoppeld aan de audit die zijn beslag moet krijgen tot februari of maart.

De 750 miljoen frank voor permanente vorming kadert in een vraaggestuurd programma. We moeten met andere woorden inspanningen doen voor de omschakeling, omscholing en opleiding van mensen met een zwak profiel op de arbeidsmarkt. Er komen mooie resultaten voort uit het werk van de VDAB, VIZO, OPSG en andere formules. We moeten de vormingsbijdrage voor de werkzoekenden in beschouwing nemen, maar ook aandacht schenken aan de actieven, waarbij ook een

Van den Brande

opdracht is weggelegd voor de betrokken werkgever.

Waar toe dient immers de razendsnelle technologische evolutie als de werknemers niet kunnen volgen? Zoals minister Kelchtermans zegt, moet men voor de noodzakelijke vorming een beroep kunnen doen op vormingsinstituten. We zeggen niet dat het een supplementair krediet is voor die verschillende instellingen. We vinden het de moeite om vraaggestuurd bijkomende vormingsmogelijkheden te ontwikkelen. Hierover is een akkoord bereikt met de sociale partners.

De heer Jos Geysels : Ik dacht dat er in overleg met de sociale partners was afgesproken om de criteria vast te leggen voor het operationeel maken van die 750 miljoen frank. Wat is de stand van zaken en wanneer is dit afgerond? Als we schaarse middelen aanwenden, moet de resultaatverbintenis zo groot mogelijk zijn.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de vraag van de heer Geysels perfect aansluit bij wat de heer Sleecx gezegd heeft. Wij hebben dat voorgesteld, zoals u weet. Dat zit ook in de verdeling van de zogenaamde Vesoc-middelen. Wij hebben over het principe nu ook een akkoord met de sociale partners. Dat is een nieuw element.

We hebben het akkoord twee weken geleden kunnen tot stand brengen, op het ogenblik dat we ook de andere vijf punten in een akkoord hebben gegoet: het structurele tekort van de VDAB, de verhoging van het bedrag voor de non-profitsector van 748 tot 900 miljoen frank – in zoverre het kan worden gekoppeld aan federale maatregelen, de activering van de werkloosheidsuitkeringen. Er is nu afgesproken om te overleggen over de criteria. Ik vind het vanzelfsprekend dat het niet zomaar om toelagen aan ondernemingen of aan kandidaat-werknemers zou gaan. Ten laatste tegen 15 februari zal die 750 miljoen frank geconcretiseerd zijn.

De voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer Jef Sleecx : De ontwikkeling van de diensten voor werkgelegenheid moet ook worden gesitueerd in het kader van de verbreding van het begrip arbeid. Dit begrip werd tot op heden eng bekeken – met name: formele arbeid, in loondienst verricht. Het moet echter duidelijk zijn dat deze formele arbeid ons niet langer van dienst kan zijn in onze westerse economieën om de maatschappij

te ordenen en het inkomen te verdelen. Deze arbeid neemt immers af door de technologische ontwikkelingen, de rationaliseringstendensen en diverse economische mutaties. Daarom is een hernieuwing van het begrip arbeid nodig.

De Amerikaanse filosoof Arend onderscheidt in dit verband drie soorten arbeid: de formele arbeid, de autonome en zorgarbeid en de maatschappelijke, participatieve arbeid. Het zou op termijn logisch zijn de maatschappij te ordenen rond dit verruimd arbeidsbegrip. Op korte termijn, mijnheer de minister, kan men deze evolutie onder meer stimuleren door de verdere ontwikkeling van de sociale economie en de lokale dienstenwerkgelegenheid, die de kiemen van een ruimer arbeidsbegrip in zich dragen.

Ik wil hier nog even bij stilstaan. Als parlementsleden hebben wij tot taak de krijtlijnen uit te tekenen. Meer en meer mensen vrezen dat er in de toekomst niet voor iedereen werk zal zijn. Dat is de realiteit waarmee we onmiskenbaar zullen worden geconfronteerd. In onze samenleving wordt men pas voor vol aanzien als men ook in die gemeenschap werk heeft gevonden. Geen werk betekent dat men niet als volwaardig wordt beschouwd, dat men wordt gemarginaliseerd. Daarom, collega's, moeten wij vooraf zeer goed nadenken over de soort van samenleving die we willen uitbouwen.

Ik wil bijvoorbeeld in een veilige samenleving wonen. We moeten dringend beseffen dat we steeds meer mensen aan het uitstoten zijn uit het arbeidsproces, enerzijds door de rationalisering, anderzijds door het steeds ingewikkelder wordende productieproces, zodat een aantal mensen niet meer mee kan. We moeten eens nadenken over hoe we het begrip arbeid in de toekomst zullen definiëren. Geen arbeid hebben betekent immers gemarginaliseerd worden. Zo creëren we een samenleving met meer potentiële criminaliteit. We moeten ons als parlement bezinnen over de invulling van het begrip arbeid zodat iedereen binnen de samenleving zich nuttig voelt. Zich niet nuttig voelen binnen de samenleving betekent de vereenzaming, met alle gevolgen vandien.

Mijnheer de voorzitter, het is jammer dat de heer Denys de zaal heeft verlaten. Mijnheer Denys is vergeten te zeggen dat de helft van de slechte bedrijven over de kop gaan door het slechte management. We kunnen het natuurlijk in een aantal gevallen hebben over de loonkosten, maar BASF bijvoorbeeld met een kapitaalbreng van 100 miljard frank en enkele honderden mensen aan

Sleecx

het werk, heeft een loonlast ten opzichte van het ingebrachte kapitaal van een getal na de komma. Een aannemer met acht werklui en een kapitaalbreng van 50 miljoen frank, heeft natuurlijk af te rekenen met een hele hoge loonlast ten aanzien van het ingebrachte kapitaal. Ik denk dat we de zaken moeten relativeren en niet altijd moeten praten over een te hoge loonlast. Er zijn heel wat sectoren waar de loonlast geen enkele rol speelt, omdat die maar een klein deel uitmaakt van het eindproduct. Dit had ik graag aan de heer Denys gezegd.

Ik wil nog een opmerking maken over de banken. De banken die grote winsten maken, zullen tegen het jaar 2000 30 percent van hun mensen afdanken. *(Applaus bij de SP en de CVP)*

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, als we het over de economische problemen hebben, wordt er de laatste maanden wel eens opgemerkt dat het heel wat beter gaat met de economie in Vlaanderen. Sommigen zouden ons al willen doen geloven dat we opnieuw aan de poorten van een nieuwe gouden eeuw staan. De werkloosheid daalt, het aantal falingen neemt af – we zullen even de problemen van Eurocan en Philips-Brugge vergeten. Aan de andere kant leren we uit studies dat het aantal mensen dat in Vlaanderen moet leven van een bestaansminimum is gestegen met 20 percent. Dat is de keerzijde van de medaille. Ik heb vandaag al enkele mensen horen zeggen – en de discussie is ook al gevoerd in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden – dat deze regering geen economische visie heeft of dat er tenminste een tegenstrijdigheid bestaat in de regering. Dat was de opvatting van de SP.

We hebben in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden bevestigd dat we wel een economische visie bemerken bij deze regering. De heer Sleecx zal zich de discussie in de commissie wel herinneren, toen we het hadden over de exogene en de endogene groei. Dat was eigenlijk een valse discussie, maar we hebben altijd een zekere visie onderkend binnen de regering. We hebben deze visie ook onderschreven op het moment dat de huidige minister van Economie een dossier presenteerde waarin de raakvlakken

tussen economie, ecologie en ruimtelijke ordening aan de orde waren.

De oppositie en dus ook onze fractie moet de vraag stellen hoe ze dit beleid zal benaderen. We moeten de globale context benaderen. We moeten vaststellen dat men dit land in feite mismeestert. Ten gevolge van een vrij absurde staatsvorming op zijn Belgisch, beschikken we over heel wat bevoegdheden maar niet over de nodige middelen. We hebben een minister voor Economische Aangelegenheden, maar geen hefboomen om een serieus economisch beleid te voeren. We hebben een minister van Begroting, maar moeten nog altijd als bedelaars uit de handen van de Belgische staat eten. Die stopt ons mondjesmaat middelen toe om enkele schoonheidsfouten weg te werken. Ze laat ons niet toe een fundamenteel eigen beleid te voeren. We hebben een minister voor Welzijn, Gezin, Gezondheidsbeleid, enzovoort, maar totaal geen beslissingsbevoegdheid voor ziekteverzekering, kinderbijslagen, pensioenen, en dergelijke.

Als we al een aantal bevoegdheden hebben, dan worden weer heel wat gelegenheden niet te baat genomen omwille van verkeerde beleidsbeslissingen. Op het laatste verkiezingscongres van de CVP deden heel wat partijboegbeelden alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Ze stonden tot groot jolijt te zingen dat 't leven mooi is, maar hebben blijkbaar geen voeling meer met de dagelijkse realiteit. In werkelijkheid zijn heel wat gewone mensen uit de boot gevallen of dreigen ze dat doen. Velen hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen.

We kunnen ons de vraag stellen of het beleid moet of kan ingrijpen in het economisch leven. In principe zeggen we neen, maar de overheid – ook de Vlaamse – heeft een dwingende taak tegenover onze Vlaamse volksgemeenschap. We moeten in staat zijn corrigerende, begeleidende en zelfs beschermende maatregelen te treffen. De traditionele partijen en hun satellietorganisaties blijven dikwijls denken in oude, bijna negentiende-eeuwse tegenstellingen. Maar dat discours is voorbij. We hebben geen boodschap meer aan oude doctrines. Ook het neoliberalisme zal het tij niet keren. Het Vlaams Blok heeft dat begrepen en weet dat er andere begrippen moeten worden gehanteerd.

We willen niet in een spelletje verstrikt raken tussen het rode en het blauwe boekje. We willen niet in een hoekje worden gestopt. We redeneren altijd en overal vanuit ons eigen leidmotief : eigen volk eerst. We verlenen absolute voorrang aan de belangen van het eigen volk. Soms betekent dit inderdaad dat we ja moeten zeggen tegen zogenaamde

Wymeersch

protectionistische maatregelen. We klemmen ons echter niet vast aan het doctrinaire verleden. Het klassieke liberalisme en het klassieke socialisme voeren een steriele discussie, waaraan het volksbelang ondergeschikt wordt gemaakt. Wij, als volksnationalisten, handelen vanuit een andere invalshoek. We weigeren nog mee te spelen in deze voorbijgestreefde instellingen.

Door Vlaminov te willen invoeren, is de minister van Economische Aangelegenheden in feite een sectorale benadering gaan aanhangen. In tegenstelling tot de heer Bogaert vinden we dit geen slechte maatregel. De industrie zal hierdoor een betere respons krijgen en meer kans, om een eigen beleid te voeren. De industrie is nog altijd de hefboom – ook in de dienstensector – voor een grotere tewerkstelling en een beter welvaartspeil in Vlaanderen. Ook in dit geval stellen we een contradictie vast tussen de houding van onze Vlaamse minister van Economie en die van de federale minister van Begroting. Als ik mij niet vergis hebben we deze discussie reeds naar aanleiding van de Septemberverklaring gevoerd.

De economische en ook de sociale wereld is onderhevig aan externe spelregels. Dat is bij ons, nog meer dan elders, het geval. Wij zijn onderworpen aan de spelregels van de wereldeconomie en van Europa. Ik wil hier iets zeggen over de rol van Europa. Die rol is niet altijd voordelig voor Vlaanderen. Ik geef een voorbeeld. De jongste tijd duikt Europees commissaris Van Miert regelmatig op in de pers in verband met het concurrentiebeleid en eventueel concurrentievervalsing optreden in verschillende dossiers. Anderzijds stellen wij vast dat met Europese subsidies – dus ook met Vlaams geld – Vlaamse bedrijven naar Frankrijk en Henegouwen worden overgeheveld. Wij vragen ons af of dit niet onrechtstreekse concurrentievervalsing kan worden genoemd.

In Vlaanderen spelen ook nog andere spelregels een rol. Hier zijn vooral de regels die worden opgelegd door de Belgische staat primordiaal. De Belgische federale staat, die Vlaanderen en de Vlaamse welvaart beheert, wordt geleid door de staatsdirigistische socialisten die vooral in Wallonië de dienst uitmaken. We hebben het daar reeds verschillende keren over gehad. We kunnen echter niet genoeg benadrukken dat jaarlijks nog steeds honderden miljarden frank Vlaams geld en kapitaal naar het zuiden van het land vloeien. Dat landsgedeelte wordt nog steeds bestuurd door de PS. Enkele dagen geleden is dat nogmaals expliciet

aangetoond. Binnen de SP vindt deze partij nog heel wat medeplichtigen. Als in Vlaanderen stemmen opgaan om middelen te vergaren om parafiscale of fiscale tegemoetkomingen te doen aan het bedrijfsleven, dan gaan deze krachten op de rem staan. Wij betreuren dat. Het zijn onder meer de PS en haar medeplichtigen geweest die niet van fiscale autonomie wilden weten. Zij zijn het die ook in het verleden Marivlam hebben getorpedeerd. De heer Sleeckx is hier niet aanwezig. Deze voormiddag heeft hij hier een plechtige oproep gedaan om een parlementaire discussie te organiseren over de invulling van het begrip arbeid. De heer Sleeckx verstuurt jaarlijks dergelijke uitnodigingen. Verleden jaar heeft hij nog voorgesteld om eens rond de tafel te gaan zitten om een discussie te voeren over de alternatieve of nieuwe vormen van financiering van de sociale zekerheid. Wij wilden deze handschoen opnemen, maar hij heeft aan die oproep geen verder gevolg gegeven.

Vandaag wordt deze uitnodiging hernieuwd. We stellen ons dan toch de vraag : wat als we een overeenkomst bereiken ? Stemt men immers in met de analyse van de heer Sleeckx, dan moeten er toch andere sociale impulsen kunnen worden gegeven. We stellen echter vast dat we daartoe niet over de nodige middelen beschikken, en daarom moet de sociale zekerheid opnieuw worden bekeken. In dat geval zullen we echter op een veto van de partij van de heer Sleeckx stuiten, die verklaart dat de sociale zekerheid niet kan of mag worden gefederaliseerd. Met andere woorden : aan de ene kant roept de heer Sleeckx steeds op tot overleg, terwijl hij aan de andere kant steevast op de rem gaat staan en blijft staan. Die politiek worden we langzamerhand gewoon, maar ze is onverteerbaar en niet te tolereren.

Dames en heren, we beschikken inderdaad over een Vlaams Parlement en een Vlaamse regering. Als men aan de andere kant van de taalgrens – vooral de PS – nog maar gromt, dan zijn het echter de Vlaamse beleidsverantwoordelijken en volksvertegenwoordigers, zowel op Vlaams als op federaal niveau, die toegeven en in een hoek wegkruipen. We stellen ons de vraag of ze te mak of te laf zijn. Of is het een kwestie van gemakzucht, defaitisme of lankmoedigheid ? Kijken ze misschien onbeschaamd opzij ? Hoe het ook zij, ze zijn medeplichtig aan het feit dat de Vlaamse levenskracht steeds wordt benadeeld. Zo hebben noch de Vlaamse minister-president, noch de Vlaamse minister van Economie zich na het afblazen van Marivlam doen gelden. Hebt u hen soms in botsing zien komen met premier Dehaene, met minister Van Rompuy, met minister Maystadt, of met de

Wymeersch

ministers Smet of De Galan ? Niets van : alle ronkende verklaringen en zware geloofsbelijdenissen in dit parlement en daarbuiten ten spijt, wordt de Vlaamse politiek niet reëel tot op het federale niveau doorgevoerd, wordt de confrontatie niet aangegaan.

Ik heb het probleem van de sociale zekerheid reeds aangehaald : ik wil het nogmaals herhalen. Vandaag zien wij dat er in de sociale zekerheid nog steeds een bedrag van 125 tot 130 miljard frank naar het zuiden van het land vloeit. Sommigen spreken in dit verband van solidariteit. Mijnheer de minister, wij willen solidair zijn, en Vlaanderen zál solidair zijn. Solidariteit betekent echter op de eerste plaats dat wij bepalen hoe, wanneer, ter waarde van welk bedrag en vooral met wie we solidair willen zijn. Solidariteit impliceert vrijwilligheid. Solidariteit legt men niet op. Het uitgangspunt moet steeds de solidariteit zijn binnen onze eigen volksgemeenschap die voorrang heeft. Die solidariteit zullen we slechts volledig kunnen waarmaken als we over de totaliteit van onze eigen middelen kunnen beschikken. Daarom is de radicale splitsing van de Belgische sociale zekerheid en de uitbouw van een eigen Vlaamse sociale zekerheid van essentieel belang. Dit zal ons de mogelijkheid bieden om de sociale leefomgeving en de welvaart van ons volk en elk lid ervan te verbeteren. Het zal ons in staat stellen eigen keuzes te maken en eigen klemtonen te leggen. Zolang we echter niet beschikken over deze middelen, instrumenten en hefboomen, kunnen we hier elk jaar een begrotingsbespreking inzake tewerkstelling en economie voeren, waarbij steeds wordt gepraat over punten en komma's, waarbij we steeds de meningsverschillen tussen bepaalde regerings- en coalitiepartners betreffende endogene en exogene groei vaststellen.

Aan het wezenlijke van de economische expansie en aan de welvaart van ons volk zal dit echter niets veranderen. Zolang wij niet over de eigen hefboomen en over de eigen fiscale en financiële middelen beschikken, zullen we ons steeds moeten beperken tot een aantal vingeroefeningen en het wegwerken van schoonheidsfoutjes. Wezenlijke sociale en financiële politiek zullen wij echter nooit kunnen voeren. Wij zullen steeds de vazal van de federale Belgische staat blijven. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, collega's, ik wens namens de CVP-fractie enkele bedenkingen te maken bij het Vlaams buitenlands beleid. Ik kan u verzekeren dat, gelet op de discussies die hier reeds zijn gevoerd, ik me veiligheidshalve tot Europa zal beperken.

Mijnheer de voorzitter, ik wens vijf punten te behandelen. Het eerste punt is dat de zwaartepunten van het Vlaams buitenlandse beleid – of we dat nu willen of niet – binnen Europa liggen. De Intergouvernementele Conferentie gaat nu door. Dit moet onze aandacht weerhouden, wetende – en dat schijnt weinig te zijn doorgedrongen – dat deze Conferentie ook kan mislukken, hetzij tijdens de goedkeuringsprocedure, hetzij in één of andere lidstaat. De vraag naar verbreding of verdieping is helemaal niet opgelost, als men hoort welke problemen en belangen hier botsen. In Noord-Europa wil men een uitbreiding beperken tot de Baltische staten. In Zuid-Europa wil men totaal niet weten van uitbreiding, want dat zou de eigen middelen uit de structuurfondsen doen dalen. Als we dit allemaal bedenken, dan rijst de vraag of wij vanuit Vlaanderen hieraan een bijdrage moeten leveren. Ik zou willen verwijzen naar de Benelux, maar dan in een confederale vorm waarin een pre-Unie kan worden gevormd. Ik lanceer hier wat onze federale collega Eyskens reeds enige tijd geleden heeft gezegd. Ik geloof dat dit een bijdrage kan zijn om aan het centrum van Europa – dat met 6 landen is begonnen – meer belang en meer middelenbelang toe te kennen dan vandaag. Helaas niet het belang dat het destijds had, want dat heeft het niet meer. Vandaag lijkt het enige streefdoel van de meeste zuidelijken en de meeste noordelijken er immers in te liggen om zoveel mogelijk middelen te verwerven zonder aan het Europese concept mee te werken.

Ik spreek dan nog niet eens over het even levensgrote probleem of we naar een meer gouvernementeel of een meer communautair Europa gaan. Ook voor dat dilemma is geen oplossing gevonden. Al wat te maken heeft met wat men het Europa van de burger noemt, wil ik vertalen naar het Europa van veiligheid en justitie. Het is duidelijk dat we daaraan meer aandacht moeten besteden.

Een volgend punt dat ik hier wil onderstrepen, is dat het regionale aspect een *conditio sine qua non* is voor het Europa dat verdergaat. Ik had aan de nu afwezige minister-president, die tot voorzitter is verkozen van de Association des Régions d'Europe, willen zeggen dat ik hem hiervan niet moet overtuigen. De Vlaamse regering en het Vlaams

Suykerbuyk

Parlement zijn vertegenwoordigd in het Comité van de Regio's. Dit comité kan niet geblokkeerd raken, want het werd niet eens gelanceerd. We kunnen hiervoor geen excuses aanhalen, aangezien we zelf het concept moesten uittekenen. Het is reeds bewezen dat de regio's wel degelijk invloed kunnen uitoefenen op de Europese besluitvorming. Dit is onder meer het geval voor Beieren.

Vlaanderen schiet op dit vlak tekort. Er werd nog nooit beslist welk standpunt we terzake moeten innemen. We kunnen ook invloed uitoefenen op de besluitvorming als we tijdens de ambtelijke fase van het vooroverleg beter presteren dan we nu doen. We hebben een resolutie goedgekeurd over de verdeling van de stemmen van de Belgische lidstaten in de Europese ministerraad. Het is voor het vastleggen van de definitieve richtlijnen even belangrijk om bij de fase van het ambtelijk vooroverleg de nodige efficiëntie aan de dag te leggen.

Als er in het Comité van de Regio's niet spoedig iets verandert, bestaat het risico dat het wordt gepasseerd door het Congres van de Regionale Besturen van de Raad van Europa. Dit congres heeft net als het Comité van de Regio's slechts een raadgevende stem. In het Congres van Regionale Besturen is er evenwel een massale deelname van Centraal- en Oost-Europa. Er zijn veertig leden en er wordt openlijk gesproken over pan-Europa. Er wordt eveneens beweerd dat Brussel een perifere gelegen hoofdstad is. Dat kan de realiteit van morgen worden.

Een buitenlands beleid is het gevolg van inzichten die zijn gegroeid en waarover werd overlegd. Tegelijkertijd rijdt echter de Europese trein. Het is dan ook belangrijk om deze te halen en om geen aansluitingen te missen. Voor welke staatsvorm men ook kiest, men kan nooit uit de Europese Unie stappen. Vlaanderen moet dus attent zijn. We moeten niet alleen op het culturele vlak onze administratie uitbouwen. Dit geldt eveneens voor de sectoren milieu en internationaal cultureel beleid. Er bestaat overigens een netwerk tussen de Vlaamse administratie, de gemeenschapsattachés en docenten extra muros. De Taalunie functioneert hierbij als schakelinstelling. Vooral op het vlak van de infrastructuur benut Vlaanderen de structuren van het secretariaat van de Economische Unie Benelux onvoldoende.

Aan de hand van deze drie voorbeelden wil ik aantonen dat een doordacht beleid alleen kan worden

georganiseerd via de instellingen. Wij moeten die efficiënt gebruiken.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Zo staat Export Vlaanderen voor een uitdaging. Vooral voor de kleine en middelgrote ondernemingen moet Export Vlaanderen veel voorstellen doen op logistiek gebied. Het is mogelijk dat Export Vlaanderen voor de grote bedrijven slechts een public relation-functie heeft. Ik hoop dat ik me vergis, maar zo zie ik het. Daarom leg ik de nadruk op het belang van Export Vlaanderen voor de KMO's.

De verwijzing naar een Vlaams-Nederlandse samenwerking moet altijd opnieuw specifiek en uitdrukkelijk zijn. Het nieuwe culturele verdrag wordt één dezer dagen door de Eerste Kamer van de Nederlandse Staten-Generaal goedgekeurd, en zal zo eindelijk tot voltooiing komen. Het gaat om een voltooiing op papier en om het begin van een uitvoering. Dit verdrag is bijzonder, omdat het om meer gaat dan enkel cultuur en onderwijs. Dit verdrag wordt verder uitgebreid tot welzijn. Volgens mij is het uitermate belangrijk om te weten in welke zin dit zeer brede terrein van welzijn wordt ingevuld. Het verdrag pretendeert te decentraliseren, en dat is een pertinente, maar ook lastige opgave. Het zogenaamd brede terrein van de reeds bestaande grensoverschrijdende samenwerkingsvormen moet in dat verdrag een plaats van medebeslissing en evaluatie krijgen. Er moeten engagementen worden genomen en dat gaat niet zonder persoonlijke en financiële middelen. Dat gaat vooral niet zonder prioritair te denken dat in Vlaanderen en Nederland één taal wordt gesproken, dat het om twee verwante culturen gaat.

In dit verband wil ik een concrete suggestie doen. De Taalunie heeft ooit het idee gelanceerd om het Taalunieverdrag en het nieuwe culturele verdrag te laten samenvallen. We moeten daar vandaag onze energie niet aan verspillen. De Taalunie is er, evenals het nieuwe culturele verdrag. Tussen deze twee verdragen moeten de nodige contacten zijn. Voor de Taalunie werd destijds verdragsrechtelijk een secretariaat voorzien. Dit secretariaat is gevestigd in Den Haag. In het culturele verdrag werd eveneens een mini-secretariaat voorzien. Het zou logisch zijn dat dit niet in Den Haag, maar in Brussel wordt gevestigd. Daarmee zou dan ook uitvoering worden gegeven aan een oud verlangen en de oude eis van een Vlaams-Nederlands huis in Brussel. Ik ben er zeker van dat niet alleen de minister-president, maar ook minister Van Asbroeck als minister van Brusselse aangelegenheden een voort-

Suykerbuyk

varende rol zal spelen om aan deze oude eis tegemoet te komen.

Ten slotte wil ik opmerken dat een buitenlands beleid niet statisch is. Het hangt af van wat er in de wereld gebeurt. Los daarvan heeft het buitenlands beleid ook de ambitie om te zeggen welk Vlaams belang voorrang heeft. Daarvoor is onafhankelijk denken nodig. Het begin van een politieke praxis is echter onmogelijk zonder het parlement. Ik wil dit onderstrepen, omdat dit in het verlengde ligt van wat verleden week in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd besproken. De besprekingen hebben uitgewezen dat we samen naar oplossingen kunnen zoeken, waardoor dit parlement méér dan vandaag inspraak heeft in het buitenlands beleid en er een fundamentele bijdrage toe kan leveren.

Het belang van de geopolitiek in Vlaanderen naar Europa toe, is zeer groot. Vlaanderen heeft op dit gebied geen tekort aan visie. Vlaanderen heeft genoeg doorzicht en autoriteitszin in huis, om duidelijk te maken waar zich kansen voordoen. Wij denken helemaal niet meer binnenlands dan anderen. We hebben uiteraard minder macht dan Duitsland, met alle problemen die dat met zich meebrengen. We hebben misschien iets meer realiteitszin dan Nederland, dat vaak een vermanend vingertje uitsteekt naar het buitenland. De heer Luns, toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, zei ooit spottend, en ik citeer : wij waarschuwen de Verenigde Staten nog eenmaal.

Dat is niet onze stijl. We zijn bescheidener en hebben meer realiteitszin als het gaat om buitenlands beleid. Buitenlands beleid is geen laboratoriumwerk. Europa is er niet als een fatalistisch feit, maar als een constructie waarin Vlaanderen zonder complexen het gezonde wantrouwen – zo zou ik het willen noemen – als uitgangspunt mag nemen. Europa kan tot alles leiden. De Vlaamse regering en het Vlaams Parlement zijn medeverantwoordelijk voor afspraken die in Europa worden gemaakt. Er is een interministeriële conferentie over het buitenlands beleid. Ik heb u hierover al vaak ondervraagd, mijnheer de minister-president. Ik doe het vandaag nog eens. Deze conferentie opereert in consensus. Geldt dat ook voor de recent in Dublin genomen beslissingen ? Dat soort werkzaamheden van Vlaanderen met betrekking tot Europa impliceert meer democratie. Vlaanderen heeft bondge-

noten in vele deelstaten om een minder Jacobijns Europa te realiseren. In ons buitenlands beleid wordt te zelden de vraag naar de hoofdzaak en de bijkomstigheden gesteld. Ik geloof dat ik die vraag moet stellen, want anders zou er helemaal geen antwoord op komen.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Ik ben het voor 100 procent eens met uw Europese toespraak. We zijn van dezelfde generatie en bewandelen ongeveer dezelfde wegen. Hoe is een Vlaanderen in Europees verband mogelijk, zonder dat de elementaire economische, zelf humane eis wordt benadrukt dat Vlaanderen toegang krijgt tot het Europese hof in Luxemburg ?

De heer Herman Suykerbuyk : Een van de punten die Vlaanderen aanbrengt in de intergouvernementele conferentie, is het klachtrecht, aangezien we lid zijn van het Comité van de Regio's. Ik hoop dat men daar gevolg aan geeft. Ik denk dat we akkoord gaan om die wens gezamenlijk te formuleren.

Minister-president Luc Van den Brande : Wat de heer Suykerbuyk heeft gezegd, is waar. Het is een essentieel punt dat in alle resoluties zit van zowel het Comité van de Regio's als – genuanceerder dan – de vereniging van de Europese regio's. Dit standpunt wordt ook onderschreven door Duitsland, Oostenrijk en België in de intergouvernementele conferentie. Wat België betreft, gebeurt dat op uitdrukkelijke vraag van de Vlaamse regering, dit in samenspraak met de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Ik wil geen pronostiek maken, en ben er niet zeker van dat dit een van de besluiten van de IGC zal worden. Het zou kunnen dat we een tussenweg moeten vinden om de constitutioneel erkende regio's aan te kunnen sporen. Zo een systeem bestaat ongeveer in Nederland en Frankrijk, alhoewel er een verkiezing is van de regio's. Ik ga ermee akkoord dat het een fundamenteel punt is. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen stilstaan bij de algemene visie inzake economisch beleid, zoals die in de beleidsbrief is uitgetekend. Ik wil ook nog een viertal punten aanhalen die te maken hebben met de instrumenten van het economisch beleid.

In het kader van het globale economische beleid zal men wellicht verwachten dat ik de visie van de SP en die van de minister met elkaar probeer te verzoenen. De leden van de oppositie die de tegenstelling in de verfrachtten te zetten, zijn niet meer aanwezig, en ook de minister van Economische Aangelegenheden is al vertrokken. Ik zal dus maar van die poging afzien. Voor een fundamenteel maatschappelijk gegeven als de economie, zullen altijd verschillende visies bestaan. Een politieke partij vertrekt vanuit een filosofische achtergrond en heeft een maatschappelijk doel voor ogen. Verschillende partijen zullen dus verschillende wegen bewandelen. De vraag is of men het in het concreet economisch beleid met elkaar kon vinden op een aantal concrete actiepunten.

In de beleidsbrief wordt uitgegaan van een aantal vaststellingen over de situatie van de Vlaamse economie. Ik som er enkele op. De Vlaamse economie is in volle mutatie. Het technologisch vernieuwingsproces is nog niet op volle gang. De kostenpositie blijft ongunstig. Overheidsregulering verhoogt de kosten en investeringen van bedrijven. Uitgaande van deze vaststellingen stipuleert de minister het doel om met name de groei van de Vlaamse economie te versterken. Hij nuanceert onmiddellijk : het moet een groei worden met een meer arbeidsintensief karakter. Het fundamenteel doel van die groei is de kwaliteit van het leven te verbeteren. Dat mag evenmin een aantasting van het milieu betekenen.

De vraag is hoe men die doelstelling zal bereiken. De minister stelt voor om de markt ten volle te laten draaien maar ook vernieuwing te stimuleren. Hij gaat ervan uit dat men niet altijd besturend moet optreden bij sectoren, activiteiten en dergelijke meer. Ik wil die stelling voor een deel nuanceren en minister Van Rompuy staat daar ook voor open. Als de overheid de echte doelstelling van de economie wil realiseren – de kwaliteit van het leven verbeteren zonder het milieu aan te tasten – zal ze altijd enigszins moeten bijsturen op bepaalde punten. Pure markteconomie en concurrentie leiden niet automatisch tot die doelstelling. Men moet steeds correcties aanbrengen op ecologisch vlak, op sociaal vlak, en op het vlak van de ruimtelijke ordening. Zo komt men automatisch tot een selec-

tieve groei. Als we het daarover eens zijn, kunnen we enigszins met het beleid akkoord gaan.

Die intenties zullen ook moeten blijken uit het strategisch vernieuwingsbeleid. Daarbij lijkt het mij logisch dat de minister van Economie in eerste instantie vertrekt van de economische instrumenten en daar de nadruk op legt. Men moet ook aanvaarden dat wij willen corrigeren als het te eng economisch wordt.

Ik zal nu ingaan op enkele concrete elementen uit het strategisch vernieuwingsbeleid. Zo is er de rol van de GIMV en het ter beschikking stellen van risicodragend kapitaal. We hebben in dat verband met de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden en andere commissies verschillende bedrijfsbezoeken verricht. Telkens is de rol van het risicodragend kapitaal en van de GIMV onderstreept. Telkens werd er gepleit om de rol van de GIMV te behouden en te ondersteunen.

Daarom willen we ook een moratorium op de privatisering van de GIMV. We gaan wel akkoord met het beheerscontract dat tot nu toe werd afgesloten. Binnen dat contract moet er respect zijn voor de autonomie van de beslissingen. Ik maak een uitzondering voor beslissingen die verband houden met de derde functie en die onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen. De minister gaat er prat op dat hij de derde functie nog niet heeft moeten of willen gebruiken. Ik zou hem daarom willen vragen wat er gaat gebeuren met de middelen uit de DAF-participaties, die dus in feite middelen zijn die aangewend werden binnen die derde functie.

Ik wil het ook nog even hebben over het regionaal economisch beleid. Als men vertrekt vanuit de visie dat het beleid vooral moet worden bepaald door de markt ten volle te laten spelen, dan dreigen de streekplatformen in het luchtledige te werken en zich in hoofdzaak bezig te houden met de roep om industrieterreinen. Er zijn sedert het nieuw regionaal economisch beleid een paar stappen vooruit gezet. Zoals we zelf gevraagd hebben, wordt er gezorgd voor een referentiekader voor de streekplatformen. Er is hen in die zin een rondschrijven gestuurd. Wanneer hen tegelijkertijd gevraagd wordt zich te beperken tot één concreet project, dan vraag ik me af in welke mate die vraag zal worden beantwoord door het pakket van nieuwe industrieterreinen. We moeten dit bekijken in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, want de roep om industrieterreinen mag onze open ruimte niet verder in beslag nemen. Ook deze invalshoek moet tot zijn recht komen.

Ten derde wil ik het nog hebben over het preventief bedrijfsbeleid. Men spreekt al twintig jaar over

Lisabeth

de problematiek van bedrijven in moeilijkheden. Er werden allerlei voorstellen geformuleerd, zoals beheer met bijstand en het knipperlichtensysteem. Toch staan we vandaag nog voor een enorme opgave. Ik zou hier durven suggereren dat men het systeem bekijkt in functie van de nieuwe faillissementswetgeving, die zopas in het federaal parlement werd goedgekeurd en waarbij het knipperlichtensysteem een belangrijke rol moet spelen.

De heer André Denys : Ik wil even terugkomen op de problematiek van de bedrijfsterreinen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft het over 7.000 tot 8.000 hectare. De mensen van de CVP stellen voor dat bestaande bedrijven ook kunnen uitbreiden in landbouwzones. Bent u het eens met dit voorstel ?

De heer Carlos Lisabeth : Mijnheer Denys, u raakt slechts één aspect aan. De problematiek van de zonevremde bedrijven of de bedrijven die zich om milieuredenen beter elders vestigen, mogen niet louter economisch worden bekeken, maar binnen een globaal ruimtelijk kader.

De heer André Denys : Het voorstel van de heren De Roo en Matthijs voor zonevremde bedrijven die willen uitbreiden, houdt in dat dit buiten die 7.000 tot 8.000 hectare van het Ruimtelijk Structuurplan gebeurt. U zegt nu dat die uitbreiding moet kaderen binnen het Ruimtelijk Structuurplan. Misschien kan de heer De Roo zijn voorstel toelichten ?

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik zou willen inspelen op dezelfde problematiek. Mijnheer Lisabeth, u hebt gelijk als u zegt dat het plan in verband met industrieterreinen getoetst moet worden aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. We kunnen er ook niet blind voor zijn dat veel dossiers van inherzieningstelling van de gewestplannen die ook bijkomende industrieterreinen vragen, momenteel niet kunnen worden behandeld door de administratie van de Vlaamse Gemeenschap, omdat er onvoldoende personeel is. Men moet de inherzieningstelselprocedures faseren. Een concreet voorbeeld van het arrondissement Kortrijk volgt. We wachten al anderhalf jaar om de inherzieningstelling te starten. Als ondertussen het ene bedrijf na het andere

wegloopt, dan zeg ik de Vlaamse regering dat ze vijf planologen moet aanwerven om die gewestplanherzieningen te laten voortgaan. Dit zal het beste tewerkstellingsprogramma zijn van de Vlaamse regering.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik situeer even ons voorstel. Dit is in de regionale pers aan bod gekomen. Onze fractie is erg bekommerd om de rechtszekerheid die tot stand moet komen in hoofde van een aantal ondernemingen die geconfronteerd worden met het zonevremde aspect. Het kan ook gaan om bedrijven die reeds van voor de gewestplannen bestonden en die niet in de juiste zone lagen. De problematiek van de zonevremde bedrijven moet worden getoetst aan economische noodzaak, sociale verantwoording en milieunormering. De regels van ruimtelijke ordening willen we niet aan de kant schuiven. In het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en in overeenstemming met de basisprincipes van het voorontwerp van het Structuurplan dat nu ter raadpleging ligt voor de burgers in alle gemeentehuizen, rijst het probleem van bedrijven die ergens gedeeltelijk of volledig zonevremde gesitueerd zijn.

Minister Kelchtermans heeft in 1993 het voorstel gedaan om via een verkorte procedure afwijkende BPA's op te maken die moeten worden voorgelegd aan de instanties die betrokken zijn bij de beoordeling van een dossier op vlak van ruimtelijke ordening, met name de bestendige deputatie. Uiteindelijk moeten ze ook bij de Vlaamse regering terechtkomen. Van de verkorte procedure werd zeer weinig gebruik gemaakt door de gemeentebesturen om verschillende redenen, bijvoorbeeld omdat men geen vertrouwen had in deze procedure en omdat men niet zeker was dat de procedure zou leiden tot een concreet voorstel. We stellen vast dat een aantal bedrijven in diverse gemeenten hiermee worstelen.

Een en ander is gesignaleerd aan minister Baldewijns. Het is een reëel probleem dat van economisch groot belang is en ook voor de tewerkstelling essentieel is. Het is niet de bedoeling afbreuk te doen aan de basisregels van ruimtelijke ordening. Het is wel de bedoeling om een gemeentelijk bedrijvenplan te bekijken, waarin de zonevremde bedrijven zouden worden gesitueerd, zowel planologisch als met een motivering van hun uitbrei-

De Roo

dingsvragen. Volgens een strakke timing zou dan worden nagegaan of een bijzonder plan van aanleg aanleiding kan geven tot goedkeuring die aanpassing zou kunnen vergen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Wat de heer De Roo zegt, is tegenstrijdig met wat de heer Lisabeth zegt. Wat hij voorstelt, beoogt hetzelfde als het minidecreet. Het is een andere procedure, maar het doel is hetzelfde, namelijk zonevreemde bedrijven toelaten om in landbouwzones uit te breiden. Het is dus eigenlijk een geperfectioneerd minidecreet. Die aanpak staat haaks op wat de heer Lisabeth bepleit, namelijk dat men dit eerst globaal moet aanpakken. Daarom probeer ik uit te maken hoe men die twee visies met elkaar kan verzoenen.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Over de BPA-procedure waarnaar de heer De Roo verwijst, werd reeds door de vorige Vlaamse regering beslist. Ik kan de heer Denys het volgende antwoorden. Telkens wanneer er sprake is van een gewestplanwijziging of BPA's inzake de zonevreemde bedrijven, zullen deze worden getoetst aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Daar is geen discussie over.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is precies waarvoor we altijd hebben gepleit. Het heeft immers geen zin om te werken aan een Ruimtelijk Structuurplan, als men tegelijkertijd nog allerlei dubieuze zaken laat meespelen. Mijnheer Decaluwé, het feit dat er de laatste jaren zo weinig mogelijk was, is grotendeels te wijten aan het feit dat gedurende een lange periode elke gewestplanherziening geblokkeerd was wegens gerechtelijke redenen. Vlaanderen kan het zich niet veroorloven om twee keer langs hetzelfde straatje te passeren.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Bossuyt, bedrijfsleiders die willen investeren, willen ook rechtszekerheid. Ze willen geen jaar wachten voor er een definitieve beslissing valt. Daarom heeft minister Baldewijns in de commissie terecht toege-

geven dat er een personeelsgebrek is. Ik pleit er dan ook voor om een aantal mensen aan te werven om alle dossiers te toetsen aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, zodat deze dossiers zo snel mogelijk kunnen worden afgehandeld.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Als ik minister Kelchtermans goed heb begrepen, zegt hij dat alles moet gebeuren binnen het kader van het RSV. Betekent dit dat het voorstel van de heer Deprez niet van toepassing is voor de 150 gemeenten die niet als economisch knooppunt zijn erkend ? Er is immers slechts 500 hectare voorzien in geheel Vlaanderen. Wat u voorstelt, is dus bijna niet van toepassing op die zonevreemde bedrijven in de gemeenten die niet erkend zijn als economisch knooppunt of niet behoren tot het zogenaamde stedelijk netwerk. Dat zijn dus 150 gemeenten in Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Deze discussie zal hoe dan ook nog verder worden gevoerd. Morgen komt de problematiek van de ruimtelijke ordening ook nog aan bod. Ik ben ervan overtuigd dat wanneer er voorstellen zijn, er zeker met minister Baldewijns verder overleg zal worden gepleegd.

Ik wil het nog kort hebben over het nieuwe instrument, het Fonds voor Commerciële Centra. Ik wil even stilstaan bij een passage uit de beleidsbrief, waarin wordt gesteld – en ik citeer : door een geïntegreerd en samenhangend beleid wenst de Vlaamse regering de doelstellingen van stedelijk herstel en stedelijke vernieuwing te realiseren. Binnen dit geïntegreerd beleid dienen economische maatregelen een voorname plaats in te nemen.

Hierbij rijst natuurlijk de vraag hoe dit fonds zal worden ingekaderd in een geïntegreerd beleid. Zullen de middelen hoofdzakelijk worden besteed aan de steden en gemeenten die reeds een ruime commerciële functie hebben, of aan de vroegere commerciële centra die nu wat vervallen zijn of minder aantrekkelijk zijn geworden ? De procedures die voor de concrete uitwerking van dit beleid en van dit fonds worden gebruikt, maken dit in elk geval in de beleidsbrief niet duidelijk. Ik had daaromtrent graag enige verduidelijking gehad van de minister. Ik wil meteen ook vragen of er verdere stappen werden gezet in verband met de procedure. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : De heer Deprez heeft het woord.

De heer Paul Deprez (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, ik zal mij beperken tot slechts enkele punten. Ik doe dit uiteraard namens de fractie.

Deze begrotingsbespreking verloopt ondanks alles toch in een hoopvol economisch klimaat. Voor het eerst sinds geruime tijd nemen de groeiverwachtingen toe. Dat kan men lezen in allerlei gespecialiseerde tijdschriften. Er zijn trouwens al positieve gevolgen voor de werkgelegenheid merkbaar. Als deze trend zich voortzet, zoals men verwacht, zal dit wellicht een gunstige invloed hebben op het vertrouwen van de consument en de koopkracht.

Tegen die achtergrond van een stijgende conjunctuur is het de taak van de overheid hier positief op in te spelen. De beleidsbrief en de begroting doen dat in ruime mate. Men kan niet ontkennen dat de economische wereld, land- en tuinbouw en visserij inbegrepen, vertrouwen heeft in het Vlaams economisch beleid. Dat vertrouwen blijft evenwel broos en moet dag na dag worden verdiend. Het komt er dus op aan dit beleid en deze intenties consequent door te zetten.

Wij zijn tegenstander van een dirigistisch economisch beleid. Het bewijs werd hier en elders al geleverd : imperatieve en zelfs – in een zekere mate – indicatieve planning van de overheid leidt niet tot de gewenste resultaten. Het is onmogelijk om een levende materie als economie van bovenaf in een welbepaalde richting – naar een of meerdere sectoren – te sturen. Het is niet de taak van de overheid of van de politiek om ondernemingen te bevoogden of economische strategieën op te leggen. Wij blijven bij de stelling dat er geen goede of slechte sectoren zijn. Er zijn hoogstens goede of slechte ondernemingen.

Wat moet de overheid dan wel doen ? Ze moet zorgen voor een ondernemingsvriendelijk klimaat, zowel voor industrie, voor handel als voor land- en tuinbouw. (*Opmerkingen van de heer André Denys*)

De heer Paul Deprez : Mijnheer Denys, om u een plezier te doen, zal ik daar straks op terugkomen. De overheid moet randvoorwaarden creëren die gunstig zijn voor economische initiatieven. Die randvoorwaarden mogen het ondernemen niet afremmen, maar moeten het stimuleren. Deze randvoorwaarden zijn bekend : fiscaliteit en parafiscaliteit, opleiding, vorming, onderzoek en ontwikkeling, ruimtelijke ordening, leefmilieu, export-

bevordering en -promotie, aangepaste infrastructuur en nog vele andere.

Het is een handicap dat fiscaliteit en parafiscaliteit niet tot onze bevoegdheid behoren. We zijn trouwens voorstander van meer fiscale autonomie, onder andere van de vennootschapsbelasting, ten belope van de toegewezen bevoegdheid. We zijn wel bevoegd voor alle andere randvoorwaarden die uitermate belangrijk zijn. Ik zal niet opnieuw spreken over de dwingende noodzaak om voldoende ruimte ter beschikking te stellen voor nieuwe bedrijfsinplanting en uitbreiding van bestaande vergunde zonevreemde bedrijven. Ik hoop dat de regering het signaal begrepen heeft en snel een rechtszekere procedure zal vastleggen om de problemen voor de zonevreemde bedrijven binnen een redelijke termijn op te lossen.

Het ondernemingsvriendelijk klimaat is de verantwoordelijkheid van de minister van Economie. Dat is natuurlijk maar gedeeltelijk waar : het is de hele Vlaamse regering en alle individueel bevoegde ministers die verantwoordelijk zijn voor een bedrijfsvriendelijk beleid. Ondernemend Vlaanderen wordt beïnvloed vanuit vele functionele bevoegdheden. Het is wel de specifieke opdracht van de minister van Economie om de beleidsbeslissingen te toetsen op hun ondernemingsvriendelijk karakter. Hij moet er dan ook tijdig bij worden betrokken. Dit geldt voor economie in het algemeen, maar ook voor land- en tuinbouw in het bijzonder.

Beslissingen inzake milieu, ruimtelijke ordening en natuurbelief kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor het bedrijfsleven. Daarom mogen deze slechts worden genomen na overleg met de minister en de administraties die verantwoordelijk zijn voor economie.

De voorzitter : De minister van Economie heeft zich daarnet verontschuldigd. Hij moest om familiale redenen even naar huis.

De heer Paul Deprez : We willen niet de indruk wekken dat economie en bedrijfsleven over een absolute vrijheid beschikken. Er moeten voorwaarden en beperkingen worden opgelegd in het kader van de goede orde, het algemeen belang en de rechtmatige belangen van individuen en andere sectoren. We moeten wel vermijden dat de veelheid van decreten, reglementen en voorschriften door overregulering het ondernemersinitiatief versmachten. We horen immers klachten over de toenemende complexiteit en een veelheid van onover-

Deprez

zichtelijke administratieve verplichtingen. Mijnheer de minister-president, we dringen erop aan dat daar iets aan wordt gedaan. Het VIZO is daarvoor misschien de aangewezen instelling. Is het teveel gevraagd om ervoor te zorgen elke maand een maatregel uit te zuiveren of een document te weren? Dat is mogelijk, als de politieke wil daartoe aanwezig is.

Hierop voortgaand steunen we de voorgestelde Vlaminov-operatie. De minister van Economie en de Vlaamse regering zullen wel voorzichtig genoeg zijn om vooraf na te gaan wat volgens de geldende Europese richtlijnen kan en niet kan. Er moet misschien toch wel eens worden nagegaan in welke mate er een eenvoudige regeling kan worden gevonden voor de ondernemingen die hun bedrijfsgebouwen en/of outillage huren of in leasing hebben. Dit zou in de praktijk wel een belangrijk probleem kunnen zijn.

De heer André Denys : Wat u zegt over de overregulering, treed ik volmondig bij. U levert hiermee wel zeer zware kritiek aan het adres van de regering. Als we nagaan hoeveel voorstellen van decreet er in dat verband zijn geweest, blijkt dat de overregulering zeker niet van het parlement afkomstig is.

De heer Paul Deprez : We moeten eerlijk toegeven dat ook wij er heel sterk in zijn om alles complex te maken.

De heer André Denys : We moeten toegeven dat de regulering – de regelgeving inzake economie – voor 95 percent wordt uitgevaardigd door de regering. Ondanks de toespraken die we al tien jaar in het parlement houden, heeft deze regering nog geen enkel voorstel geformuleerd om de regelgeving te vereenvoudigen. Mijn vraag is hoe u dit als lid van de meerderheid hard kunt maken. Het kost geen geld en eenieder is overtuigd dat het kan bijdragen tot economische groei en groei van de tewerkstelling.

De heer Paul Deprez : Er zijn reeds initiatieven genomen. Een speciale cel van VIZO zou een opdracht hebben gekregen om er werk van te maken. Mijn bezorgdheid is echter of men er echt aan zal werken, of er voldoende politieke druk zal zijn van ons allen om tot resultaten te komen.

De heer André Denys : Ik nodig u uit om samen met ons een resolutie op te maken waarin duidelijk

wordt gespecificeerd welke vorm van energie we erin zullen steken.

De heer Paul Deprez : Ik wou iets zeggen over de GIMV. Er is inderdaad een woordenwisseling geweest in de commissie, meer bepaald met de VLD. De VLD zou zelfs een motie hebben ingediend over de privatisering van de GIMV. Alhoewel we principieel geen bezwaar hebben tegen een privatisering ten belope van desnoods 49,9 percent, betekent dat nog niet dat er geen rekening moet worden gehouden met de tot 1998 lopende beheersovereenkomst die de overheidsparticipatie vastlegt op minimum 75 percent. Bovendien dient in dergelijke materies ook worden gekeken naar de opportuniteiten. Het gaat er onder meer om in welke mate GIMV als referentie-aandeelhouder zou worden aangetast.

Tijdens een bedrijfsbezoek hebben we vernomen dat in de ondernemingen waarin de GIMV participeert, de omvang van de participatie van deze referentie-aandeelhouder toch wel enige betekenis heeft. We moeten daar vanuit bedrijfseconomisch standpunt rekening mee houden. Deze zaak moet ernstig worden onderzocht. We kunnen de bepalingen van de beheersovereenkomst natuurlijk niet terzijde schuiven. Deze motie is voorbarig, en we zullen deze dan ook niet goedkeuren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Uw argument heeft betrekking op het referentie-aandeelhouderschap van de GIMV, die een zekere reputatie geniet in bepaalde bedrijven. Wij hebben in onze motie niet de volledige privatisering van de GIMV gevraagd. Ik ben daar wel een voorstander van. We hebben dat echter niet gedaan, omdat we wisten dat u dat referentiekader wilt respecteren. We hebben daarmee rekening gehouden, en houden het dus op een percentage ten belope van 49,9 percent. Met het beheerscontract heeft dat niets te maken, dat weet u zeer goed.

U lijdt hier een ideologische nederlaag tegenover de heer Lisabeth. De heer Lisabeth heeft gezegd dat voor de socialisten de GIMV een overheidsinstrument is. Voor de socialisten gaat men dus ver genoeg als men het cijfer van 15 percent vooropstelt. Uw argumenten houden geen steek. U lijdt een nederlaag. U bent er samen met mij van overtuigd dat de GIMV verder zou kunnen worden geprivatiseerd dan dat vandaag het geval is.

De heer Paul Deprez : Ik wil enkel zeggen dat de huidige beheersovereenkomst geldt tot 1998. In afwachting zullen we dus niet verder gaan. Bovendien moet nadien de toestand op het terrein zelf worden onderzocht. Dat is nog iets anders dan het uiten van een principiële houding. Ik blijf erbij dat we op principieel vlak geen enkel probleem hebben. De praktische toepassing is echter een andere zaak.

Wat betreft land- en tuinbouw wil ik benadrukken dat het niet om een minderwaardige of onbelangrijke sector gaat. Er wordt veel waarde gehecht aan het zogenaamde clusterbeleid in de economie in het algemeen, welnu land- en tuinbouw is de kern van een belangrijke cluster. Welk volume aan economische activiteiten zouden we verliezen als er morgen geen land- of tuinbouw meer zou zijn ?

In de commissie was iedereen het ermee eens om te zeggen dat de land- en tuinbouw vooral behoefte heeft aan meer toegevoegde waarde. Hoe moet dat worden gerealiseerd ? Dat is in eerste instantie de opdracht en de verantwoordelijkheid van de sector zelf. De belangrijke taak van de overheid beperkt zich tot het scheppen van de randvoorwaarden die kunnen leiden tot een bedrijfsvriendelijk klimaat. Een strategisch vernieuwingsbeleid moet worden opgezet. Zo'n beleid moet de voorwaarden creëren om op een verantwoorde wijze aan landbouw te doen. Dat betekent dat prioriteit moet worden gegeven aan een toekomstgerichte landbouwinvesteringsfondsregeling, aan de begeleiding van jonge landbouwers en bedrijfsleiders, aan aandacht voor onderzoek rond kwaliteitszorg, aan afzetstructuren en promotie, enzovoort.

Tot besluit willen wij zeggen dat we volledig akkoord gaan met het basisprincipe van het economisch beleid, namelijk het bevorderen van de groei. Herverdelen kan en moet. Dat leidt echter wel tot verarming en spanningen. Het is beter dat de koek groter wordt en rechtvaardig wordt verdeeld. Daarom moet men de fundamentele optie groei vooropstellen. Dit mag geen ongebreidelde groei zijn en moet gebeuren binnen de voorwaarden van het algemeen belang. De resultaten van die groei dienen rechtvaardig verdeeld te worden. De Vlaamse regering en de minister van Economie hebben ons vertrouwen. We zullen het uitgestippelde beleid ten volle steunen. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, dames en heren, daarvoor wou ik even reageren in de discussie over de GIMV. Ik zal even ingaan op de grond van de zaak. Voor alle duidelijkheid, onze fractie heeft verklaard dat vele wegen open liggen voor de toekomstige financieringsbehoeften van de GIMV. Wat privatisering betreft binnen de huidige vermogensstructuur vinden we dat de grenzen vandaag bereikt zijn. In de toekomst willen we immers een voldoende groot overheidsaandeel behouden.

In mijn uiteenzetting zou ik even willen uitweiden over het innovatiebeleid en het wetenschaps- en technologiebeleid waarvoor minister-president Van den Brande bevoegd is. De belangrijkste oriëntatie van dit facet van de economie – in strikte zin bekeken, zoals de regering dit verlangt – binnen de ruime waaier van het economisch regeringsbeleid, is immers de keuze voor een vernieuwend ondernemerschap. Vanuit dat eng facetje wordt zo een enorm forum geboden aan de minister die bevoegd is voor dat wetenschaps- en technologiebeleid, namelijk de minister-president. Dat betekent met andere woorden dat de sleutel tot onze economische toekomst mee vervat ligt in dat beleid. Het lijkt me vanuit economisch oogpunt derhalve belangrijk om er enige beschouwingen aan te wijden.

Wij kunnen de drie klemtonen die door de regering inzake wetenschaps- en technologiebeleid zijn gelegd, volledig ondersteunen, hoewel ze volgens ons wellicht wat verder in- en aangevuld moeten worden. Geen nood echter : tijdens de begrotingsbesprekingen heeft de minister-president zeer affirmatief verwezen naar een ontwerp van decreet dat in de maak is. Ook verwees hij naar de bespreking van een innovatiepact waarover in het begin van volgend jaar zal worden onderhandeld.

Wat zijn de drie klemtonen waarop het beleid voor volgend jaar blijft steunen ? Ten eerste is er de budgettaire inhaalbeweging ter waarde van 20 miljard frank aan bijkomende middelen tijdens deze zittingsperiode. De inhaalbeweging blijkt echter nog groter te zijn, als we rekening houden met het feit dat we het bedrag van 750 miljoen frank inzake het veelvuldig aangehaalde deel voor de opleiding moeten bekijken in verhouding tot het innovatiebeleid, zoals de minister-president ons voorhoudt.

Een tweede door ons uitdrukkelijk ondersteunde klemtoon behelst de verschuiving van een beleid gericht op onderzoek naar een beleid gericht op innovatie.

Voorhamme

Een derde klemtoon is het systematische verband tussen innovatie en permanente vorming. We wachten dus vol overtuiging op de initiatieven die de regering en de minister-president dienaangaande zullen nemen.

Toch wil ik een viertal randbemerkingen formuleren. Uiteraard is de budgettaire inhaalbeweging uitstekend. Men heeft immers berekend dat men op die manier het niveau kan bereiken waarop vergelijkbare staten zich bevinden inzake onderzoek en ontwikkeling. Dit geldt echter vooral voor het deel van de overheid. Er wordt gezegd dat het bedrijfsleven meer dan zijn deel doet. Als we de cijfers nakijken, is het bijzonder moeilijk om te zien of het bedrijfsleven inderdaad zijn deel doet. We kunnen ons afvragen of de bijkomende budgettaire inspanning van de overheid niet gepaard moet gaan met een supplementaire inspanning van het bedrijfsleven. We kunnen ons immers niet van de indruk ontdoen dat een flink deel van de onderzoeksinspanningen van het bedrijfsleven slechts in een klein onderdeel van het bedrijfsleven gebeurt, namelijk in een aantal trendsettende bedrijven. In het overgrote deel van de bedrijven gebeurt dit echter niet.

Een volgende randbemerking betreft onze indruk dat men, naargelang men verschuift van onderzoek naar ontwikkeling, op de duur terechtkomt bij activiteiten die zeer dicht bij de productie aanleunen. Het is dus niet altijd duidelijk of de goede cijfers van het bedrijfsleven te maken hebben met de activiteiten die nauw aanleunen bij de productie. Kan dit dan nog wel een beleid van onderzoek en ontwikkeling genoemd worden ?

Wij steunen de verschuiving van een beleid van onderzoek naar een beleid van innovatie. Innovatie is natuurlijk veel ruimer. Als de twee miljard frank per jaar en de bijkomende twintig miljard frank ook moeten dienen om het veel ruimere begrip innovatie te dekken, dan dreigt ons doel weer afgekald te worden. De toekomst zal duidelijkheid moeten brengen. Deze verschuiving naar een innovatiebeleid is echter zeker verantwoord, omdat het natuurlijk niet gaat om een kwestie van nieuwe kennis opdoen. De nieuwe kennis moet ook in de praktijk worden toegepast.

Ik zou wel de volgende bedenking willen formuleren. In een wereld waarin de neiging bestaat om onder druk van de globalisering en de concurrentie

alles te zien in functie van concurrentievermogen en -beleid, mogen we door deze verschuiving naar een innovatiebeleid niet in de val trappen van een puur competitief oogpunt. Een innovatiebeleid moet zich daar boven kunnen plaatsen. Dit beleid moet zich in de eerste plaats richten naar de grote maatschappelijke uitdagingen, waarvan economische concurrentie er één is. Dat is geen beleid gericht tegen de bedrijven en hun concurrentiekracht, zoals sommigen dat snel zouden vertalen. Het is echter een beleid dat gericht is tegen een kortetermijnbeleid. Dat zou immers een kortzichtig beleid zijn. De bekommernis om het maatschappelijk gegeven is op termijn de meest duurzame oplossing voor het concurrentievermogen van ons bedrijfsleven. We denken dan aan een innovatiebeleid dat expliciet ruimte maakt voor werkgelegenheid, duurzame ontwikkeling en vooral de nieuwe mogelijkheden waar we in de volgende eeuw mee zullen worden geconfronteerd als gevolg van de kennissamenleving en informatiesnelwegen.

Innovatiebeleid moet ruim worden opgevat. Het mag niet enkel over technologische innovatie gaan, maar ook over wat we human-resources-innovatie kunnen noemen. De innovatie mag niet alleen gericht zijn op bedrijven, maar ook op het omgevingsbeleid en op het samenlevingsbeleid. Dat zijn voor de bedrijven immers ook belangrijke elementen. Een dergelijk innovatiebeleid mag ook niet alleen worden toegespitst op de particuliere ondernemingen, maar moet eveneens zijn gericht op de openbare sector. Tijdens de volgende eeuw zal de openbare sector namelijk nog steeds een doorslaggevende rol spelen.

Ik kom terug op de permanente vorming. Het innoverend karakter van de samenleving is inderdaad afhankelijk van de capaciteit van de bevolking. De nadruk kan worden gelegd op onderwijs en opleiding, in plaats van op onderzoek en ontwikkeling. De regering heeft terecht een link gelegd tussen deze materies. Dit heeft natuurlijk een kostprijs. De vraag rijst of we bereid zijn om hiervoor de nodige middelen uit te trekken. Het gaat namelijk niet alleen om investeringen op het vlak van de infrastructuur, maar eveneens op het vlak van de human resources. Het gaat dus niet alleen om de middelen die de overheid hiervoor ter beschikking wil stellen. Tot nu waren de opdrachten op het vlak van het onderwijs en de permanente vorming hoofdzakelijk ten laste van de overheid. Het is niet mogelijk om een dergelijk beleid te blijven voeren. Indien we opteren voor een fundamentele link tussen innovatie en perma-

Voorhamme

nente vorming, zijn er eveneens engagementen van het bedrijfsleven nodig.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Voorhamme, ik ben het eens met wat u zegt over de finaliteiten van de versnelling in het budget voor wetenschaps- en onderzoeksbeleid. Betekent dit concreet dat u pleit voor een heroriëntering van de middelen, die zowel moet gelden voor degenen die ze ontvangen als voor de sectoren waarvoor ze zullen worden gebruikt ?

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : We moeten aandacht hebben voor de sectoren die niet tot het technologisch onderzoek behoren. Ik ben ervan overtuigd dat de sectoren die verband houden met de ontwikkeling van de human resources, een doorslaggevende rol zullen spelen bij het rentabiliseren van allerhande technologische uitvindingen. Dat is niet alleen zo voor de organisatie van de arbeid maar eveneens voor de leercapaciteiten en de samenlevingscapaciteiten van mensen. Er moeten dan ook verschuivingen komen, zowel op het sociaal als op het economisch vlak.

Ik heb reeds gezegd dat de bijkomende inspanningen niet uitsluitend op de overheid mogen worden afgewenteld. Er moeten eveneens engagementen zijn van het bedrijfsleven. Vooral nu een beleid op het vlak van de opleiding en de permanente vorming steeds actueler wordt, moeten we een volgende stap zetten op het vlak van het Vlaams sociaal overlegmodel. Ik meen dat de tijd van het afsluiten van voor de sociale partners vrijblijvende Vesoc-overeenkomsten voorbij is. We moeten in de toekomst naar modaliteiten zoeken voor overeenkomsten met een hoger engagement. We zullen die nodig hebben omdat we niet onfatsoenlijk slecht willen scoren inzake begrotingsnormen, mijnheer de minister-president.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : U hebt gelijk. In de huidige stand van zaken hebben we te maken met een onvolledig Vlaams sociaal-economisch overlegmodel. Als de sociale partners het geheel of gedeeltelijk met elkaar kunnen vinden, wordt de derde partner – de Vlaamse regering en

het Vlaams Parlement – in feite een partner-betaler, want het gaat rechtstreeks of onrechtstreeks om begrotingsmiddelen. U vindt terecht dat er meer force engagements mogelijk moeten worden.

Naar mijn gevoel blijft het tripartiete Vlaams overleg in de toekomst alleen maar zinvol als er een bipartiet overleg tot stand kan komen tussen werkgevers en vakbonden met akkoorden als gevolg. Ik laat dan nog in het midden hoe dit formeel kan worden ingepast in de wet van 1968. U bent op een andere manier dan ik tot uw besluit gekomen. Uw redenering leidt echter onafwendbaar tot deze conclusie. Op dit ogenblik gaat het om een onvolkomen, niet langer aan te houden overleg dat zich van twee kanten tot de regeringspartner richt. We zullen van de volgende periode gebruik moeten maken om creatief na te denken over engagementen die op Vlaams vlak totstandkomen tussen werkgevers en werknemers.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de minister-president, ik had de vraag van de heer Voorhamme enigszins anders geïnterpreteerd.

Minister-president Luc Van den Brande : Om een misverstand te vermijden, wil ik hier zeggen dat mijn betoog geen antwoord was op de vraag van mijnheer Voorhamme. Het was een bedenking. Het moet mogelijk zijn dat een lid van de regering een bedenking maakt bij iets dat een parlementslid naar voren brengt.

De heer Jos Geysels : Dan kan ik nu rustig mijn vraag stellen. Mijnheer Voorhamme, kan u iets concreter zijn ? Er wordt bijvoorbeeld over een bepaald pakket een akkoord bereikt. De Vlaamse regering stelt de werkgelegenheid prioritair en er moet een werkgelegenheidsakkoord komen. Ik zal de geschiedenis sinds 1993 niet herhalen. Bij het technisch begrotingsdebat wordt een bepaalde som vastgelegd. In het parlement werd – niet enkel door de oppositie – de vraag gesteld waarvoor dit bedrag nu staat. Zo heb ik uw vraag begrepen. Betekent dat concreet dat het bedrag van 750 miljoen frank aan gemeenschapsgeld waarin het budget voorziet, pas kan worden vrijgemaakt als er inderdaad strikte garanties voor de doelstellingen bestaan ? Bedoelt u dat ?

De heer Robert Voorhamme : Eigenlijk stemt dit overeen met wat de minister-president heeft gezegd. Ik wil daar zelfs wat meer aan koppelen. Ik vind het volkomen verantwoord dat de Vlaamse

Voorhamme

overheid in het kader van een innoverend beleid bijkomende middelen voor dit doel voorziet en dat ze die middelen op een meer oriënterende manier wil inzetten. Dit mag echter geen eenzijdige benadering blijven. Dit kan niet beperkt blijven tot een louter financieringsbeleid van de Vlaamse overheid. Hier heeft het bedrijfsleven de plicht om zijn steentje bij te dragen. Ik zeg met andere woorden dat een engagementenbeleid dat op een engagement van een derde betaler neerkomt, ons ten eerste onvoldoende middelen zal opleveren om in de toekomst een doortastend beleid te kunnen voeren. Ten tweede is zo een beleid onevenwichtig omdat een belangrijk deel van die permanente opleiding op een of andere manier mee door het bedrijfsleven moet worden gedragen. Hoe kan dit gebeuren, als het bedrijfsleven ter ondersteuning daarvan rekent op de overheidsbegroting? We moeten tot een coherentie komen die het gevolg is van een bilateraal overleg.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Er kan worden gediscussieerd over onderzoek en ontwikkeling enerzijds en de verplichting van de werkgever anderzijds. Ik huiver een beetje als u zegt dat het overleg tussen werkgever en -nemer op Vlaams niveau moet uitmonden in verplichtende engagementen. Verplichtingen betekenen reguleringen.

De heer Robert Voorhamme : Het overleg gebeurt niet met de revolver in de rug. Het overleg gebeurt op vrijwillige basis.

De heer André Denys : Laat me duidelijk zijn. Vandaag stellen we vast dat het overleg op federaal en sectoraal niveau uitmondt in CAO's. Dat zijn reguleringen. Op het Vlaamse niveau mondt dat niet uit in CAO's en reguleringen. Ik pleit daarvoor.

De heer Robert Voorhamme : Dat is uw goed recht. Ik stel vast dat er heel wat bedrijfsleiders zijn die niet voor dat model pleiten, maar wel voor het model dat ik nu net voorstel.

De heer André Denys : Ik zeg alleen dat een pleidooi voor regulering ertoe leidt dat een overleg op Vlaams niveau uitmondt in een soort Vlaamse CAO's, en dat is opnieuw meer regulering. Vandaar dat ik pleit voor een doorvoering van de decentralisatie op bedrijfsniveau. Maak daar uw invloed groter. Dan bent u het eens met de heer Bogaert :

minder regulerende compromissen en een consensus. Ik huiver bij het idee van Vlaamse CAO'S zonder het gelijktijdig afschaffen van de federale CAO's.

De heer Robert Voorhamme : Het gaat hier ten eerste over afspraken en die kunnen maar enige waarde hebben als ze de partijen binden. Dat is niets nieuws. U houdt voortdurend een pleidooi voor minder regels in deze samenleving. Ik wil niet per se meer regels. Ik kan in zekere mate begrijpen wat de heer Deprez daarover zegt, en ik citeer : teveel regels maakt het voor iedereen onduidelijk. Einde citaat.

De heer André Denys : Er zijn teveel regels vandaag, wat ook de heer Deprez zei.

De heer Paul Deprez : Mijnheer de voorzitter, de heer Denys kan zeggen wat hij wil. Ik heb over overregulering gesproken, maar dan had ik het niet over eventuele afspraken over opleiding en ontwikkeling tussen sociale partners of tussen werkgevers en werknemers. Dat heeft met regulering niets te maken.

De heer André Denys : Ik wou me daar niet op toespitsen. Ik heb alleen maar gezegd dat Vlaamse CAO's, naast de andere CAO's, leiden tot nog meer regulering.

De voorzitter : Mijnheer Denys, uw standpunten zijn voldoende gekend. Mijnheer Voorhamme, u kunt uw pleidooi voortzetten.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de voorzitter, ik wou het nog hebben over de implicaties van technologische vernieuwing en innovaties op onze samenleving. Het is misschien een oud zeer, maar het onderzoek van maatschappelijke aspecten moet toch voldoende belangstelling krijgen. Ik vestig ook nog even de aandacht op diegenen die staan voor de verdediging van dat maatschappelijk belang. Aan de ene kant is dat het maatschappelijke middenveld, aan de andere kant is dat ook dit parlement, dat in een politieke democratie in de eerste plaats opkomt voor het maatschappelijke belang. We moeten er ook eens over nadenken hoe we de discussie voor hen grondiger kunnen voorbereiden. Hoe kunnen wij ons grondiger voorbereiden op een discussie over de weerslag en de maatschappelijke aspecten van een innovatiebeleid op het terrein? We moeten daarover kunnen discussiëren. We moeten eens nagaan welke structuren daarvoor het best geschikt zijn. Zoals het er van-

Voorhamme

daag uitziet, beschikt noch dat maatschappelijke middenveld, noch dit parlement over voldoende adequate middelen om die discussie te voeren. Dat zou een serieuze tekortkoming kunnen vormen in de toekomst.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik wilde enkel de heer Voorhamme erop attent maken dat er een voorstel van decreet voorligt van onze fractie. We deden hierin een poging om dat technologisch aspectenonderzoek te reguleren en naar het parlement te verwijzen. Misschien kan de bespreking van dit decreet een eerste invulling zijn van wat u voorstelt. Ik sta er zeker achter. We hebben geprobeerd dit concreet in te vullen met een voorstel van decreet.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Wat ik niet hoorde in het betoog van de heer Voorhamme, was dat we erop moeten toezien dat we de juiste vraag in gedachten hebben. Het gaat niet om het reguleren, maar wel over de volgende vraag : van welke samenleving tekenen wij de krijtlijnen uit ? Hoe creëren we ruimte voor verantwoordelijkheid ? Kunnen we ons samen oriënteren ? De discussie over het feit of we al dan niet regels willen, lijkt me nogal absurd. Regels in functie waarvan ? Het is een vorm van zelfregulering van twee partners en heeft niets te maken met regulering. Als u zonder meer poneert dat er een voorstel van decreet voorligt, dan breng ik daartegen in dat het ook wel goed kan zijn dat sommige zaken niet kunnen worden geregeld bij decreet. We kunnen ruimte scheppen voor collectieve afspraken die in wezen waardevoller zijn dan een verplichting. In bepaalde zaken moet men reguleren omdat we niet allemaal heiligen zijn. Het zou ons nu te ver afleiden, maar toch wil ik even opmerken dat dit een interessant debat kan zijn voor de commissie. We kunnen eens nagaan hoe we dat zien, want het zal sneller op ons afkomen dan we denken.

De heer André Denys : Als de heer Voorhamme zijn voorstellen concreet invult, betekent dat meer reguleringen en meer structuren. Hoe concreter hij wordt, hoe meer hij die weg opgaat.

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries : Mijnheer Voorhamme, ik vraag me werkelijk af of u hier pleit voor wat

men in een aantal parlementen een technology-assessment noemt, namelijk een soort van studieorgaan dat in sommige parlementen bestaat. Het meet de draagwijdte en de mogelijke impact van een politieke beslissing. Bedoelt u dat ?

De heer Robert Voorhamme : Dit voorstel is naar vorm en inhoud niet helemaal wat we ervan verwachtten, maar ik denk dat het uitstekende mogelijkheden biedt om de discussies over dit onderwerp te voeren in de commissie.

Mijnheer Candries, ik wil niet vooruitlopen op de discussie maar ik denk dat er behoefte bestaat aan een interface. Er moet iets zijn waar men niet beweert alle deskundigheid in huis te hebben, maar waar het wel mogelijk is expertisen te raadplegen.

De voorzitter : Collega's, mag ik u nogmaals vragen uw uiteenzettingen zo kort mogelijk te houden. Er staan nog heel wat sprekers op onze lijst.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, ik kaart in naam van mijn fractie twee beleidsbrieven aan : Tewerkstelling en Toerisme. Beide werden behandeld in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden.

Het is bijna een traditie om een uiteenzetting over werkgelegenheid te beginnen met een aantal cijfers en vaststellingen. Voor het eerst in jaren valt daarin zelfs een vleugje hoop te bespeuren. Sinds een paar maanden kunnen we een reële daling van de werkloosheidscijfers opmerken. Weliswaar een schuchtere daling en hoofdzakelijk te danken aan het feit dat vijftigplussers uit de statistieken verdwijnen. Het blijft desalniettemin een echte daling. Voor het eerst sinds lange tijd daalde het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen onder de 200.000 en benaderen de gegevens het niveau van 1992. Herinnert u zich 1992 : het laatste jaar dat het geloof in de golden nineties nog kon worden hooggehouden.

Zonder euforisch te willen doen, evolueert de economie, en daarmee de werkgelegenheid, langzaam opnieuw in de goede richting. Het is niet onbelangrijk dat deze vaststelling met enige zelfbewustheid wordt verkondigd. Eén van de zwakkere schakels van onze economie is immers nog steeds het consumentenvertrouwen.

Merckx-Van Goey

Wanneer ik in die context het Vlaamse tewerkstellingsbeleid beschouw, dan kan ik met voldoening vaststellen dat minister Kelchtermans, door zeer nauwgezet zijn beloften en beleidsintenties na te komen, bijgedragen heeft aan deze kentering. Als voorbeeld daarvan wil ik de behandeling van de ESF-3 fondsen nemen. U herinnert zich dat vorig jaar een terugval van ESF-middelen voor derden een ware ravage dreigde aan te richten. De Vlaamse regering beloofde toen tot maart 1996 in een overgangsmaatregel te voorzien, daarvoor 400 miljoen frank extra in te schrijven en voor het einde van het werkjaar een objectieve goedkeuringsprocedure te ontwikkelen en af te handelen. De screening van de diverse projecten voor 1997 zou ondertussen afgerond moeten zijn. De beslissingen vallen zeer binnenkort. Alle beloften zijn nagekomen en er heerst duidelijkheid over wat al dan niet kan. Dit is de juiste manier om een beleid te voeren.

Ook inzake de tewerkstelling in het kader van het Vlaams Banenplan, komt de minister van Tewerkstelling zijn beloften na : de afspraken van 26 maart met betrekking tot outplacement, sociale werkplaatsen, arbeidsherverdeling en, vooral, werkervaring werden consciëntieus uitgevoerd. Ondertussen werd trouwens een nieuwe stap gezet in het Vlaams werkgelegenheidsoverleg. Op 2 december werd een derde deel van het Vlaams Banenplan goedgekeurd in uitvoering van de zeven doelstellingen die in september 1995 werden vastgelegd. Daar waar het federale overleg keer op keer vastloopt, slagen de Vlaamse sociale partners, in nauwe samenwerking met de Vlaamse regering, er wél in om een evenwichtig akkoord te bereiken. Bovendien kunnen we vaststellen dat het een akkoord is waarin zowel voor werkgevers als werknemers belangrijke verwezenlijkingen terug te vinden zijn. Als het Vlaamse overleg sneller over een aantal cruciale zaken akkoord kan gaan, is het dan niet raadzaam in het nastreven van de subsidiariteit tot meer regionaal overleg te komen ? Ik denk dat de vorige spreker ook dit debat wil aangaan. Het is niet onze bedoeling het uit de weg te gaan.

Een aantal punten van het banenakkoord van 2 december, die van rechtstreeks belang zijn voor de begroting van 1997, zou ik van naderbij willen bekijken. In de begroting 1997 werd 4,484 miljard frank gereserveerd voor Vesoc-afspraken. De meest in het oog springende maatregel – de heer Deprez wees er daarnet al op – is Vlaminov. Eindelijk heeft men een manier gevonden waarop op een marktconforme manier de werkgelegenheid kan

worden aangezwengeld, want de loonkosthandicap zorgt in Vlaanderen voor een nergens elders geziene groei van de arbeidsproductiviteit, die echter arbeidsuitstotend werkt. In het ergste geval gaat het om delokalisatie. De nieuwe maatregel compenseert in de industrie, daar waar nog de meeste ruimte is voor laaggeschoolde arbeid. Bovendien is het een maatregel aangepast aan de Vlaamse economische realiteit. Onze fractie vindt inderdaad dat de ondernemingen aangepast dienen te worden, dat het voordeel hoofdzakelijk ten behoeve van productinnovatie moet worden ingezet, voor onderzoek en ontwikkeling. Er wordt immers te eenzijdig in procesinnovatie geïnvesteerd.

Een belangrijk deel in zowel de begroting voor tewerkstelling als in het banenplan, wordt ingenomen door de VDAB, zeker wanneer we tegelijkertijd alle opleidings- en vormingsinspanningen in overweging nemen. Wat de VDAB betreft, worden we nu al geruime tijd geconfronteerd met een structureel tekort van om en bij 200 miljoen frank. Velen blijven aandringen op extra inspanningen vanuit de reserves of blijven vragen stellen naar een eventuele overbezetting. We moeten er echter wel rekening mee houden dat de VDAB als enige VOI tot nog toe 200 afvloeiingen heeft gekend, en zowat al zijn reserves heeft afgeroomd om de lopende zaken te bekostigen.

Indien we overtuigd blijven van de centrale rol die de VDAB dient te vervullen voor zowel arbeidsbemiddeling als beroepsopleiding, is het onzinnig blindelings de rigoureuze toepassing van de beheersovereenkomst te blijven eisen. De CVP-fractie ondersteunt daarom de uitvoering van de externe audit van de VDAB met het oog op klaarheid in de kostenstructuur en de behoeften van de VDAB om zijn taken op een zo volmaakt mogelijke wijze uit te voeren. Op basis van deze audit, én van de interne doelmatigheidsonderzoeken, kan de VDAB tot optimale efficiëntie gebracht worden.

Indien het tekort inderdaad structureel en onoverkomelijk blijkt te zijn, moet tijdens de budgetcontrole een oplossing worden gevonden. Voor de rest moet de autonomie van de VDAB binnen de beheersovereenkomst worden gerespecteerd. Wel ben ik van oordeel dat de doelmatigheid van de VDAB op basis van meer dan alleen maar kwantitatieve criteria moet worden afgelezen. Als de vele arbeidsmarktonderzoeken ons al iets hebben geleerd, dan is het dat er vele verschillende categorieën van werklozen bestaan. De zeer expliciete keuze voor de begeleiding van laaggeschoolde langdurig werklozen is een prachtig signaal van de

Merckx-Van Goey

Vlaamse regering dat ook ten volle moet worden doorgetrokken binnen de opdracht van de VDAB.

Tot slot ben ik verheugd in het Vesoc-akkoord te lezen dat er eindelijk bereidheid bestaat om te praten over de uitwerking van het decreet van de heer Schuermans op de privé-bemiddeling. Het moet immers duidelijk zijn dat elke mogelijke inspanning voor de begeleiding en bemiddeling van werklozen, de ruimte moet krijgen. We hopen dan ook dat aan de lange lijdensweg van de uitvoering van dit decreet snel een einde komt.

Het banenplan hecht terecht heel wat aandacht aan vorming en opleiding. We kunnen akkoord gaan met de stelling dat de opleiding voor werklozen moet gebeuren op een gecoördineerde wijze tussen de diverse instellingen – VDAB, VIZO, OP – én in samenwerking met de sectoren. We dienen wel te wijzen op de ondervertegenwoordiging van de risicogroepen in de werklozenopleiding en op de systematische overgekwalificeerde invulling van jobs die mogelijk aan laaggeschoolden kunnen toekomen. Dit is toch wel een probleem. Het is dan ook een goede zaak dat er vanuit Viola meer aandacht zal worden besteed aan onderzoek naar dit verdringingseffect.

Het feit dat de ELF-4-gelden moeizaam ingevuld raken voor permanente vorming geeft aan dat bij de Vlaamse ondernemer een mentaliteitswijziging noodzakelijk is. We moeten vooral de KMO's ervan zien te overtuigen dat een permanente bijscholing van hun werknemers een impliciete kapitaalverhoging van hun bedrijf inhoudt. De Vlaamse regering reserveert in de begroting voor 1997 743 miljoen frank extra om deze mentaliteitswijziging na te streven. Dit is een hoofdpunt uit het regeerakkoord dat stilaan verregaand wordt ingevuld. Ik wijs er wel op dat de VDAB als draaispil niet uit beeld mag verdwijnen wanneer het vormingsprogramma concreet vorm zal krijgen.

Enkele maanden geleden lanceerde minister Kelchtermans het actiejaar Werken met laaggeschoolden werkt. Het banenplan maakt al onmiddellijk duidelijk dat dit als meer dan louter als een slogan mag worden geïnterpreteerd. Een aanzienlijk deel wordt immers gewijd aan de harmonisering van de werkervaringsinspanningen. We juichen vooral toe dat de criteria voor de doelgroep, de duur en vooral het aansluiten op initiatieven die samen met de federale overheid kunnen worden genomen, op één lijn worden gezet. Het vernieuwde werkervaringsplan legt de nadruk op een begeleiding op

maat, op een vacaturegerichte begeleiding en op een oriëntering naar eventuele bijkomende opleiding. Bij de doorstromingscontracten die met de federale overheid werden afgesproken, wordt de mogelijkheid tot activering van een deel van de werkloosheidsuitkering of van het bestaansminimum uitgebreid.

Als laatste specifieke punt uit de begroting en het banenplan wil ik wijzen op de 700 miljoen frank aan Vesoc-middelen voor welzijn en gezondheid en de 80 miljoen frank voor toerisme en cultuur.

In de non-profitsector blijft er voldoende werk voorhanden, maar de financiering ligt er steeds bijzonder moeilijk. In elk geval kunnen we ervan uitgaan dat elke investering in de welzijnssector, ondanks haar rechtstreeks begrotingsgebonden karakter, een nuttige en arbeidsintensieve investering is. Deze nieuwe initiatieven mogen echter niet doen vergeten dat er nog een inspanning noodzakelijk is om de vele welzijnswerkers vanuit tewerkstellingsprogramma's te regulariseren. Uiteraard moet dit gestructureerd gebeuren en alleen voor die programma's die bewijzen dat ze de beleidsdoelstellingen op een efficiënte manier nastreven. Wel moet de moeilijke oefening van de regularisering onverwijd worden voortgezet.

De korte toets van de parlementaire resolutie van de heren De Roo en Deprez die in het voorjaar in het parlement werd goedgekeurd, toont aan dat onze fractie en de Vlaamse regering inzake het werkgelegenheidsbeleid op dezelfde golfengete zitten. Deze regering zorgt inderdaad voor de juiste omgeving. Het is nu aan het initiatief en de beroemde werkkraft van de Vlaming om deze geboden kansen om te zetten in reële welvaart voor heel Vlaanderen.

Zo'n groeisector binnen onze Vlaamse economie is zeker het toerisme. Alle studies en cijfers tonen dit duidelijk aan. Logischerwijze neemt dus ook de werkgelegenheid in deze sector toe, vooral voor laaggeschoolden. De overheid moet voldoende aandacht besteden aan een kwalitatief goede opleiding van deze mensen, om op die manier de hele sector te professionaliseren en het kwaliteitsniveau op te trekken. Zeker in streken met een toeristisch potentieel en een hoge werkloosheidsgraad zou de overheid de oprichting van studierichtingen of opleidingsprogramma's – bijvoorbeeld binnen de VDAB – moeten stimuleren voor zowel laag- als hooggekwalificeerd personeel.

Werken in de toeristische sector betekent ook meestal werken in een onzeker statuut en in flexi-

Merckx-Van Goey

bele arbeidsomstandigheden. Deze flexibiliteit en de soms lage opleidingsvereisten bieden ook heel wat vrouwen kansen om een carrière uit te bouwen in de toeristische industrie. Ze kunnen dit heel dikwijls combineren met hun gezinsleven en het ontvangen van gasten is van oudsher een taak die vrouwen hebben opgenomen in alle culturen. De inbreng van vrouwen in de toeristische sector wordt enorm onderschat en wordt weerspiegeld in de ondervertegenwoordiging van vrouwen in federaties en de beleidsorganen. We dringen er dan ook ten zeerste op aan dat bij de nieuwe samenstelling van alle advies- en beheersorganen naar aanleiding van de aangekondigde reorganisatie van Toerisme Vlaanderen, de minister-president erop zou toezien dat in al deze organen voldoende vrouwen worden aangesteld. We wensen dit niet alleen om te voldoen aan de formele vereisten van het aangekondigde decreet van minister Van Asbroeck, maar vooral omwille van de deskundigheid en de ervaring die vrouwen hebben opgebouwd in de toeristische sector.

Toerisme is ook binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een groeisector : in een periode van twee jaar is het budget gewoon verdubbeld, van 750 naar 1,45 miljard frank. We juichen dit toe en zouden er trouwens willen op aandringen dat – gezien de conclusies uit het auditrapport – men in de loop van de komende jaren nog meer middelen zou voorzien voor de toeristische promotie van Vlaanderen. Slechts een volgehouden promotionele campagne zal blijvende resultaten opleveren.

Uiteraard moet de dotatie voor Toerisme Vlaanderen niet worden beschouwd als enige overheidsinspanning voor deze sector. Door een cofinanciering met de Europese Unie in het kader van de 5B-regio's kunnen en worden extra middelen voor toerisme gegenereerd. Ook de nu aangekondigde projectfinanciering met Openbare Werken voor het riviertoeurisme biedt extra mogelijkheden. Zelfs overheidsuitgaven die op het eerste gezicht niets met toerisme te maken hebben, kunnen een belangrijk toeristisch effect opleveren. Denken we maar aan het nieuwe museumdecreet dat we hier overmorgen zullen goedkeuren. Voor onze kunststeden betekent een goed museumbeleid immers een onmiskenbare toeristische troef. Ook in het kader van het Sociaal Impulsfonds worden projecten opgezet die een toeristische weerslag hebben : het aantrekkelijker maken van de stads- en dorpskernen draagt ook bij tot de uitstraling van onze regio.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mevrouw Merckx, ik krijg van de voorzitter het woord zodat ik u een vraag kan stellen over de toename van de jobs in de toeristische sector. Ik deel uw mening dat er inderdaad sprake is van een toename. Maar we zijn het er toch over eens dat deze jobs tijdelijk worden ingenomen door jobstudenten. Er zijn twee soorten van jobstudenten : enerzijds is er de groep die gaat werken om wat meer zakgeld te hebben, een tweede groep moet gaan werken uit bittere noodzaak. Dat refereert weer aan die vicieuze cirkel : de studiebeurzen zijn veel te laag en omdat de studiebeurzen te laag zijn, moeten bepaalde studenten gaan werken en laag gekwalificeerde jobs bezetten. Dat waren net de jobs die we zouden willen invullen. Het effect op tewerkstelling is dus quasi nihil.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Vandenbroeke, u suggereert dat er enkel tijdelijke jobs voor studenten vrijkomen. In een regio zoals het Hageland – die mij welbekend is – zijn heel wat vaste, nieuwe banen gecreëerd dankzij een intensief programma dat in de regio gecoördineerd de individuele investeringen van ondernemers groepeerde teneinde zoveel mogelijk toeristische programma's tot stand te brengen. Dankzij deze inspanningen, die eerst werden voorbereid in het opleidingscentrum van Diest, konden heel wat mensen als werknemers aan de slag. Daarnaast zijn ook heel wat personen zelf ondernemer geworden en ze hebben een nieuwe toekomst gezocht in streekproducten. In onze regio werd de tewerkstelling in de toeristische sector op manifeeste wijze uitgebouwd. De overheid zou toezicht moeten houden op de grote groep van tijdelijk tewerkgestelden aan de kust. Ik geloof toch dat de toeristische sector waardevol is binnen de economische sector.

De voorzitter : Gelieve af te ronden, mevrouw Merckx !

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik wil de minister-president nog een suggestie voorleggen. Als kersvers verkozen voorzitter van de Vereniging van Europese Regio's lijkt het ons een goed idee om binnen de geëigende kanalen van de Europese Unie te ijveren voor een soort netwerk tussen de Europese regio's inzake toeristische promotie. Toerisme is immers bij uitstek een sector waarbinnen deze regio's zich willen en kunnen profileren in de Europese Unie. Wederzijdse ondersteuning en uitwisseling van elkaars promotiecampagnes lijkt ons daarbij een eerste stap. Een geïntegreerde aanpak voor het toerisme is ons inziens de enige juiste beleidsvisie omdat het hier gaat om een sector die zoveel raakpunten heeft met andere

Merckx-Van Goey

beleidsdomeinen. We kijken dan ook met belangstelling uit naar de uitvoering van het Kustactieplan omdat dit een goed voorbeeld is van de coherente uitvoering van een beleidsdoelstelling. Wat de implementatie van de conclusies van de audit bij Toerisme Vlaanderen betreft, lijkt het ons te vroeg om nu al duidelijke standpunten in te nemen. De gesprekken met alle betrokkenen zijn immers nog volop aan de gang. Op het moment dat het ontwerp van decreet over Toerisme Vlaanderen wordt besproken in dit parlement, zullen we graag deelnemen aan een grondig debat over de toekomstige structuren voor het toeristische beleid in Vlaanderen. Toch willen we nu al één bekommernis meegeven. Het lijkt ons geen goed idee om de premiereregeling in de hotelsector af te bouwen ten voordele van het promotiebudget.

We zijn van mening dat een coherent beleid inzake de ondersteuning en kwaliteitsbewaking van de toeristische infrastructuur een blijvende opdracht is voor de Vlaamse Gemeenschap. Een laatste bekommernis van onze fractie is dat bij de reorganisatie van de beleidsstructuren voldoende aandacht wordt besteed aan het blijvend onderhouden van Toerisme Vlaanderen als duidelijk herkenbaar aanspreekpunt voor de hele versnipperde toeristische sector. Dit wil niet zeggen dat Toerisme Vlaanderen alle overheidsopdrachten zelf moet uitvoeren. Voor sommige aspecten zal ze als loketfunctie, die doorverwijst naar andere departementen van de Vlaamse administratie, een belangrijke rol kunnen blijven vervullen.

De begroting en de beleidsbrieven Tewerkstelling en Toerisme komen tegemoet aan onze bekommernissen. Nieuwe werkgelegenheid scheppen die beantwoordt aan deze doelstellingen maakt het boeiend om ook als fractie volgend jaar op een positieve en kritische wijze aan dit beleid verder mee te werken. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, ik heb uitsluitend enkele bedenkingen bij het Vlaams landbouwbeleid, zoals vooropgesteld in de trouwens voortreffelijke beleidsbrief van minister Van Rompuy. Dit Vlaams landbouwbeleid is eigenlijk slechts een deel van het totale landbouwbeleid waar quota-afspraken, Europese subsidies, regelgeving en ondersteuning, BTW-tarieven en fiscaliteit onze Vlaamse bevoegdheid overstijgen en voor een stuk mee bepalen.

Onze bevoegdheid is misschien wel het kleinste deel, doch daarom niet het minst menselijke, het meest tastbare. Als SP-fractie kunnen we ons zeer goed vinden in de beleidsprioriteiten voor 1997. Ondanks het risico in herhaling te vallen, want ik heb dit al in de bevoegde commissie gezegd, wens ik toch ook tijdens de plenaire vergadering de minister te feliciteren voor zijn grondige en gedocumenteerde visie op het Vlaams landbouwbeleid, de Vlaamse landbouwwereld.

De minister gaat in op onze verzuchting bij de beleidsbrief van vorig jaar, toen we nog vragende partij waren, en kondigt nu de code aan voor goede landbouwpraktijken – ongetwijfeld een stap in de goede richting naar een verder milieuvriendelijk landbouwbeleid.

Met de maatregelen om ook in ondersteuning te voorzien voor de plattelandsklassen, speelt de minister in op de jarenlange verzuchtingen van deze sector, wat alweer een stap is in de goede richting van pogingen tot differentiatie van de landbouwactiviteiten. Het zoeken naar nieuwe bronnen van inkomen voor onze Vlaamse landbouwers kan deze sector de nodige stimulansen en impulsen geven om het derde millennium aan te vatten en te overleven. We mogen niet uit het oog verliezen dat het Vlaamse landbouwbedrijf een familiale economische bedrijvigheid bij uitstek is.

Een ander belangrijk punt is de relatie tussen landbouw en milieu. We zijn de mening toegedaan dat landbouw en milieu erg dicht bij elkaar staan. Daarover bestaan vele controverses. Maar een gezonde landbouw is slechts mogelijk met milieuvoorwaarden en een milieuumkadering die noodzakelijk zijn voor haar verdere voortbestaan. Hier liggen ons inziens de kansen voor de ontwikkeling van een echt Vlaams landbouwbeleid. Dankzij onze Vlaamse bevoegdheid inzake landbouw kunnen we de rol spelen die de Vlaamse landbouwer van ons verwacht.

Ik geef een voorbeeld. Zo kunnen we aandacht schenken aan boeren die milieuvriendelijke landbouwtechnieken toepassen. We moeten dat stimuleren en subsidiëren om hen ertoe aan te zetten op de ingeslagen weg door te gaan. Ook hier kan de code voor goede landbouwpraktijken een beslissende rol spelen. Dat staat hier misschien nog in de kinderschoenen, maar in Nederland is dat volop in ontplooiing. Straks had men het hier nog over een vergelijking van de hier en in Nederland gebruikte methodes. Daar beoefent men het zogenaamde boeren met een beheersovereenkomst. Dat is een degelijk instrument om de landbouw te verzoenen

De Vilder

met het leefmilieu. Projecten in Nederland bewijzen dat dit mogelijk is. Misschien is het zinvol met de geïnteresseerde leden van de commissie enkele van deze projecten bij onze noorderburen te gaan bekijken. Ik ben ervan overtuigd dat zo'n bezoek heel wat doemdenken omtrent deze landbouwmethodes uit de wereld zou helpen.

Ten slotte wil ik het nog hebben over een concreet punt uit de beleidsprioriteiten van de minister van Landbouw. Het betreft de relatie tussen landbouw en ruimte. Ook de SP staat achter het principe dat het huidige agrarisch grondgebruik voor beroepslandbouw – dat is landbouw in hoofd- of in nevenberoep – maximaal moet voorbehouden blijven voor de landbouw. Maar daarbij hebben we enkele bedenkingen. Het agrarisch grondgebruik moet worden bekeken op Vlaams niveau, zodat een dynamische ontwikkeling mogelijk blijft. Alles moet kaderen in de uitvoering van het pakket van afspraken rond het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De afspraken inzake de ontheffing in het kader van de mestwetgeving moeten worden uitgevoerd. De oppervlakte met bestemming agrarisch gebied met ecologisch belang of valleigebied met ecologisch belang, mag niet verkleinen. En de bosuitbreidingsdoelstelling van 10.000 hectare bebossing van landbouwgronden in landbouwbedrijfsverband moet binnen het huidige agrarisch grondgebruik worden verwezenlijkt.

Minister Van Rompuy heeft op mijn vraag geantwoord dat de economische keten tussen boer-producent en consument te groot is. Anders gesteld: de minister sloot zich aan bij het principe van een eerlijker en evenwichtiger productprijs voor de landbouw. Economische wetmatigheden indachtig, is dat misschien nog wel de grootste uitdaging: onze Vlaamse landbouwers de 21ste eeuw binnenloodsen. Het Vlaams landbouwbeleid moet de scharnier zijn tussen Europese verordeningen en federale wetten om dat proces geolied te laten verlopen.

Een van de eerste zinnen Latijn die ik in het middelbaar onderwijs leerde, luidde: *Agricola arat – de boer ploegt voort*. Wie de landbouwwereld kent, weet dat in feite wordt bedoeld: de boer zwoegt. Als dit zwoegen met een eerlijker prijs zou worden beloond, dan denk ik dat dit zwoegen het zwoegen waard blijft. (*Applaus bij de CVP en SP*)

De heer Herman Candries (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren, dit is de tiende Vlaamse begro-

tingsbespreking die ik mag meemaken. Ik stel een indrukwekkende evolutie vast, niet alleen door de overstap van de Vlaamse Raad naar dit eigen Vlaams Parlement, niet alleen inzake de toename van bevoegdheden en de daaraan verbonden middelen, maar evenzeer op het vlak van methode en procedure. Bovendien mag ik evenmin vergeten de begrotingsdiscipline en de vrijwel gelijktijdige controle door het Rekenhof te vermelden. Mijns inziens wijzen al deze elementen op een gunstige ontwikkeling: ik denk dat dit de deur openzet naar meer democratie. Met het Centenboekje op cd-rom bevinden we ons op de drempel van een interactief proces waarbij dit parlement een steeds grotere rol zal kunnen spelen. Het controlevermogen van het parlement is inderdaad duidelijk vergroot.

In de beperkte tijd die ons is gegund, zal ik het eerder hebben over concepten, methoden en instrumenten dan over het inhoudelijke, want dit laatste hebben we al eerder kunnen behandelen in de commissie, naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrieven. Derhalve vertrek ik van de vraag of er geen mogelijkheid bestaat de in deze begroting vastgestelde middelen nog beter te doen renderen, om meer welvaart, welzijn en culturele bloei te helpen verzekeren.

Mijn overtuiging en karakter dwingen me deze vraag bevestigend te beantwoorden. Ik vertrouw er namelijk op dat de mogelijkheid van een daadwerkelijke interactiviteit tussen alle geledingen, tussen alle betrokkenen van het maatschappelijke bestel, moet leiden tot een dynamische democratie. Aangezien deze interactiviteit echter niet noodzakelijk een spontaan proces is, denk ik dat ze moet worden gestructureerd. Ik zal dit even toelichten aan de hand van mijn voornaamste interessevelden: economie en tewerkstelling, permanente vorming, innovatie- en technologiebeleid.

Eerst wil ik het hebben over de noodzakelijke interactie op economisch vlak omtrent een nieuwe relatie tussen de privé-sector en de overheid. Het verheugt me dat de regering daarbij duidelijk als uitgangspunt neemt dat het privé-initiatief primeert en men ijvert duidelijk voor een positieve houding ten aanzien van het ondernemen. Het effect daarvan is duidelijk waar te nemen. Recent legde bijvoorbeeld de universiteit nieuwe accenten op het belang van het ondernemen. Her en der worden overbruggingscursussen georganiseerd tussen technische opleidingen enerzijds en de nood aan managementvorming en dies meer anderzijds. De overheid creëert de omgeving, de privé-sector speelt er ondernemend op in. Wanneer ik bijvoorbeeld zie hoe in Saint-Louis en omgeving, in de VS,

Candries

op enkele jaren tijd zowat 40.000 jobs verloren zijn gegaan, maar in diezelfde periode 60.000 nieuwe jobs werden gecreëerd, dan stel ik de vraag : is dat ook hier niet mogelijk ? Ik merk dat die banen verloren gaan in grote bedrijven en opnieuw tot stand komen in KMO's en het zelfstandig ondernemerschap. Op dit ogenblik kan ik nog niet zien of dit een effect heeft op de koopkracht aldaar, maar in elk geval zijn er meer jobs.

Ook zie ik een toenemende wisselwerking tussen economische beleidsniveaus : Europa, het Vlaams Gewest en de dynamiek van de streekplatformen. Dit heeft een krachtenbundeling van onderuit tot gevolg en bevordert consensus rond strategische opties. Wat dat betreft, durf ik te pleiten voor overheidsaandacht ter bevordering van interactiemogelijkheden. Meer specifiek denk ik aan allerlei vormen van netwerking, zowel binnen als tussen de diverse streekplatformen, maar ook tussen die platformen en het Vlaams Gewest. Dit laatste zal op zijn beurt ook nog een operationeel loket moeten waarborgen voor de wisselwerking met het Europese niveau.

Identificeren we groei als een belangrijke hefboom voor tewerkstelling, dan kunnen we niet anders dan een innovatief beleid te voeren. Het stimuleren van innovatie is in de eerste plaats een kwestie van attitude, die toelaat zichzelf, het eigen product, de manier van produceren en de daartoe uitgebouwde infrastructuur in vraag te stellen. Met producten bedoel ik goederen zowel als diensten, in de profit- zowel als in de non-profitsector. Dat in vraag stellen moet leiden tot een interactief proces, waarmee ik op interactie tussen ondernemingen, het onderwijs en het onderzoek doel.

Ik ben getuige geweest van een spectaculaire ommekeer. In de jaren zestig identificeerde de ondernemer zijn bedrijfspotentieel met tastbare zaken : een computer van de zoveelste generatie, een nieuwe CNC-gestuurde machine. In de jaren tachtig pakte diezelfde ondernemer uit met het aantal hogeschool-gevormden en ingenieurs. Op twintig jaar tijd schakelde men qua potentieel meting over van objecten naar mensen. Dat ligt mijns inziens aan de basis van het feit dat we een nieuwe relatie moeten uitbouwen tussen de onderneming – daarmee bedoel ik dan alle maatschappelijke activiteiten – en het onderwijs.

Ook buiten de Europese Unie is dit van belang, omdat in een informatiemaatschappij sommige regio's, die in ons achterhoofd in de ontwikkelings-

wereld thuishoren, een technologische sprong maken waartoe we niet in staat blijken. Deze regio's zullen morgen niet alleen belangrijke klanten zijn, maar ook slagvaardige concurrenten.

Op de weg naar de kennis- en de informatiemaatschappij spelen er ook andere parameters. Voor een aantal activiteiten krijgen tijd en ruimte een andere betekenis. De wereld, ons dorp, is meer dan een slogan. Daar onze welvaart in belangrijke mate afhangt van ons exportvermogen, verdient het concurrentievermogen van onze bedrijven de grootste aandacht. De Vlaamse beleidsmarge is eng. Alle initiatieven van de regering om het concurrentievermogen te verhogen verdienen onze steun.

Het moet echter duidelijk zijn dat, hoe belangrijk ook, niet alleen de loonlast bepalend is voor ons concurrentievermogen. Ook ons innovatievermogen is hier essentieel. Als eerste op de markt komen met een kwalitatief hoogstaand product is minstens even belangrijk.

De snelheid waarmee een aantal producten op de markt worden geïntroduceerd – hierbij denk ik onder meer aan de voor meer dan 90 percent exportgerichte farmaceutische industrie – wordt soms afgeremd door een achterhaald erkennings- en vergunningsbeleid. Het gaat hier vooral over federale bevoegdheden die de Vlaamse economie soms ernstig hinderen. Ik durf onze regering vragen hieromtrent bij de federale regering tussenbeide te komen. In dezelfde zin vraag ik aandacht voor een mogelijke federale verwaarlozing van onze internationale luchthaven te Zaventem, die sinds jaren de kern is van de voornaamste groei-pool in ons land.

Ten slotte is het succes van overheidsmaatregelen en de zin voor privé-initiatief in niet onbelangrijke mate afhankelijk van het algemeen psychologisch klimaat. Er wordt beweerd dat er een gebrek aan vertrouwen heerst : er is dus nood aan motivering.

De boodschappen die de publieke opinie vanuit de politieke wereld bereiken, bieden onvoldoende perspectief. Het realiseren van de EMU is een belangrijke doelstelling. Bij de discussie erover staat de hindernis die moet worden overwonnen steeds in de kijker, terwijl zelden wordt gesproken over het gras dat groener zal zijn aan de andere zijde van de heuvel.

Deze kritiek treft de federale overheid, maar welk project biedt de Vlaamse overheid ? Welk project biedt perspectief aan de jonge Vlamingen ?

Candries

– *De heer Herman Suykerbuyk, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

U kent mijn slogan. Als u geen Alp in uw vizier hebt, wordt elke kei een Alp. Ook hier komt hij te pas.

Enkele jaren geleden heeft de minister-president het project Vlaanderen-Europa 2002 gelanceerd, een aantrekkelijk project en een motiverende uitdaging. Het jaar 2002 nadert met rasse schreden en ik vraag mij af welke meerwaarde dat feest aan Vlaanderen, Europa en de wereld zal bieden.

Er is nood aan een updating van het project Vlaanderen-Europa 2002. Waar staan we sinds de eerste versie? Moet er worden bijgestuurd? Hoe formuleren we de overstap naar het volgende millennium? Wordt het beloofde innovatiepact een hoeksteen voor nieuwe kansen op welvaart en welzijn en voor een nieuwe culturele bloei? (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, de beleidsbrief Toerisme is uitvoerig aan bod gekomen in de commissie. Ik zal mij dan ook beperken tot het leggen van een paar belangrijke accenten. Ze zijn een uitvloeisel van de motie die werd ingediend en goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 17 januari jongstleden.

In het kader van Toerisme Vlaanderen werd een audit van Ernst & Young uitvoerig in een hoorzitting toegelicht en een nieuw decreet tot uitvoering van de voorstellen tot verbetering werd in het vooruitzicht gesteld.

In zijn toelichting heeft de minister-president gepleit voor een radicale afbouw van het patrimonium, de premies en de subsidies voor de infrastructuur. In verband hiermee heeft hij verwezen naar andere beleidsdomeinen. Heeft de minister-president de intentie om een aantal segmenten van de toeristische sector te privatiseren? Welke bestemming denkt hij te geven aan de vrijgekomen middelen?

Het is belangrijk dat er een verband wordt gelegd tussen de bestuurs- en de adviesorganen en de provinciale federaties. In het nieuwe decreet voor het

toerisme in Vlaanderen zijn de provinciale federaties namelijk een onontbeerlijke schakel.

We zijn het ermee eens dat het sociale toerisme aan herbronning toe is. We zijn dan ook vragende partij voor de resultaten van de werkgroep sociaal toerisme. We willen overigens het voortouw nemen bij het opstellen van een nieuw decreet met betrekking tot het sociaal toerisme. Er moet eveneens aandacht worden besteed aan het probleem van het kampeertoerisme. De sanering van deze vorm van toerisme is een goede zaak. De eis om het saneringsplan openbaar te maken, is een absolute noodzaak en zou getuigen van eerbied tegenover de gebruikers van het kampeertoerisme. De vermindering van de kredieten voor de logiesverstrekkende bedrijven is eveneens een goede zaak. Graag vernam ik van de minister-president hoe hij dit plan zal uitwerken.

Tot slot verwijs ik naar het koninklijk besluit van 13 november 1985. Indien we in de toeristische sector meer tewerkstelling willen creëren, moet de regeling van de overuren in de horecasector worden herzien. Een dergelijke herziening is ontegensprekelijk een arbeidsherverdelende maatregel. In dit verband verwijs ik naar het debat in de commissie. Ik verzoek de minister-president om zo spoedig mogelijk op de vragen te antwoorden. De SP zal geen nieuwe motie van aanbeveling indienen. De regering heeft immers de motie van mevrouw Merckx en mezelf grotendeels als leidraad gebruikt bij de beleidsbrief en de begroting voor 1997. We rekenen op de enthousiaste houding van de minister-president ten opzichte van het toerisme in Vlaanderen.

Wat de visserij betreft, kan men de opties die werden goedgekeurd bij de motie van aanbeveling van 9 mei 1996, behouden. De prioriteiten zijn namelijk niet gewijzigd. Hoewel het voorziene bedrag van 115 miljoen frank werd verdubbeld, heb ik de indruk dat het een doekje voor het bloeden wordt. De opleiding van jongeren zou een absolute prioriteit moeten zijn. Tevens doen zich vaak problemen voor op het vlak van de samenwerking en de opvolging van de visserijdossiers. Er moet dan ook worden gezocht naar andere oplossingen.

Waarom gaan alle betrokken sectoren niet samen rond de tafel zitten? Waarom wordt er niet gewerkt aan één enkel beleid voor de hele visserijsector? Waarom gaan de verantwoordelijken van de visserijhavens niet rond de tafel zitten om afspraken te maken over televeiling? Waarom krijgen de reders en de scheepswerven niet de verantwoordelijkheid voor de experimentele visserijtech-

Maes

nieken ? Waarom organiseert men geen Vlaamse visserijconferentie waarop alle actoren hun inbreng hebben, alle problemen aan bod komen en afdwingbare afspraken kunnen worden gevalideerd ? De verdeeldheid is helaas zo groot en de misverstanden zo enorm dat alleen een Vlaams initiatief oplossingen kan genereren. Op het ogenblik wordt iedereen wanhopig. Mijnheer de minister, haast u vooraleer het te laat is voor onze visserij. *(Applaus bij de CVP en de VU)*

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Walter Vandenbossche *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, als enige spreker over het luik Brussel had ik graag enige positieve noten laten horen. Toch moet ik in mijn betoog enige kritische bedenkingen formuleren ten aanzien van uw beleid.

Het Brussels begrotingsbeleid van de Vlaamse regering kan worden ondertekend met een varietuur. Wanneer wij dit luik vergelijken met de begrotingscijfers van 1996, kan ik mijn ontgoocheling moeilijk onderdrukken. Ik stel vast dat we er maar niet in slagen een globale meerwaarde te realiseren voor de Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad. Het beleid van de vorige regering Van den Brande ten aanzien van Brussel en de Vlaamse Gemeenschap aldaar, werd mede onder impuls van de heer Weckx vooral gekenmerkt door wat ik zou durven noemen een indringende wil om de Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad meer gestalte te geven. Vandaag worden we teveel geconfronteerd met de verwijzing naar een overleg van ambtenaren, zonder dat we tot een besluitvorming kunnen komen.

De voorzitter : Minister Van Asbroeck heeft het woord.

Minister Anne Van Asbroeck : Ik vind het jammer dat u de meerwaarde van het voorbije jaar niet naar waarde inschat. Het werkervaringsplan is op Brussel van toepassing en er werd een tewerkstellings- en opleidingscomité voor Brussel opgericht. Hiervoor is een jarenlange strijd gevoerd, en dit komt uiteindelijk ten goede van de Brusselse Vlamingen. In het Sociaal Impulsfonds werd een trekingscijfer van 80 miljoen frank voorzien voor Brussel. Ik noem hier maar een paar voorbeelden.

Dit alles staat niet allemaal op mijn begroting, deze zaken zijn ook terug te vinden op andere begrotingsposten.

Wat het overleg betreft, denk ik toch dat een aantal zaken werden verwezenlijkt. Zelfs mijn voorganger, de heer Weckx, waardeert dit overleg tussen de Vlaamse regering en de VGC ten zeerste. Ik verwijs daar maar al te graag naar, want dit is een positief element.

De heer Walter Vandenbossche : Ik denk dat er nood is aan een globaal actieplan voor Brussel.

Minister Anne Van Asbroeck : Dat komt er, dat weet u heel goed. Het beleidsplan ligt klaar bij de regering. Dit plan komt er in januari, zowel ikzelf als de minister-president hebben dit aangekondigd.

De heer Walter Vandenbossche : Dit actieplan werd inderdaad reeds lang aangekondigd. Het moet dan ook zeer dringend worden voorgesteld, zodat het Vlaams Parlement het kan bespreken en goedkeuren. Mevrouw de minister, dit actieplan is niet zozeer het resultaat is van het denkwerk van ambtenaren, maar wel van politici. Politiek wordt nog altijd door politici gemaakt.

De basis voor een dergelijk actieplan ligt voor het grijpen. In dit parlement hebben wij nu bijna twee jaar geleden een elfpuntenprogramma goedgekeurd. We hopen dat nu rond deze elf punten zeer concrete beleidsmaatregelen worden genomen. De uitgangspunten van dit elfpuntenprogramma zijn duidelijk.

Ten eerste moet de positie van de Brusselse Vlamingen worden bekeken met betrekking tot hun aanwezigheid, rol en politieke macht in de hoofdstedelijke instellingen. Ten tweede ligt de toekomst van Brussel in een doorgedreven uitbouw van zijn hoofdstedelijke rol, zowel vanuit Vlaams als vanuit federaal perspectief. Ten derde moet Brussel een Vlaamsvriendelijk onthaalbeleid ontwikkelen. De problematiek van de taalwetgeving moet onverwijld worden aangepakt. Het sociaal-cultureel netwerk en het welzijnsnetwerk moeten verder worden uitgebouwd. De Vlaamse Gemeenschap moet blijvend opteren voor een kwaliteitsbeleid in Brussel. De decreten moeten toepasbaar zijn. Het Nederlandstalig onderwijs heeft behoefte aan nieuwe beleidsmaatregelen in Brussel. Het welzijnsbeleid, met respect voor ieders autonomie, moet samen met de Franstaligen worden uitgebouwd. In dit elfpuntenprogramma gaat het ook over de Vlaamse identiteit en de uitbouw van de Europese en internationale roeping van Brussel.

Vandenbossche

Mevrouw de minister, mijn pleidooi vandaag is een pleidooi voor zeer concrete daden. We vragen u om zeer concrete daden op het niveau van het onderwijs. Ik haal één dossier aan : in het dossier over de aanwezigheid van anderstaligen en van migranten in ons onderwijs moeten dringend maatregelen worden genomen. We vragen ook concrete daden op het niveau van de cultuur. Ik haal hier het dossier aan van het strategisch plan voor Brussel als Culturele Hoofdstad 2000, dat we volgend jaar moeten kunnen voorleggen. Dit duldt geen uitstel meer. Op het welzijnsvlak moet een strategie worden bepaald met de SIF-gelden. In samenwerking met de Franstaligen die zeer actief zijn in Brussel, met de gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie moeten we de politieke wil en de inzet van de Vlaamse Gemeenschap veruitwendingen.

De gezondheidszorg moet nieuwe stimuli krijgen voor een verbetering van de geloofwaardigheid van de Vlaamse samenlevingsopbouw in Brussel. De minister-president had het hier vaak over het bilateraal overleg. Ik pleit ervoor dat van dit bilateraal overleg concreet werk wordt gemaakt op het gebied van ruimtelijke ordening, veiligheid, leefmilieu, economische ontwikkeling, de hoofdstedelijke en de internationale opdracht. Ik reken erop, mevrouw de minister, dat we met het actieplan dat u heeft aangekondigd, in de maand januari, werkelijk een hernieuwde politieke meerwaarde voor de Vlaamse Gemeenschap kunnen vastleggen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Het debat is me even ontgaan, waarvoor mijn verontschuldigen. Tegen januari, daar is geen discussie over, brengen we dat plan naar voor. Zoals u weet, mevrouw de minister, zijn daarvoor alle voorbereidingen getroffen. Drie dagen geleden heb ik ook meegedeeld dat we een week meer nemen om tot een goede inhoudelijke invulling te komen.

Het is niet hetzelfde plan als het plan voor de rand. Ik heb begrepen dat u vindt dat het onder onze vroegere minister Weckx allemaal beter liep. De moeilijkheid in de politiek is dat zulke dingen pas gezegd worden als men de functie al verlaten heeft.

Mevrouw Nelly Maes : U leeft dus met hoop. *(Gelach)*

Minister-president Luc Van den Brande : Minister Van Asbroeck zal dat eresaluut ook misschien krijgen op het ogenblik dat ze deze verantwoordelijkheid niet meer heeft. Het gaat er niet om wie beter of minder goed werkt. We hebben de plicht om dit bijzonder plan voor Brussel concreet en tastbaar te maken.

Mevrouw Nelly Maes : Is de voorbereiding van de beleidsbrief tot stand gekomen in overleg met de Vlaamse leden van de Brusselse regering ?

Minister Anne Van Asbroeck : Dat wordt inderdaad overlegd binnen de Vlaamse regering. Er is ook overleg met de collegeleden van de VGC. Ik zie niet in waarom ik anders voor het overleg, dat zo belangrijk is tussen de Vlaamse regering en de VGC-leden, pleit.

Mevrouw Nelly Maes : Gebeurt dit niet met de Vlaamse regeringsleden ?

Minister Anne Van Asbroeck : Jawel. Dit wordt ook concreet ingevuld door elk lid van de Vlaamse regering.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Maes, het college van de VGC overlegt rond het actieplan. Mijn voorstel was om minstens om de drie maanden bijeen te komen. We zijn al twee keer samengekomen. We hebben het gehad over het basisonderwijs in Brussel. U weet dat we daar 300 miljoen frank extra geven bovenop de reglementering die voor Vlaanderen telt. Het engagement van Vlaanderen naar Brussel toe is ongeveer te becijferen op 18 miljard frank. Op dit ogenblik worden er toch al heel belangrijke engagementen genomen ten opzichte van Brussel. Men mag dus niet de indruk wekken dat we op basis van het actieplan Brussel voor het eerst een aantal engagementen zouden nemen.

Volgens mij moeten we het volgende doen. Evalueren, niet om daar maanden mee bezig te zijn – het elfpuntenprogramma is er om op door te werken – wat er efficiënt gebeurt. Wat niet efficiënt gebeurt moeten we bijsturen. Hoe kunnen we bijkomende middelen voorzien ?

We moeten formules zoeken die de band tussen alle Vlamingen aanhalen. We moeten streven naar een rechtstreekse betrokkenheid. Dat zou ons ook toelaten om grotere budgettaire inspanningen te leveren. Een van de vragen is hoe we in de toekomst zullen omgaan met gewestaangelegenheden

Van den Brande

zoals huisvesting. We moeten creatieve formules zoeken om van Brussel een aantrekkelijke woonstad te maken. Een jong gezin kiest voor een aantrekkelijke woonomgeving.

De voorzitter : Kunt u afronden, mijnheer de minister-president ?

Minister-president Luc Van den Brande : Uiteraard was ik aan het afronden, mijnheer de voorzitter. *(Gelach)*

Minister Anne Van Asbroeck : Ik wil erop wijzen dat de concrete zaken die zullen voortvloeien uit het beleidsplan, alleen maar aanvullend zijn op het huidige beleid. Het Comité voor Tewerkstelling en Opleiding in Brussel, het SIF en een eerste bedrag van 69 miljoen frank voor de verbouwing van de KVS die het voorbije jaar werden gerealiseerd zijn zeer concrete zaken. Ook bij het project Brussel Culturele Hoofdstad 2000 voelen we ons nauw betrokken. We willen zeker een Vlaamse bijdrage leveren, op voorwaarde dat de Nederlandse taal volwaardig aan bod komt.

De heer Walter Vandenbossche : Het behoeftepatroon van de Vlaamse Gemeenschap is een evolutief gegeven. De mensen die in de praktijk staan, zijn ongerust over het niet inspelen op dat behoeftepatroon. Het actieplan kan daarin een bijzondere rol spelen. Daar kijken de mensen op het terrein fel naar uit.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Vandenbossche, we moeten twee zaken combineren. Als daar onduidelijkheid over bestaat, wil ik het nogmaals herhalen. De verdere evolutie van de verantwoordelijkheden in dit land zal steunen op de tweeledigheid van dit land, met een specifieke opdracht voor Brussel. We zullen concrete engagementen aangaan. Soms maakt de rest van Vlaanderen zich ongerust over onze toekomstige principiële houding, maar dat is niet nodig.

De voorzitter : De heer Vandenbussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik zal zeer kort zijn, want in dit boeiende gesprek werden al een heel aantal dingen gezegd. Ik zal die alleen nog in telegramstijl vermelden.

Ik wil er eerst op wijzen dat het elfpuntenprogramma inderdaad een belangrijk uitgangspunt is. Dit

werd trouwens unaniem door het Vlaams Parlement goedgekeurd. Dit is een belangrijk gegeven voor het Brussels beleid. Er is trouwens geen reden om veel negatieve woorden te gebruiken, zoals de heer Vandenbossche dat heeft gedaan. In het beleid van de Vlaamse regering ten aanzien van Brussel zijn er ook heel wat positieve elementen terug te vinden. Dat was trouwens ook al bij de vorige regering het geval.

In deze begroting blijft de dotatie voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel opnieuw behouden, plus datgene wat er nog is bijgekomen. Daarnet werd reeds verwezen naar de 80 miljoen frank voor het Sociaal Impulsfonds en naar een aantal investeringen in de culturele sector. Ik wil hiermee absoluut niet beweren dat er geen noden meer zouden bestaan, maar de positieve aspecten mogen ook eens worden belicht.

Minister-president Van den Brande heeft enkele dagen geleden gewezen op het denkwerk dat binnen de Vlaamse regering – zowel door ambtenaren als politici – wordt verricht. Dit gebeurt in nauw overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Dit denkwerk legt de basis voor een beleidsplan Brussel. Hierover zullen we binnenkort een zeer grondige discussie kunnen voeren.

Het is ook bijzonder verheugend dat er sinds korte tijd op regelmatige basis structureel overleg wordt gepleegd tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. Dit gebeurt minstens om de drie maanden, rond een concreet dossier. Indien nodig, wordt deze frequentie zelfs nog opgedreven.

Met mijn laatste opmerking verwijs ik naar een bekommernis die ik deel met de voorzitter van het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant. In de parlementaire werkzaamheden van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zullen gemeenschappelijke initiatieven, zoals die reeds in het verleden werden genomen, in de toekomst nog intenser worden gestructureerd. Samen met de initiatieven van de respectieve regeringen, belooft dit alvast een zeer goede uitwerking van het beleidsplan, waarnaar ik reikhalzend uitkijk, ook al zijn we natuurlijk reeds op de hoogte van de krachtlijnen.

De voorzitter : De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, Vlaanderen moet in dit parlement onze grote zorg zijn. Brussel moeten we behandelen als troetelkind.

Doomst

Ook Vlaams-Brabant blijft een telg die ouderlijke zorgen behoeft, zo niet loopt het gevaar om stiefmoederlijk behandeld te worden.

We hebben ooit de gezonde reflex gehad om in de huidige gewestplannen een groene gordel rond Brussel in te bouwen. De druk op deze regio is immers zeer groot door de uitwijking naar de streek rond Brussel. Gedurende de jongste 10 jaar groeide het Vlaams Gewest met 3,5 procent. Voor Halle-Vilvoorde bedroeg dit cijfer 5,6 procent. Voor Leuven bedroeg het zelfs 6,3 procent. De druk op de bouwgronden en op de woningmarkt is enorm groot, als gevolg van de goedgevulde bankrekeningen van Europeanen en Franstaligen. Hoe dichter men bij Brussel komt, hoe moeilijker het wordt om onze eigen Vlamingen een behoorlijk dak boven het hoofd te bezorgen.

We hebben het ook gezien tijdens de confrontatie België – Nederland : zonder degelijk middenveld wordt de verdediging te zwaar onder druk gezet, of slaagt de aanval er niet in de forcing te voeren. Zonder een stevige Vlaamse aanwezigheid in Vlaams-Brabant is Brussel op verdedigen aangevoerd en zal de aanvalskracht van Vlaanderen geen scorekansen opleveren.

We mogen ons immers niet in de rol van underdog laten duwen. We moeten gezond, maar agressief uit de hoek komen. We weten dat u dat kan. Aan uitgetekende theoretische plannen op het tactisch trainingsgebied ontbreekt het niet.

Vlabinvest is sinds 1992 een feit. Het actieplan voor de rand rond Brussel is klaar, en het Structuurplan Vlaanderen heeft als expliciet uitgangspunt dat er een evenwicht moet zijn tussen het buitengebied en de stedelijke regio. We moeten echter tijdens de volgende jaren aan veldbezetting doen, ons tactisch plan moet tot concrete resultaten leiden.

Vlabinvest is de eerste concrete troef die we na vier jaar voorbereidend werk kunnen uitspelen om de wettelijke omkadering en de voorbereidende werkzaamheden af te ronden. Laten we nu alstublieft van de tafel naar het werkerrein overstappen. Vlabinvest beschikt over een inventaris van beschikbare bouwgronden in de zes faciliteitengemeenten, onder meer in Overijse, Hoeilaart en Teruren.

Men heeft echter te weinig voelhorens om op het terrein zelf snel op de bal te spelen en de mogelijk-

heden op tijd op te sporen. De sociale huisvestingsmaatschappijen beschikken over een reserve in het Vlabinvestgebied die in de portefeuille blijft steken. De maatregel om in die gebieden voor 100 procent financiering te zorgen, moet resultaten opleveren door actieve stimuli. Er zal ook actief moeten worden gezocht naar beschikbare gronden die eigendom zijn van privé-eigenaars en naar projecten die snel kunnen worden gerealiseerd binnen reeds goedgekeurde en uitgeruste verkavelingen.

We moeten daarom nadenken over het statuut van Vlabinvest, dat door de administratieve rompslomp energie verliest alvorens tot resultaten te komen. Vlabinvest moet van een waarmerk op papier tot een actiesticker op het terrein worden. In de gemeentebesturen moeten onze actieve Vlamingen de handen uit de mouwen steken, al zijn die paar mouwen in de onmiddellijke rand rond Brussel schaars. We weten dat de gemeentebesturen stokken in de wielen zullen steken. Het is dus belangrijk om de gemeenschapscentra efficiënt te laten werken, om medestanders te vinden in de Vlaamse socio-culturele organisaties en om een randkrant te maken die aanslaat bij de mensen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, Vlabinvest heeft voor het werkingsjaar 1997 een krediet gevraagd van 405 miljoen frank en heeft dit ook gekregen. Dat is 105 miljoen frank meer dan in 1996, omdat men in twee jaar tot 200 woningen wil komen. Ik wil u eraan herinneren dat in 1991 300 woningen werden beloofd. De tijd dringt, de academische periode is voorbij.

Minister-president Luc Van den Brande : Dat is juist, ik wil herhalen wat ik in de commissie heb gezegd. Bij de overdracht door onze goede voorganger Gaston Geens, lag er op de vensterbank een dossier met onderstreepte geschreven letters : Vlabinvest. Mijnheer Doomst, u weet dat we een hele periode hebben gewijd aan de principiële aspecten. We zijn nagegaan hoe de toewijzing kon gebeuren. We moesten tot een aantal uitbreidingen overgaan. Een globale overeenkomst met de Vlaamse huisvestingsmaatschappij werd uitgewerkt. Er werd ook een onteigeningsmogelijkheid voorzien. In 1991 ging het louter om een concept. Ons referentiepunt is echter 1994, het tijdstip waarop we werden geconfronteerd met een aantal problemen en de GOM werd aangegeven als uitvoerder. Ik deel uw mening dat we het nu op het terrein moeten waarmaken.

De heer Michel Doomst : Vlabinvest moet een trouwensnaam worden. We moeten werk maken van een cel binnen de Vlaamse Gemeenschap die de promotie en de terreinbezetting van Vlabinvest

Doomst

behartigt. We hebben winstformulieren in de hand, maar om te winnen, moeten we krabben. In Sint-Genesius-Rode is men al het verst gevorderd om een lot appartementen te verkopen. We mogen niet wachten, want via Rode wordt de as Brussel-Walloonie een ruimtelijk feit. Om dit te voorkomen, moet Vlaams-Brabant als stevig middenveld fungeren tussen Vlaanderen en Brussel. Investeer dus in goede middenveldspelers. Wilfried Van Moer zal het er na vorig weekend volmondig mee eens zijn. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De vergadering wordt geschorst gedurende 30 minuten.

- *De vergadering wordt geschorst om 19.34 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 20.00 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997.

In een tweede gedeelte bespreken we nu de materies die werden behandeld in de commissies voor Cultuur en Sport, voor Mediabeleid, voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid en voor Welzijn, Gezondheid en Gezin en in de werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, beste collega's, gering in aantal maar zeer geïnteresseerd, mijn voorgangers als CVP-woordvoerder voor cultuur hebben hier de voorbije jaren telkens een pleidooi gehouden voor een substantiële verhoging van het cultuurbudget. Ze wezen daarbij op de grote noden in de culturele sector, waar, door gebrek aan voldoende financiële middelen, de verschillende sectoren tegen elkaar werden uitgespeeld en waar veel sinds lang goedgekeurde decreten onvolledig werden uitgevoerd. Ze wezen ook eenvoudigweg op het intrinsieke belang van cultuur voor een samenleving.

Een dergelijk pleidooi hoef ik dit jaar gelukkig niet te houden. Het budget voor cultuur stijgt met ongeveer tien percent, wat een beduidend hoger

percentage is dan de globale stijgingstrend van de Vlaamse begroting.

De CVP-fractie is dan ook bijzonder verheugd over het feit dat de Vlaamse regering in deze moeilijke budgettaire tijden ruimte heeft gevonden om meer middelen te besteden aan cultuur. Cultuur in de ruime betekenis van het woord verwijst naar de fundamenteën van de samenleving in haar geheel. De CVP hecht veel belang aan de zogenaamde immateriële waarden in de samenleving. Kunst en cultuur nemen daarbij een belangrijke plaats in, omdat ze de mens boven het dagdagelijkse niveau optillen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Van Hecke, wat u zegt, is juist. We hebben een nooit geziene inspanning geleverd om het cultuurbudget op te krikken. We waren er sinds lang van overtuigd dat dat nodig was. De minister van Cultuur heeft met de vuist op tafel geslagen en we hebben het horen dreunen. Het is voor mij dan ook een raadsel dat de onvrede bijna rechtstreeks in verhouding staat met de gestegen middelen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik denk dat de minister van Cultuur daar zelf het antwoord op kan geven. Het gaat immers om de verdeling van de armoede. Het procentuele deel dat het onderdeel cultuur inneemt in de begroting van de naburige landen, toont dit aan.

Ik zou dus liever over het positieve spreken, dan over het negatieve. Cultuur moet als een horizontale beleidsprioriteit worden beschouwd. In alle domeinen moet er worden gezocht naar maatregelen die de culturele ontplooiing, creativiteit en eigenheid van de Vlamingen bevorderen. Om een coherenter cultuurbeleid te kunnen voeren en de middelen optimaal te benutten, blijft het volgens ons wenselijk om de versnipperde geldstromen over te hevelen naar het budget cultuur. Hiermee bedoelen we meer concreet de fondsen van de Nationale Loterij, maar ook de middelen besteed aan de culturele ambassadeurs en de middelen voor bijzondere terwerkstellingsprojecten in de culturele sector.

Minister Luc Martens : Mevrouw Van Hecke, de Nationale Loterij is natuurlijk wel een federale aangelegenheid. We hebben daar zelf geen greep op. Ik deel evenwel uw mening.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik zou graag nog een paar immateriële wensen uitspreken. Cultuurcreatie is wat anders dan cultuurspreiding. De rol van de sociaal-culturele sector blijft voor ons christen-

Van Hecke

democraten onvervangbaar. Over de rol van de volksontwikkelingssector, het jeugdwerk en de amateuristische kunstbeoefening hoeft niet denigrerend te worden gedaan, omdat dit een sector is waar mensen elkaar ontmoeten, waar aan vorming wordt gedaan en waar men iets tracht te doen aan de toenemende individualisering, vervlakking of cocooning. Het is belangrijk dat die sector meer kansen krijgt. Het is evenwel even belangrijk dat aan de kunstensector de nodige zuurstof wordt gegeven. Rivaliteit is niet nodig, want cultuurspreiding en cultuurschepping zijn allebei evenwaardig in een cultuurbeleid. Alleen al daarom blijft de oprichting van een Raad voor Cultuur voor onze fractie een prioriteit.

Ik kom nu terug op de vraag van de minister-president. Wanneer over de diverse culturele hokjes heen een globale visie op de besteding van de altijd te schaarse middelen kan ontstaan, zou dit al een enorme verrijking betekenen van het cultuurdebat in Vlaanderen. We hopen dat de minister bij het opstellen van het decreet over de oprichting van deze Raad voldoende rekening houdt met de opmerkingen van de betrokkenen. Een Raad waarin een algemeen gevoel heerst van onvrede en miskenning van de eigenheid van elke deelsector is gehypothekeerd nog voor hij van start kan gaan. Vooral voor de sectoren jeugd en sport vragen we bijzondere aandacht. Beide sectoren hebben immers nu een adviesraad met ruime inclusieve adviesbevoegdheid. Dit wil zeggen dat ze advies kunnen uitbrengen over alle beleidsterreinen – niet alleen de culturele – die raken aan hun doelgroep. De CVP-fractie wil er bij de minister op aandringen dat in de decretale regeling maximale waarborgen worden ingeschreven om deze onafhankelijke en inclusieve adviesverlening mogelijk te houden. We blijven ook aandringen op de oprichting van het Centrum voor Cultuurbeleid ter ondersteuning van het overheidsbeleid in de culturele sector.

Uiteraard hoopt onze fractie dat de huidige budgettaire stijging zich ook bij de volgende begrotingen doorzet. De noden in de culturele sector blijven groot en de hierboven vermelde problemen van niet-uitvoering van goedgekeurde decreten en de onderlinge tegenstellingen blijven bestaan. Ondanks alle inspanningen zijn er nog altijd culturele sectoren die door de Vlaamse overheid onterecht stiefmoederlijk worden behandeld. We denken in het bijzonder aan de muzieksector waar tot nu toe de nadruk uitsluitend, en dan nog veel te beperkt in verhouding tot de kwaliteit en de uitstraling, op de klassieke muziek ligt. Ook andere

muziekgenres moeten kunnen rekenen op ondersteuning en erkenning vanwege de overheid. We kijken dan ook uit naar de bespreking van de Beleidsbrief Muziek en het aangekondigde ontwerp van decreet voor de muziekensembles.

Voor de uitvoering van de Beleidsbrief Letteren voorziet de minister eveneens een stijging van het budget. Aangezien deze beleidsbrief verderbouwt op het beleid van minister Weckx en nauw aansluit bij de motie van aanbeveling die in 1994 werd goedgekeurd door de Vlaamse Raad, steunen we de beleidsopties die de minister voor deze sector wenst te nemen. Vooral de broodnodige promotie van de Vlaamse literatuur, zowel in het binnen- als in het buitenland, vragen permanente aandacht en financiële inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap. We kijken ook met belangstelling uit naar het nieuwe tijdschriftenbeleid.

Onze fractie is bijzonder blij met het nieuwe museumdecreet en de daarbij horende budgetverhoging. Er werd tegemoet gekomen aan een jarenlange verzuchting van onze fractie die bij elke vorige begrotingsbespreking werd beklemtoond.

Door de aanzienlijke verhoging van het budget voor de podiumkunsten krijgen de diverse kunstvormen die onder het podiumdecreet ressorteren meer mogelijkheden. Toch blijft ook in deze sector de onvrede over de ontoereikende financiële middelen groot. Een evaluatie en zo nodig bijsturing van het podiumdecreet lijkt dan ook nuttig, weliswaar niet om te besparen, maar om in overleg met de sector de doelstellingen bij te stellen en de budgetten daarop af te stemmen. Een kunstvorm die zo onderhevig is, of zou moeten zijn aan evolutie, mag niet vastgeroest raken in subsidiehokjes.

Ten slotte zouden we de minister willen vragen om de nodige middelen te voorzien voor Brussel Culturele Hoofdstad 2000. De Vlaamse Gemeenschap moet tijdens een dergelijke internationale manifestatie prominent aanwezig kunnen zijn. Dit is niet alleen belangrijk om Vlaanderen bekend te maken in het buitenland. Voor onze Vlaamse kunstenaars biedt zo'n organisatie veel kansen om zich te tonen aan het Europese en internationale publiek. Cultureel Vlaanderen heeft vele kwaliteiten in huis die mogen worden gezien.

Jammer genoeg werd tijdens de bespreking van de begroting in de commissie vooral gediscussieerd over de tekortkomingen in de begroting en het programmadecreet. Vooral de problemen in de sector van het sociaal-cultureel werk voor volwassenen en meer bepaald de instellingen gaven aanlei-

Van Hecke

ding tot soms emotionele tussenkomsten. We begrijpen volkomen de ontgoocheling van de sector. De decreten van 19 april 1995 hebben hoge verwachtingen geschapen die helaas niet worden ingelost.

Toch willen we even enkele feiten op een rij zetten. In 1996 steeg het budget voor het decreet instellingen met bijna 25 percent – van 400 naar 490 miljoen frank. Tegelijkertijd werden via het programmadecreet de decretale bepalingen strenger gemaakt. Ondanks deze ingrepen zal het budget naar alle waarschijnlijkheid onvoldoende zijn om het decreet instellingen volledig uit te voeren.

Volgens de recentste berekeningen zal voor 1996 ongeveer 530 miljoen frank nodig zijn. Voor het komende jaar wordt een behoefte aan meer dan 600 miljoen frank verwacht.

Net als de SP is onze fractie van oordeel dat de Vlaamse begroting momenteel geen mogelijkheden biedt om voor deze sector nog meer financiële middelen vrij te maken. Dat zou immers betekenen dat deze sector op twee jaar tijd met bijna 50 percent groeit. Voor het budget cultuur is deze stijging – zelfs rekening houdend met de beschikbare middelen die in 1997 met bijna 10 percent stijgen – niet verdedigbaar. Daarom steunen we het voorstel van de Vlaamse regering om in het programmadecreet bij de begroting 1997 in te schrijven dat elke instelling minstens even veel krijgt als in 1995 – een voorafname dus van 400 miljoen – en dat het resterende budget van 90 miljoen frank proportioneel wordt verdeeld.

In tegenstelling tot wat sommigen denken en beweren, is men bij de opstelling van deze drie decreten tijdens de vorige legislatuur niet over één nacht ijs gegaan. Na uitgebreid denkwerk in zowel het parlement als in de sector, en na jarenlange overleg- en inspraakrondes met de betrokken organisaties en koepels maar ook met de administratie, is men tot deze nieuwe regelgeving gekomen. Deze evaluatie en herstructurering van de sector van het sociaal-cultureel werk. Die waren verantwoord en noodzakelijk.

Amper anderhalf jaar na de goedkeuring van deze decreten horen we nu opnieuw dat soort hervormingsgeluiden. Misschien was de sector nog niet rijp voor een grondige verandering. Misschien heeft de overheid onvoldoende de evolutie op het veld kunnen voorspellen. Misschien, misschien, en nog eens misschien. Vele factoren hebben een rol

gespeeld. Maar we moeten leren uit onze fouten. Dus engageert onze fractie zich om opnieuw samen met de sector aan tafel te gaan zitten. We bieden aan om een aangepast subsidiëringkader uit te werken, op basis van correcte cijfers over de werking in 1995 en 1996 maar ook op basis van een toekomstgerichte visie op de doelstellingen van deze sector.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Gaan ze u nog geloven ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : We hebben met mensen uit de sector gesproken. Ook zij zijn ervan overtuigd dat er iets moet gebeuren. Volgend jaar willen we deze discussie niet meer voortzetten. Dan zullen we het cijfermateriaal met het hunne vergelijken, en ervoor zorgen dat er een budget komt dat aanvaardbaar is en op een correcte manier wordt verdeeld. De voortdurende stijging is budgettair voor niemand nog aanvaardbaar. Ook de sector aanvaardt dat.

Deze evaluatie moet plaatsvinden vóór de budgetcontrole, zodat eventuele onbillijke tekorten kunnen worden bijgesteld. We beseffen heel goed dat het niet volledig honoreren van deze decreten zowel voor de Vlaamse regering als voor de sector van het sociaal-cultureel werk een situatie creëert van onzekerheid en personeelsproblemen. De financiële inspanning van de Vlaamse Gemeenschap voor het sociaal-cultureel werk – voor 1997 wordt in bijna 1,3 miljard frank voorzien voor de uitvoering van de drie decreten – zou volgens ons moeten volstaan om in Vlaanderen op een kwalitatieve manier diverse vormen van volksontwikkeling te organiseren.

Uiteraard zal het nodig zijn om bij het aanpassen van de regelgeving prioriteiten te leggen : wat willen we met het beschikbare budget in de sector van de volksontwikkeling realiseren in functie van een toekomstgerichte visie op de Vlaamse samenleving ? Daarbij zal er volgens ons voldoende aandacht moeten gaan naar elementen zoals kwaliteitszorg, prioriteitenbeleid, vermijden van dubbele subsidiëring, visie op permanente vorming. Hierbij moet immers duidelijk worden gesteld wat de draagwijdte is van het sociaal-culturele werk en hoe het zich verhoudt tot andere vormingsinspanningen.

In functie van de noodzakelijke goedkeuring van het decreet volwasseneneducatie en een eventuele evaluatie van het decreet basiseducatie moet er overleg komen met het onderwijsdepartement,

Van Hecke

zodat een bevoegdheidsafbakening kan worden opgesteld. Dit moet vooral gebeuren met het oog op de maatschappelijke evolutie en de noodzaak van permanent leren. Dergelijke vragen reiken toch enigszins verder dan de koele begrotingscijfers en verdienen volgens ons een open en eerlijk debat met alle betrokkenen.

Een ander gevoelig punt uit de begroting waren de maatregelen in het programmadecreet voor de culturele centra. De CVP-fractie is er tevreden over dat in de commissie een consensus is ontstaan over de door ons voorgestelde wijzigingen aan de toch wel iets te drastische voorstellen van de regering. Een genuanceerde erkennings- en personeelsstop is volgens ons in afwachting van een nieuw decreet verantwoord. Van nieuwe erkenningen zou achteraf kunnen blijken dat ze niet helemaal passen in het kader van de globale hervorming van deze sector.

Er wordt nu ook een eerste aanzet gegeven voor een meer kwalitatief beleid waarbij de cultuurspreiding prioritair blijft. Onze fractie vindt het belangrijk om ook in gemeenten waar geen cultureel centrum is – en zal komen – de kans te bieden om hoogstaande kwalitatieve cultuur voor een breed publiek te brengen. Culturele centra die hiertoe samenwerkingsverbanden opzetten, zullen een beroep kunnen doen op de zogenaamde cultuurspreidingspot van 14 miljoen frank. Ook voor de bibliotheeksector worden er in afwachting van een nieuw decreet enkele overgangsmaatregelen genomen waar we kunnen achterstaan.

In functie van de herziening van beide belangrijke decreten lijkt het ons nuttig om in dit parlement een grondig debat te voeren over een gedecentraliseerd cultuurbeleid. Want zowel culturele centra als bibliotheken zijn een belangrijke ondersteuning en stimulans voor het gemeenschappelijke cultuurbeleid. De lokale overheden moeten zo intensief mogelijk worden betrokken bij de opstelling van deze nieuwe regelgeving, zodat op basis van duidelijke en weloverwogen afspraken een complementair cultuurbeleid kan ontstaan.

De kwalijke praktijk van het afwentelingsprincipe behoort dan eigenlijk tot het verleden. Die praktijk hield in dat Vlaanderen de engagementen waarin het decretaal heeft voorzien, niet is nagekomen en de factuur doorschuift naar de gemeenten. De Vlaamse gemeentebesturen vertonen meestal nog enige goodwill om de rekeningen bij te passen – al stijgt ook hier het ongenoegen. Maar voor de Brus-

selse gemeenten wordt de situatie bijna onhoudbaar omdat de Franstalige gemeentebesturen de verantwoordelijkheid afwentelen op de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die over onvoldoende middelen beschikt om dergelijke extra's te financieren.

Met betrekking tot de jeugdsector betreurt onze fractie dat de Vlaamse regering heeft verzuimd om de decretale indexering te voorzien van het budget voor de uitvoering van het decreet betreffende het plaatselijk jeugdwerk. Het gaat hier tenslotte niet om zoveel geld. Door het niet nakomen van deze decretale belofte installeert men nu ook in deze sector een afwentelingsmechanisme : de lokale verenigingen zullen waarschijnlijk bij hun gemeentebestuur aandringen op een indexering van hun toelage.

De CVP-fractie vraagt ook aandacht voor de tewerkstelling in de culturele sector. De Vlaamse regering zou creatief en in samenwerking met de federale regering maatregelen moeten uitwerken om de tewerkstelling in deze sector uit te breiden. Zo zou het selectief verlagen van de loonlasten in deze sector een geweldige impuls geven aan de tewerkstelling. Nu is het immers al te vaak zo, dat tewerkstelling bijna volledig afhankelijk is van de overheidssubsidiëring. De personeelsproblemen in de instellingen van het volksontwikkelingswerk illustreren dit perfect. Gezien de beperktheid van het cultuurbudget heerst er in vele culturele sectoren enerzijds een chronisch personeelstekort en anderzijds een vrij hoge werkloosheid. Uit de studie van professor Debrabandere is trouwens uitdrukkelijk gebleken dat een kleine financiële inspanning van de overheid een economisch multiplicatoreffect teweegbrengt. Of : hoe met weinig toch heel veel kan worden gerealiseerd.

Het lijkt ons trouwens interessant om in dit verband een evaluatie te maken van de rol van de overheid, en dus van de subsidiërcriteria in functie van budgettaire prioriteiten. Deze zijn bijvoorbeeld : inhoudelijk-kwalitatief versus kwantitatief, succesvol versus nieuw-vernieuwend en ondersteunend-voorwaardenscheppend versus instandhoudend. De overheid zou meer moeten kunnen zijn dan een geldmachine die de neuzen telt om subsidies toe te kennen. In overleg met de sector zou zij bij het uitwerken van subsidiereglementeringen, inhoudelijke prioriteiten en kwalitatieve normen kunnen opleggen aan de organisaties die wensen te worden gesubsidieerd. Wat dat betreft, kunnen onze intenties die van de minister van Cultuur wel ontmoeten.

Van Hecke

Voor de sportsector wordt 1997 hopelijk een belangrijk jaar. De doorlichting van Bloso en het behoeftenonderzoek zullen worden afgerond en het Strategisch Plan voor de Sport kan worden opgesteld. 1997 wordt dus het jaar van de implementatie van de conclusies van de onderzoeken en van de realisatie van de doelstellingen van het vernieuwde sportbeleid in Vlaanderen. De CVP-fractie heeft jarenlang aangedrongen op deze evaluatie en studie, en kijkt dan ook met veel interesse uit naar de beleidsvoorstellen van de minister en de parlementaire debatten daarover. We verbinden ons ertoe om over elk dossier een grondig en open debat te voeren met alle betrokkenen. 1997 belooft dus een enorm boeiend en druk jaar te worden voor de commissie voor Cultuur en Sport. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zou de bespreking van het begrotingsluik inzake cultuur iets ruimer willen zien dan het louter mathematische van deze begroting. Eveneens zou ik verwante thema's als verzuiling en ontzui-ling – de benaming varieert naargelang de positie die men in een dergelijk debat inneemt – willen behandelen.

Mijnheer de minister, op de eerste plaats zou ik u wellicht moeten feliciteren met het bijkomend bedrag van 1 miljard frank dat uw departement heeft ontvangen. Dat is inderdaad een mooie score: niet zovelen zullen u dat nadoen of hebben u dat voorgedaan. Als men echter de actualiteit in de media over dit domein op de voet volgt, dan ziet men dat een aantal mensen dit niet zo begrepen hebben en zeer ontevreden zijn over de gang van zaken. Het lijkt wel of de hele sector boos is op u.

Verder stel ik vast dat er inderdaad sprake is van bijkomende middelen, maar heb ik ook de indruk dat u vooral kiest voor een beleid van het status quo, voor een beleid dat de kool en de geit wil sparen. Hier en daar tracht men voorzichtig iets meer te geven, hier en daar knabbelt men er iets af. Fundamenteel nieuwe initiatieven of stijlbreuken merk ik niet op. Zo noteer ik bijvoorbeeld een status quo op het vlak van de letteren en van de volkswontwikkeling. Over dat laatste zal ik het echter zo dadelijk hebben, dat zal niemand verbazen. Ik stel vast dat de zaken bij de Vlaamse opera nu stroever verlopen dan voorheen.

Minister Luc Martens : Kunt u ingaan op deze perikelen ?

De heer Marino Keulen : Kijk maar naar de personeelsproblematiek, waarover we in de media hebben kunnen lezen.

Minister Luc Martens : Mijnheer Keulen, u hebt één artikel gelezen over de aanduiding van de intendant. Voor de rest is de vorige stichting overgegaan naar de nieuwe, waarbij meer dan 200 mensen vlekkeloos zijn overgestapt.

De heer Marino Keulen : Dat is toch niet probleemloos gegaan.

Minister Luc Martens : Dat is wel probleemloos gegaan, in goed overleg.

De heer Marino Keulen : Ik heb de indruk dat dat dossier nog altijd niet is afgesloten. Inzake de sector van de volkswontwikkeling is al heel wat inkt gevloeid en er is al heel wat over gezegd. We kennen de drama's. Een decreet dat nauwelijks een half jaar oud is, moet al worden aangepast. Men kan het decreet niet uitvoeren, ondanks het feit dat men de sector heeft overgehaald met de belofte om komaf te maken met de onvolledige uitvoering van decreten. De decreetgever slaagt er blijkbaar niet in om de rechtsregels die hij aan anderen oplegt, zelf uit te voeren. Het zijn dus de rechtsonderhorigen die zich moeten aanpassen. Ze krijgen later echter het gevoel dat ze van de regen in de drop zijn beland. Dat is natuurlijk een slechte zaak, waarover ik hier verder niet wil uitweiden. De kwalificatie van de Raad van State van vorig jaar over deze gang van zaken sprak boekdelen. Hij had het toen over een daad van onbehoorlijk bestuur en over rechtsonzekerheid die op die manier werd gecreëerd.

Mijnheer de minister, ik houd u aan uw woord. We hebben in de commissie afgesproken dat er een evaluatie zou komen, nadien gevolgd door een bijpassing van de kredieten via het bijblad van de begroting, omstreeks maart volgend jaar. Ik ben heel benieuwd wat er dan uit de bus zal komen. Een onvolledige uitvoering van decreten is in de cultuursector eerder regel dan uitzondering. In weinig andere sectoren zal men een dergelijke situatie tegenkomen. Bij cultuur is dat bijna een constante. Ondanks het feit dat cultuur de oudste gefederaliseerde materie is, is cultuur blijkbaar die sector die het hardst moet roepen en die maatschappelijk het minst serieus wordt genomen.

Keulen

Het decreet betreffende het landelijk jeugdwerk wordt voor slechts 80 percent uitgevoerd. Het decreet over de gesubsidieerde landelijke sportfederaties wordt ook voor 80 percent uitgevoerd. Voor de decreten over de volksontwikkeling – we hebben de cijfers gehoord van mevrouw Van Hecke – is er 120 miljoen frank meer nodig om ze volledig uit te voeren. Zo kan men in de cultuursector een hele waslijst aanleggen.

Er stelde zich ook een probleem rond de bibliotheken. U hebt komaf gemaakt met de uitrustingsubsidies. Dat geld wordt niet meer gebruikt voor materiaal, maar wel om Internet te introduceren in bibliotheken om de multimedia toegankelijk maken voor het grote publiek. Dat is een gezond idee. Men bereikt op die manier inderdaad een breed publiek. Een dergelijke investering in Internet en om het nadien operationeel te houden, vergt echter extra middelen. De vraag is wie die factuur zal betalen. De factuur voor de uitrustingsubsidie is nu volledig voor de gemeentebesturen. In het verleden was dit ook al een probleem, maar nu moeten ze zich helemaal geen illusies meer maken. Ze mogen de factuur volledig ophoesten. Dat is op het vlak van de geloofwaardigheid een kwalijke zaak. De Vlaamse overheid moet een voorbeeldfunctie vervullen.

Ik zou deze globale ziekte in de cultuur de paraplu-ziekte willen noemen, waarbij men zich in een zeer nauw budgettair keurslijf perst. Ik onderschrijf de meesternorm, daar heb ik geen probleem mee. De Vlaamse overheid stelt echter vast dat die norm niet haalbaar is. Ze licht dan maar een aantal lasten uit de begroting en wentelt ze af op de zwaksten, namelijk op de ondergeschikte besturen en meer bepaald op de gemeentebesturen. Deze werkwijze is alles behalve correct. De gemeentebesturen worden opgezadeld met een probleem waar de voorgedijoverheid zelf geen raad mee weet. Zo kan nog een tijdje worden doorgegaan.

Het niet volledig uitvoeren van decreten doet problemen rijzen en ik vrees dat dit samenhangt met fenomenen van verzuiling en ontzuiling. De politiek heeft een kort geheugen. Over deze thematiek werd gedurende de vorige zittingsperiode in 1994 uitvoerig van gedachten gewisseld. De bevoegde werkgroep van de toenmalige Vlaamse Raad kwam tot het besluit dat niet het Cultuurpact, maar wel de toepassing – met name de Cultuurpactwet – diende te worden aangepast. Als we het decreet over de volksontwikkeling in het algemeen en over de sector verenigingen in het bijzonder, in dit licht

onderzoeken, stellen we vast dat de verzuiling een maximale rol speelt. De grote verenigingen worden almaar sterker en machtiger door de concepten die in deze decreten werden opgenomen. Dat kan de bedoeling niet zijn.

Om daar een mouw aan te passen heb ik zelf een voorstel van decreet betreffende de subsidiëring van de volksontwikkeling, sector verenigingen, ingediend. Hierin ligt het zwaartepunt op het lokale vlak. Verenigingen als het Davidsfonds, het Willemfonds, het Vermeylefonds en de KAV bestaan slechts bij de gratie van plaatselijke actieve kernen die de werking en uitstraling van deze verenigingen op landelijk vlak waarborgen. De tientallen miljoenen frank subsidies vinden hun weg naar de landelijke secretariaten, maar de plaatselijke kernen ontvangen hiervan 0,0 frank. Daarom heb ik me voor mijn voorstel van decreet laten inspireren door de decentralisatie van de middelen die werd gerealiseerd in het Jeugdwerk en waarin het gemeentelijke niveau een scharnierfunctie vervult. Ontzuiling door decentralisatie is het uitgangspunt.

Mijnheer de minister, na deze jeremiade wil ik ook een aantal positieve woorden kwijt. Voor het museumdecreet heb ik niets dan lof. Na vijftien jaar wiken en wegen, hebt u de koe bij de horens gevat en een voorstel uitgewerkt dat in de commissie onze steun heeft gekregen. Ik verheug me over het kaderdecreet dat algemene principes formuleert. Ik neem u wel op uw woord met betrekking tot de uitvoeringsbesluiten. U hebt beloofd de concrete voorstellen aan de commissie voor te leggen. Ik hoop dat u uw belofte houdt.

De budgettaire ruimte van 55 miljoen frank werd tot 145 miljoen frank uitgebreid. Nederland trekt voor het museumbeleid evenwel 15 miljard frank uit. Vlaanderen levert dus eerder een bescheiden inspanning.

Minister Luc Martens : Voor vele sectoren wordt de vergelijking met Nederland gemaakt. Dat betekent echter nog niet dat de culturele uitstraling van dat land in de wereld groter is. De spreiding van de bevoegdheden en de lasten van het museumbeleid over de verschillende bevoegdheidsniveaus in Nederland verschilt echter grondig van de onze. Als de inspanningen inzake museumbeleid op het provinciale en het gemeentelijke niveau aan de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap worden toegevoegd, dan is de kloof tussen Vlaanderen en Nederland toch iets minder groot dan op het eerste gezicht zou blijken.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de minister, u geeft blijk van telepathische gaven, want ik wou daar net toe komen. Ook de loskoppeling van de erkenning en de subsidiëring vind ik positief. Het automatisch aan elkaar verbinden van beiden veroorzaakt immers vaak problemen. Het zou overigens wenselijk zijn om de budgettaire inspanningen van provincies en gemeenten voor het museumbelief in kaart te brengen. Zij treden immers vaak als een soort inrichtende macht op.

Verder komt de moeilijke relatie van de minister met zijn adviesorganen haast dagdagelijks naar voor in de media. Er moeten blijkbaar nogal wat plooiën worden gladgestreken. De heer Van Basteleere, publicist in De Morgen, schrijft dat deelnemen aan de adviescommissie voor Letteren nog nauwelijks zin heeft. Praten staat er immers wel vrij, maar de minister doet zijn zin. Organisatoren van manifestaties in de wereld van de letteren stappen bijgevolg rechtstreeks naar het kabinet en dienen hun dossiers niet meer in bij de bevoegde administratie. Volgens hen loont het meer om te werken via de politieke kanalen dan via het ambtelijke kanaal.

Minister Luc Martens : Mijnheer Keulen, u hebt mijn antwoord op deze kritiek in een bepaalde Vlaamse krant kunnen lezen. Ik kan alleen herhalen dat zelfs de dossiers die worden ingediend bij het kabinet, eerst naar de administratie worden overgezonden. Het kabinet beperkt zich tot het registreren voor ontvangst, maar de dossiers volgen verder de normale weg. Er bestaan nog andere dossiers die bij het kabinet worden ingediend. Wij geven hiervoor een ontvangsmelding en sturen het dossier door naar de administratie.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de minister, wat ik daarjuist heb gezegd, geldt eveneens voor de muziekensembles. Ik denk hierbij onder meer aan wat er is gebeurd met I Fiamminghi. Plots toverde de minister-president 30 miljoen frank uit zijn hoed. Het zou dan ook goed zijn om meer duidelijkheid te scheppen op het vlak van de financiering.

In de eerste plaats pleit ik voor een vermindering van de nominata op de begroting. Als verkozene des volks is het mogelijk om de minister hierover te interpellieren. Ik denk in dit verband eveneens aan de Nationale Loterij die ook een verdoken circuit is.

Ten slotte zijn er de kanalen via de begrotingen van de andere ministers, in dit geval minister-president Van den Brande. Wanneer deze materie volle-

dig tot het departement cultuur zou behoren, zou het geheel overzichtelijker worden. Het feit dat de minister-president over meer middelen beschikt dan de betrokken minister is namelijk onaanvaardbaar. Soms heb ik de indruk dat bepaalde Mechelse connecties u voordelig uitkomen. Ik heb overigens vernomen dat I Fiamminghi, dat heel wat kwaliteit in huis heeft, reeds de toezegging heeft gekregen dat men volgend jaar opnieuw over een extra budget van 30 miljoen frank zou kunnen beschikken.

In de sector van de dans verwijt men u dat u zes van de tien adviezen naast zich neer hebt gelegd. In deze sector zou u een regionaal spreidingsbeleid hebben gevoerd, waarbij u zich hoofdzakelijk concentreert op de streek van Kortrijk.

Minister Luc Martens : Sedert het moment dat ik minister ben geworden, is de kloof tussen West-Vlaanderen en de andere provincies niet kleiner geworden, integendeel. Dit blijkt overigens duidelijk uit de cijfers. Op het ogenblik dat voor het dossier Antigone een negatief advies werd gegeven, kreeg het op artistiek vlak een positief advies. Er zijn echter een aantal vergissingen gebeurd op het vlak van de procedure. Ik was het niet eens met een sanctionering op artistiek vlak. Sedert het moment dat ik minister werd, is de budgettaire inspanning zelfs kleiner geworden.

De heer Marino Keulen : U zult problemen krijgen met de heer Decaluwé. Toch beschuldigt men u van regionaal favoritisme.

Mijnheer de minister, ik pleit voor een volledige uitvoering en voor een eventuele bijsturing van de decreten en voor een meer globale aanpak in de cultuursector. In het begin van uw ambtstermijn was u dezelfde mening toegedaan, maar uiteindelijk hebt u geopteerd voor een meer fragmentaire aanpak.

Tevens herinner ik u aan die motie die we een aantal weken geleden hebben goedgekeurd. Het was de bedoeling van de heer Van Peel, uw partijvoorzitter, om de sectoren welzijn en cultuur gescheiden te houden.

Minister Luc Martens : Gisteren was er in de Munt een schitterend debat dat werd georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting. Hierbij waren de directeur van het Centre Pompidou aanwezig en Peter Sellars die bekend is als auteur en als regisseur. Het publiek was zeer enthousiast over het feit dat duidelijk werd aangetoond dat het cultuurbeleid een hefboom kan zijn voor het welzijnsbeleid.

Martens

Ik stel dan ook voor dat de commissie Peter Sellars uitnodigt. Hij zal de leden zeker kunnen overtuigen.

De heer Marino Keulen : Het was alleen mijn bedoeling om u te herinneren aan deze motie die overigens door alle partijen werd ondertekend. Voor de welzijnssector is er een andere aanpak nodig. In de commissie hebt u overigens gezegd dat u nog steeds probeert om een verwevenheid tussen deze twee sectoren te realiseren. Ik vrees echter dat de cultuur dan pas in tweede instantie aan bod zal komen. (*Applaus bij het VB en de VU*)

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandebussche (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister, gisteravond kon ik het uitermate boeiende debat dat u aankondigde niet bijwonen. Net voor de vergadering had ik wel de kans om een programma op Radio 1 te beluisteren. Daarin hebt u een paar zeer interessante verklaringen afgelegd over hetgeen we hier vandaag bespreken. In de uitzending van het Vermeylenfonds ging het over de sector volksontwikkeling. Ik kom daar nog op terug. Aangezien ik nu onze zieke mevrouw Lindekens vervang, zal ik eerst andere elementen aankaarten die zij in naam van onze fractie naar voren wilde brengen.

Mijnheer de minister, in uw beleidsbrief Cultuur – beleidsprioriteiten 1997 brengt u de nieuwe algemene structuur van de cultuurbegroting ter sprake. Die structuur beoogt een grotere overzichtelijkheid. Hoewel de subsidiotoekenningen nu op sommige terreinen inderdaad al wat transparanter zijn geworden, blijft de wijze waarop het cultuurbeleid gestructureerd is naar ons gevoel toch nog te ondoorzichtig.

In het Vlaams Parlement zou men naar ons gevoel het initiatief kunnen lanceren om een cultuurplan Vlaanderen te laten opmaken. Daarin kan de topografie van de subsidiestromen en de spreiding van de culturele infrastructures een duidelijk beeld geven van de eventuele tekorten en overschotten in de diverse sectoren. Ik sluit mij een beetje aan bij wat de heer Keulen daarnet heeft gezegd. De spreiding van de middelen voor cultuur en cultuurbeleid over de begroting en via de bevoegdheidsverdelingen in de Vlaamse regering is naar ons gevoel te ondoorzichtig. Tijdens de commissiebespreking heb ik zelfs het volgende gezegd : als we zien wie allemaal via de verschillende bevoegdhe-

den voor cultuur verantwoordelijk is, kunnen we ons wellicht de vraag stellen of we nog een minister van cultuur nodig hebben. Op dit ogenblik beheert de minister maar een heel beperkt deel van het cultuurbudget. Dit is een boutade.

Ons pleidooi gaat een andere richting uit. Er moet een voelbaar gestructureerder cultuurbeleid komen met een concentratie van de middelen en een planmatigere aanpak via een cultuurplan.

Wat het subsidiemechanisme cultureel ambassadeur voor Vlaanderen betreft, stellen we ons de vraag of de internationale betekenis van Vlaamse kunstenaars niet beter kan worden gehonoreerd binnen het kader van de gangbare subsidiemechanismen voor de kunsten.

Ik breng dezelfde positieve noot aan als de vorige sprekers. Het is positief dat het budget inderdaad is verhoogd. De subsidie van culturele ambassadeurs zit niet in de geijkte stromen en voor ons lijkt het erop dat dit, binnen het toch nog beperkte budget, elders in deze sector als een beroving kan worden beschouwd. We vragen ons tevens af of de culturele betekenis van een kunstenaar niet kan worden herleid tot zijn internationale uitstraling. Het zal de transparantie ten goede komen wanneer het globale budget voor de culturele ambassadeurs in een basislocatie, bij voorkeur binnen de cultuurbegroting, terug te vinden is.

Op het vlak van de begroting zijn er inspanningen geleverd om de zaken duidelijker te maken. Er blijven toch nog een aantal wanverhoudingen te bestaan die in de toekomst eventueel weggerukt kunnen worden wanneer men ten allen tijde zal beschikken over een geactualiseerd overzicht. Het is in samenspraak met bijvoorbeeld de Raad van Cultuur dat we om een dergelijk instrument vragen teneinde het beleid doorzichtiger te maken. Dat is een creatieve manier van benaderen. De voedingsbodem voor de harde materie waarop een cultuurbeleid kan en moet groeien, verdient in de toekomst enige aandacht.

Hoewel u in uw beleidsbrief Letteren 1996-1999 een aantal positieve accentverschuivingen in het letterenbeleid doorvoert – de bijzondere aandacht voor literatuur, de promotie van de leescultuur bij jongeren, de stimuleringsbeurzen voor debutanten – blijkt er binnen de sector nog een ongenoegen te leven, bijvoorbeeld over het opvallende gebrek aan communicatie tussen de adviescommissies onderling en tussen de adviescommissies en uzelf.

Vandenbussche

Men klaagt over het niet bindende karakter van adviezen. Wat mij betreft, is dit een open discussie. Ik heb het artikel gelezen waarin u zich vrij boos maakt over het feit dat dezelfde krant het had over het ritselen binnen de cultuur. U kunt niet ontkennen dat u op een bepaald ogenblik op basis van een advies in de sector van de muziek het volgende hebt gezegd – ik citeer : Ik wou het advies volgen maar de regering is mij niet gevolgd. Einde citaat. Voor de leden van de commissie voor Cultuur en Sport was dit nogal een merkwaardige vaststelling. Onze minister van Cultuur liet zich leiden door de regering. Hebt u daar een antwoord op ? De heer Van Wallendael zal daar iets dieper op ingaan.

In verband met het letterenbeleid circuleert er ook al geruime tijd het voorstel een autonoom fonds van de letteren uit te bouwen met een geïntegreerde aanpak die de huidige beleidsversnippering zou kunnen tegengaan.

Het is een denkbeeld dat in Nederland met succes in de praktijk is toegepast.

Minister Luc Martens : Men moet daar dan ook alle consequenties bij nemen. Als men nagaat wat de omkadering van dergelijke fondsen inhoudt, dan heeft dat eigenlijk naar het beleid zelf een relatief beperkte output. Men krijgt een enorme overhead-kost. Als er slechts een budget van 100 miljoen frank beschikbaar is en men moet daarvan een secretariaat opbouwen, zelfs indien dit maar drie of vier mensen omvat, dan ontstaat er een grote overhead-kost. Dit is pas mogelijk als het budget voldoende groot is. Wij hebben dat grote budget niet en daarom kunnen we dat niet. Op deze manier organiseert men een parallelle administratie.

In welke mate moet men politiek gezien nog een bandbreedte aan vrijheid behouden ten aanzien van adviezen ? Zijn adviezen absoluut bindend ? Zijn het beslissingen ? Vindt u dat u nog een beetje vrijheid hebt ?

Als beleidsverantwoordelijke heb ik u bij de bespreking in de commissie alle gevallen aangegeven waarbij is afgeweken. We hebben ze allemaal vermeld met de reden voor de afwijking.

De heer Michiel Vandenbussche : Ik heb gezegd dat een discussie noodzakelijk is. U kunt niet ontkennen dat u in het artikel ontzettend streng was voor de adviescommissies.

Minister Luc Martens : Ik ben zeer streng. Ik vraag al maanden aan de commissie Letteren om de definiëring zo op te maken dat ze de toets van de publieke opinie kan doorstaan. Dat vraagt te veel tijd. We zijn niet voldoende ondersteund. We kunnen dat niet doen. Dat zijn de antwoorden die ik dan krijg. Ik ben best bereid u deze adviezen te tonen.

De heer Michiel Vandenbussche : Als ik het goed begrijp is er voor u als opvoeder en als motivator van de mensen in uw adviesorganen nog een aardige taak weggelegd. We rekenen erop dat u ook deze taak zult opnemen.

Mijnheer de minister, uw beleidsinitiatieven inzake de vaste boekenprijs kunnen we volkomen onderschrijven. We vinden dit een goede optie, alleen zal het erop aan komen hoeveel overtuigingskracht men heeft om dit daadwerkelijk in de praktijk om te zetten. Zal de niet-bindende overeenkomst met de bibliotheeksector, die erop gericht is hun bestellingen te plaatsen bij de erkende boekhandels, niet ten koste gaan van de kleine eigenzinnige boekhandels ? Hun alternatieve aanbod betekent juist een verrijking voor het literaire landschap. Het is ook naar ons gevoel hoog tijd dat men de federale machine eindelijk eens in beweging brengt om tot een volwaardig kunstenaarsstatuut te komen. Mijnheer de minister, bent u bereid om al uw politieke invloed terzake aan te wenden ? Het is noodzakelijk om een strategie uit te werken, ook in de commissie van ons Vlaams Parlement, om bij de federale instanties en de federale overheid reële druk uit te oefenen. Waarom is tot vandaag nog geen overleg gepleegd met de sector over de besteding van de 10 miljoen frank extra voor het productiefonds ?

In uw beleidsbrief pleit u ook voor de aanmoediging van allochtone auteurs. Hier kunt u volkomen op onze steun rekenen, maar we vragen ook enige toelichting daarbij. Uiteindelijk werd enkel de idee voorgelegd en nog geen precisering voor de uitwerking ervan.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Daarover kan ik zeer beknopt zijn. Het is niet eens een originele gedachte, ze bestaat al in Nederland. Hier zoekt men met betrekking tot allochtone auteurs heel bewust naar het vertalen van mensen die vanuit andere landen bij ons zijn komen wonen en die literair actief zijn, om hun werk toegankelijk te maken. Men levert ook een behoorlijke inspanning om allochtonen die hier werken, het Nederlands kennen en literair

Martens

actief zijn, een uitzonderlijke kans te bieden om te publiceren. Men heeft daaromtrent in Nederland niet zo'n slechte ervaringen. Dit is belangrijk in het hele proces van integratie en het slaat tevens de brug naar welzijn.

De heer Michiel Vandenbussche : Ik neem aan dat we daarover nog een ernstige gedachtewisseling kunnen houden. Wat de opening van de Ancienne Belgique betreft, dit evenement konden we gelukkig samen meemaken. Bij de vraag naar het echt installeren van een nieuwe infrastructuur lijken de werkmiddelen een ernstig probleem te vormen. Dit moet mijns inziens een bijzonder aandachtspunt zijn. Binnen onze fractie klonk ook de vraag om het verwaarloosde onderdeel van het cultuurbeleid, namelijk de jongerencultuur, zeer specifiek onder de aandacht te brengen bij deze begrotingsbespreking. Alsof jongeren geen volwaardige culturele wezens zijn en hun creativiteit slechts uiten in spel en ontspanning. Ook op het vlak van cultuur hebben jongeren rechten. Ze moeten zich kunnen uiten op hun eigen zelf gekozen manier, ook al staat die soms haaks op de visie van volwassenen over schoonheid. Jongerencultuur leeft immers ook en zeer intens naast en buiten de traditionele jeugdbeweging. Het is dan ook een uitdaging voor het huidige cultuurbeleid om daarop in te spelen. Dit is naar ons gevoel te weinig het geval. Waarom wordt er bijvoorbeeld in grootste steden niet meer gewerkt aan een netwerk van jeugdclubs en ontmoetingsplaatsen waar jongeren impulsen krijgen en hun eigen leefwereld ook echt kunnen beleven? Kortom, het komt erop aan het sociale weefsel van jongeren te versterken door de ondersteuning van plaatselijke pluralistische initiatieven. De jeugd is de toekomst, zegt men vaak terecht, maar dat is nog geen reden om in het heden de jongeren hun recht op een eigen cultuurbeleving te ontzeggen. Het stukje over het bevorderen van de kwaliteit sla ik over, omdat ik het nog even wil hebben over het knelpunt waarop wij duidelijk willen wijzen. U hebt het gisteren op de radio weer ietwat anders geformuleerd. Ik lees het letterlijk, omdat het me interessant lijkt dit te preciseren.

Mevrouw Nelly Maes : We hadden al een vermoeden dat het daarover ging.

De heer Michiel Vandenbussche : Wat dat betreft, hadden we een duidelijk standpunt van de regering verwacht. Er heerst een consensus binnen de commissie over het feit dat wat nu gebeurt niet kan: meer bepaald het verminken van de uitvoering van

de decreten op het vormingswerk. Er moet cijfermatige duidelijkheid komen en die is er nog niet. Het is wel voor iedereen vanzelfsprekend dat er te weinig middelen zijn tot uitvoering van deze decreten. Naar aanleiding van de consensus die in de commissie over meerderheid en oppositie heen heerste, heb ik me met betrekking tot dit stuk van begroting bij de stemming onthouden in naam van de meerderheidsfracties. Er moet een zeer duidelijk signaal uitgaan naar de regering. Er moet een oplossing komen op korte termijn. Ik lees voor wat ik gisteren genoteerd heb over dit radiobericht: Indien we tot een overeenkomst met de sector kunnen komen over de beheersbaarheid van de financiering voor de toekomst, ben ik bereid ofwel bij het bijblad 1997 ofwel bij de begroting 1998 naar nieuwe middelen te zoeken. Mijnheer de minister, dit is niet wat we verwachten. We vragen een engagement van de regering waarbij tijdens de begrotingscontrole duidelijk de politieke wil aanwezig is om erop toe te zien dat de uitvoering van de decreten gedeeltelijk wordt opgevangen indien er middelen vrijkomen van onuitgegeven zaken.

De voorzitter : Wilt u nu afronden?

De heer Michiel Vandenbussche : We zijn het er mee eens dat we op korte termijn met de sector moeten praten over de aanpassing van het decreet. Dit kost veel inspanningen en het is bijna nieuwjaar. Tegen maart moet dit klaar zijn. We verwachten een engagement vanuit de sector om dit te verwezenlijken. We moeten in twee fasen werken, want we zullen er niet in slagen om tegen maart het geheel van het decretale werk volledig te herzien. De eerste fase is gebonden aan de uitvoering van de decreten op dit ogenblik en de beheersbaarheid daarvan. Er moet een debat komen over de kwalitatieve normen. Het lijkt me niet mogelijk om dit binnen drie maanden af te werken. Mijnheer de minister, wilt u zonder dubbelzinnigheid antwoorden op de vraag die zowel door de oppositie als door de meerderheid in de commissie is geformuleerd.

Minister Luc Martens : Indien we erin slagen in overleg met de sector en binnen het parlement een consensus te bereiken over de krachtlijnen, zijn we bereid om bij het bijblad een inspanning te leveren om bijkomende middelen te vinden die uitvoering kunnen geven aan deze consensus voor de toekomst.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, zeldzame en

Verrijken

daarom des te meer geapprecieerde parlementsleden, ik hoorde de heer Vandenbussche twijfelen aan het nut van een minister van Cultuur. Ik zou net het omgekeerde willen beweren. Ik zou u, mijnheer de minister, in een volgend leven, onder de Vlaamse republiek, de belangrijkste minister van de Vlaamse regering willen noemen.

Hoe dan ook, de toekomst is aan de homo ludens, niet de spelende mens maar de speelse mens. Dat staat buiten kijf. Onze oergod heeft ons blijkbaar veroordeeld om in het zweet onzer aanschijns te werken, maar op dit ogenblik laat de mens meer zweet bij ludieke activiteiten dan bij de arbeid. We gaan steeds verder die richting uit. De mens heeft op lichamelijk gebied de zwaarste taken achter zich.

Dat enorme spectrum aan vrijetijdsbesteding – wat een povere uitdrukking is – kan ons in de volgende eeuw alleen maar verbazen en verheerlijken. Daar staat tegenover dat het cultureel beleid van de Vlaamse regering binnen het Belgische verband, een desolaat geval is. In een Vlaamse staat zou cultuur meer geld krijgen. Kunst behoeft geen geld, cultuur evenmin, maar cultuurverspreiding natuurlijk des te meer.

Ik wil een Latijns gezegde aanhalen zoals de vroegere dorpspastoren deden om zich intelligenter voor te doen dan hun publiek. Sine Baccho et Cerere frigrant artes et Venus. Dat zou hier eigenlijk op de gevel moeten staan. Zonder Bacchus en Ceres, zonder welvaart dus, bevrozen de kunsten en Venus. Ik zal het vanavond niet over Venus hebben, dat is voor een andere keer. Er is veel meer geld nodig dan nu om de ontplooiing van de Vlamingen te bewerkstelligen. U bent het er toch mee eens, mijnheer de minister, dat we anderhalve eeuw onderdrukt zijn geweest, zeker op cultureel gebied?

De centraliserende neigingen van het Belgische apparaat werken zo doelmatig. Ze beknotten Vlaanderen ook op cultureel gebied. Ik weet dat de regio's overal in Europa steeds meer culturele vrijheid krijgen. Ondanks het sterke centrale gezag in Frankrijk mogen de Bretoenen op hun fluitjes blazen en liedjes zingen, de Franse Vlamingen mogen op hun fluitjes blazen, de Elzassers mogen in het Duits zingen. 25 jaar al geleden heeft men ook de Vlamingen een beetje culturele vrijheid gegeven.

Met de relatieve wetgevende bevoegdheid die we nu kennen, zou cultuur een algehele bevoegdheid

moeten zijn. Maar wat zien we in België? Er zijn enorm sterke centraliserende elementen. Ik zal er slechts enkele noemen. De Nationale Loterij is een duivels instrument in de handen van de centrale staat. We hebben een eigen Vlaamse loterij nodig. In Groot-Brittannië wordt de cultuur enorm vooruitgeholpen door de National Lottery. Dit moet ook in Vlaanderen gebeuren.

Een tweede element in dit verband is de Koning Boudewijnstichting. Dit is een typisch geraffineerd, centraliserend instrument dat werd gesticht op het moment dat men een klein beetje wetgevende autonomie aan Vlaanderen toekende. Deze stichting is elitair, aristocratisch en anti-Vlaams-nationaal in de breedste zin van het woord.

Dat is echter nog niet alles. België heeft een staatschuld die door geen enkele andere moderne westerse staat wordt geëvenaard. Daar wordt bijna nooit over gesproken. België heeft zonder enige reden ongeveer 130 percent van zijn nationaal inkomen verbrast aan staatsschulden. Het heeft een staatsschuld van 11.000 miljard frank opgebouwd. Een bekende supermarkt heeft als reclameslogan: 2 miljoen klanten moet je elke dag opnieuw verdienen. Om een bedrag van 11.000 miljard frank te verbrassen, moet men ook elke dag verbrassen, en dit gedurende tien jaar. De voormalige premier Martens was daarin een ware kampioen, ijverig geholpen door zijn etatistische luitnants Dehaene en Van den Brande.

Wat was hiervan het resultaat? Ik haal één voorbeeld aan. Als de landen van de G7 samen een schuldenlast zouden opbouwen van 130 percent van hun nationaal inkomen, zou er een deflatie en een wereldcrisis ontstaan, verpletterender dan die van 1929. U weet allemaal dat die crisis is geëindigd in de bloedigste aller oorlogen.

Een vrij Vlaanderen zou enorme middelen kunnen aanwenden op cultureel gebied. Momenteel worden er alleen maar schijnmanoeuvres uitgevoerd. In vergelijking met Nederland hebben we nog een lange weg te gaan. Stel dat Vlaanderen onafhankelijk was geworden in 1945. Noem dan eens één reden waarom Vlaanderen economisch en cultureel niet even ver zou staan als Nederland.

Er zijn dus een aantal nationale materies blijven bestaan, met als gevolg die enorme budgettaire schuld en het belachelijke budget waarover u beschikt. Ik geef toe dat u dat budget op een behoorlijke manier beheert. U bent een man die goede wegen bewandelt. U moet echter werken in lamentabele omstandigheden. Vroeger, voor de

Verrijken

oorlog, sprak men over Kunsten en Wetenschappen. We kunnen misschien die oude naam opnieuw in gebruik nemen. De grote Vlaming, Camille Huysmans, was een schitterend minister van Kunsten en Wetenschappen.

Mijnheer de minister, u bent een typisch product van een groeiend Vlaams bewustzijn. Toch wordt dit Vlaamse element in u nog steeds verdrongen door het Belgische. Samen met uw collega's doet u zeer lovenswaardige pogingen om iets te verwezenlijken met het belachelijke budget waarover u beschikt. Als ik Kundera mag parafraseren, zou ik zeggen : de ondraaglijke lichtheid van het bestaan van de Vlaamse regering. U amuseert zich met kruimels die van de Belgisch-unitaristische tafel vallen. Om kruimels op te rapen, moet u natuurlijk buigen. En dat doet u ook.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de adjunct-minister van Cultuur, ik zal eerst een economische opmerking maken. Het inkomen per hoofd van de Vlamingen ligt 8 percent hoger dan dat van de Nederlanders. Tijdens de 50 jaar die we in België hebben geleefd, is ons Bruto Regionaal Product 8 percent gestegen ten opzichte van Nederland en hebben we een vermogen dat drie keer hoger ligt dan dat van de Nederlanders. Is cultuur een kwestie van overheidsgeld ? U legt een lineair verband tussen het cultureel peil van een volk en de overheidsmiddelen die daarnaast staan. Is dat de visie van het Vlaams Blok, mijnheer Dewinter ?

De heer Filip Dewinter : Ik verwijs naar de heer Verrijken.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Verrijken, ik scherts niet. Bestaat daar een echte correlatie tussen ?

De heer Emiel Verrijken : Ik heb het daarnet gezegd. Ik meen dat u me niet gevolgd hebt. Cultuur en kunst zijn ontstaan uit de menselijke eenzaamheid. Denk aan Rembrandt, denk aan Beethoven. Moet ik verdergaan ? Neem Mozart. Die heeft werkelijk geen minister van Cultuur nodig. Ik spreek echter over de verspreiding van cultuur, het naar de mensen brengen. Daarvoor is ontzaglijk veel geld nodig.

Ik verwijs naar de meest etherische van alle kunsten : de muziek. Men kan vandaag Vivaldi, Wagner en Sjostakovich op één concert programmeren. Men is er nog niet toe gekomen om bijvoorbeeld een vergelijkende tentoonstelling op te zetten tus-

sen een onderwerp uit de mythologie – bijvoorbeeld Daedalus en Icarus – en Orpheus. Ik doel op een vergelijkende tentoonstelling met een Vlaamse, Italiaanse, Spaanse, Franse visie op dat thema. Zover is men nog niet. Daar ligt onontgonnen terrein, mijnheer de minister van Cultuur.

Muziek is – zoals gezegd – de meest etherische kunst. Een stukje uit de negende symfonie is niet voor niets het symbool van Europa geworden. Klassieke muziek kost echter ontzaglijk veel geld. U hoeft me niet tegen te spreken. Een volledig orkest betalen is verschrikkelijk duur, want er komen enorme middelen aan te pas. Laat mij dus alstublieft even met rust met uw uitspraken over het Vlaams Blok. Natuurlijk doet het Blok zoiets. Sine Baccho et Cerere frigrant artes. Zonder geld draait de boel niet, zelfs niet het kleinste dorpsorgeltje.

Concreet, met de typische reactie van meerderheidspartijen, hebt u in de commissie die werelddtentoonstelling van Vlaamse kunst in het jaar 2000 trachten te verijdelen. Eigenlijk hebt u het over het doortrekken van het cordon sanitaire tot het jaar 2000. Als ik u tekeer hoor gaan tegen die zaak, met een soort van vriendelijk fanatisme, dan is dat geen cordon sanitaire meer. Wij voelen ons eerder in een toestand geplaatst van splendid isolation. We tellen niet meer mee en worden niet gehoord. In het jaar 2000 zal de werelddtentoonstelling in Hannover de grootste publieksconcentratie aller tijden veroorzaken. Men schat dat er minimaal 30 miljoen bezoekers komen opdagen.

Ons kleine ideetje was om Vlaanderen op cultureel gebied voor te stellen onder het motto : vijf dagen Hannover en twee dagen rusten in Flandern. U hebt daar partijgebonden op geantwoord dat het nergens op leek. Goed, doet u dan iets beters. Ik wil u overigens in verband met de Keizer Karelentoonstelling verwittigen dat Keizer Karel wordt verafschuwd in het protestantse Europa. Hij heeft zich nog lelijker gedragen dan de fameuze Philips II die we op school hebben leren haten. Hij heeft brandstapels opgericht en de dominicanen aan het werk gezet. Filips II heeft alleen wat in die richting verdergewerkt.

De voorzitter : Mijnheer Verrijken, mag ik u vragen niet te veel concrete punten meer op te sommen want de tijd is beperkt.

De heer Emiel Verrijken : Ik dank u voor de opmerking, mijnheer de voorzitter. Wij hebben haast viscerale bezwaren tegen Brussel 2000. We weten uiteraard wel dat Brussel de hoofdstad is

Verrijken

van Vlaanderen. We zijn echter van mening dat Brussel, noch op Vlaams gebied, noch op Europees gebied, toonbaar is. Die stad moet grondig worden aangepakt.

En Brugge als culturele hoofdstad in het jaar 2002 ? Daar zijn we enorme voorstanders van, Brugge is een model in Europa. Er bestaat natuurlijk weinig kans dat we Brussel als culturele hoofdstad hebben in het jaar 2000 en Brugge in het jaar 2002. Mag ik even hulde brengen aan die grote sociaal-democraat, burgemeester Van Acker ? Wat daar werd verwezenlijkt, is uniek, buiten de historische achtergrond en afgezien van het schandaal dat er nog altijd geen instituut is van Vlaamse Primitieven.

Mijnheer de minister, ik heb nog enkele smeekebeden die ik naar voor wil brengen, nog enkele kruimels van de tafel. Het Rubenianum, het instituut van de Vlaamse barok, kan niet in Antwerpse handen blijven. Antwerpen, waar ik woon, is een verarmd stadje van 450.000 mensen en 50.000 dolende illegalen. Dat kan het budget niet dragen. We kunnen nochtans trots zijn op het Rubenianum. De grote tegenhanger hiervan is de kunsthistorische documentatie in Den Haag. Moet de stad Den Haag dit ondersteunen ? Natuurlijk niet, dat doet het Koninkrijk der Nederlanden. Het Rubenianum is een zekere wereldfaam aan het verwerven en moet niet in handen blijven van een stad. Het moet het zorgkind zijn van de Vlaamse Gemeenschap.

Een ander pijnlijk punt is de Van Dijck-tentoonstelling. In Vlaanderen zijn er verschillende mensen die op het gebied van de Vlaamse barok over wereldfaam beschikken. Door een politiek manoeuvre werd een Engelsman, de heer Brown die toevallig een vriend van me is, voorzitter van dat comité. Dat was voor velen een zeer grote kaakslag. Daar heeft men drie of vier mensen uit verschillende partijen persoonlijk heel erg mee getroffen. Het is misschien nog niet te laat, u kunt er misschien nog wel een draai aan geven.

Ik wil nog een opmerking maken over iets dat ons heeft getroffen. U hebt in Londen een tentoonstelling over de landschappen van Rubens geopend. Het gaat om werk uit de allerlaatste, unieke jaren. Die tentoonstelling werd in Vlaanderen nooit vertoond. Waarom brengt u die tentoonstelling niet naar Vlaanderen ? Bovendien gaf u in Londen 15 miljoen frank voor de redecoratie van de Vlaamse zalen van de National Gallery. Dat is bespottelijk. De National Gallery is het rijkste museum ter

wereld. U komt zonder Rubenstentoonstelling terug naar Vlaanderen, en dan geeft u niets aan het Hermitage. Het regent binnen in de Vlaams-Hollandse zaal van het Hermitage. U geeft 15 miljoen frank om het behangpapier en het tapijt, ik neem aan met een Vlaamse leeuw op, van het rijkste museum van de wereld te verzorgen, maar u geeft niets aan het Hermitage. Zoals u weet is het heilige Russische volk verarmd. De Hermitage gaat met de belangrijkste schilderijen op bedeltocht in Europa. Men stelt de schilderijen aan gevaren bloot, omdat het betalende tentoonstellingen zijn. In Vlaanderen komen ze echter niet. Waar werden echter de meeste schilderijen weggehaald door de grote Catharina ? Uit Vlaanderen. Wat de Habsburgers niet weggeroofd hadden, heeft de grote Catharina laten weghalen door haar opkopers. Zouden we deze schilderijen eens niet naar Vlaanderen terugbrengen om te tonen wat we daar verloren hebben ? Het Hermitage trekt heel Europa rond, maar ze komen niet naar Vlaanderen. Doet u daar iets aan ?

De voorzitter : Mijnheer Verrijken, zou u kunnen afronden ?

De heer Emiel Verrijken : Ik zal afronden, mijnheer de voorzitter, en ik dank u voor uw welwillendheid. Ik word er bijna sentimenteel van. De twee jaren zijn voorbij. De Boerenkrijg werd niet herdacht. Twee eeuwen geleden stierven die Vlamingen voor outer en heerd. Ik begeef me niet op het extreme pad, daar hebt u geen recht op vanavond. Die mensen geloofden in iets waardevols. U hebt echter niks gedaan, u hebt zelfs niet gezorgd voor een prachtige epische film. Nu is het te laat. De slag van Hasselt werd twee eeuwen geleden verloren. De kans om hem te herdenken is inmiddels voorbij. Men heeft wel het feest gevierd van twee eeuwen rijkswacht. Zonder enige kritiek verkondigde de BRTN dat men de Belgische rijkswacht voor het eerst heeft ingezet in de Boerenkrijg, dus tegen de Vlamingen. Onze rijkswacht is dus uitgevonden met het doel Vlaamse kinderen letterlijk op de bajonet te rijgen in de Boerenkrijg. Dat is gevierd met al het klatergoud en de kostuums die het Belgische regime eigen zijn. Men heeft zelfs een jongetje van vijf jaar in een rijkswachtuniform gestoken. En met de typische Belgische wansmakelijkheid vond deze viering dan ook nog plaats in de rijkswachtkazerne te Etterbeek, waar doctor August Borms, de vader des vaderlands, werd vermoord. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Na de tour d' horizon van de heer Verrijken en de evocatie van zoveel mooie tentoonstellingen die we hadden kunnen zien, als ..., gaan we verder met de meer prozaïsche aspecten van het cultuurbeleid.

Het is mooi dat de cultuurbegroting in vergelijking tot een algemene groeivoet van 1,2 percent, met 10 percent is gestegen. Maar we pleiten in de eerste plaats voor een behoorlijke cultuurbegroting. Dat wil zeggen : een cultuurbegroting die een inhaaloperatie uitvoert. Als we die 10 percent gedurende 10 jaar volhouden, dan komen we misschien daadwerkelijk tot een serieuze cultuurbegroting. Ik hoop dus alleszins dat deze groei ook in de volgende jaren zal plaatsvinden. De Vlaamse regering geeft blijk van inzicht in zowel de waarde van cultuur voor ons allemaal, als in het belang van cultuur als werkverschaffer en zingever in een samenleving. Dus hoop ik dat ze er meer middelen in wil investeren dan momenteel het geval is.

U hebt er ook voor gezorgd dat de musea 90 miljoen frank meer krijgen. Dat betekent dat u, vergeleken met wat vele steden en provincies momenteel besteden, nu ook meer echt substantieel werk zal kunnen verrichten. Want eigenlijk is er iets fundamenteel verkeerd als een minister van Cultuur zulke schamele budgetten ter beschikking heeft, dat hij ten opzichte van de steden en gemeenten vaak het onderspit moet delven.

Alleen al daarom hadden we kunnen verwachten dat in Vlaanderen een juichkreet zou opgaan. Maar waarom is niemand tevreden ? Laten we dat eventjes samen onderzoeken. Ik citeer uit de Standaard van vrijdag 13 december : de cultuurmakers zijn het ondoorzichtige van de overheid beu. Het volstaat niet om met gulle hand miljoenen uit te delen. Het komt erop aan het geld eerlijk toe te kennen aan wie het verdient. Op dat punt schort er wat. Adviezen worden genegeerd. De regering doet soms het tegenovergestelde van wat de experts voorstellen. De voorbeelden zijn legio.

We hebben u daarover reeds geïnterpelleerd. Is onze minister van Film verdwenen ? Of verstopt hij zich ? Van hieruit, op de banken van de Volksunie, is dat niet duidelijk te zien.

De grond van de zaak is wel dat men niet meer aanvaardt dat de overheid een artistiek oordeel velt. Dat hindert veel mensen. We kunnen terzake veel van Nederland leren. Op een gegeven ogenblik moet men een deel van de verantwoordelijkheid uit handen kunnen geven. Ik zou hier willen bekijken waar dat dan wel moet gebeuren. Het

beleid inzake de kunstensector moet gebaseerd zijn op de participatie van kunstenaars en kunstkenners. Er moet een kader worden gecreëerd voor ontmoeting en dialoog met het publiek en met de kunstliefhebber. De eventuele kloof moet dan worden gedicht. In sommige takken is die kloof er, en moet men eigenlijk nog een publiek creëren.

Voorts moeten de jongeren worden ingeleid in het artistiek beleven. Samen waren we op de bijeenkomst van de culturele centra, waar dat aspect erg werd benadrukt. Zelf herinner ik me levendig de allereerste professionele toneelvoorstelling die ik als kind heb gezien. Daarstraks werd door de heer Verrijken benadrukt dat het publiek de mogelijkheid moet krijgen om te participeren en om de kunst te beleven. Ik denk dat dit belangrijke aspecten zijn.

Wat de kunstproductie betreft, moet men een groot vertrouwen koesteren in de kunstenaars en de kunstkenners. Men zou moeten overwegen of we niet meer moeten overlaten aan de mensen van de letteren, de beeldende kunsten of de film zelf, mits goede afspraken over de doelstellingen, het kader en criteria. Deze mensen zullen fouten maken, maar wij maken die ook. U klaagt. U zult wellicht gelijk hebben, want u kent de aanwezigheidslijsten. In een krant verwijt u hen aan absentisme te doen. Dat is natuurlijk een erge zaak. Maar dan vraag ik me af hoe dat komt. Is dat een gevolg van gebrekkige communicatie, van gebrekkige betrokkenheid, van een gevoel toch niets te zeggen te hebben ?

Ik denk dat de hulp aan organisatoren een erg belangrijk onderdeel van uw taak zal blijven. De mensen die zich als organisatoren en bemiddelaars opstellen, moeten ook de kans krijgen om kunstwerken aan het publiek voor te stellen. Want het kost inderdaad erg veel om een prestigieus concert te geven of een grote tentoonstelling te maken.

Een vierde punt betreft de infrastructuur. Ook dat behoort tot uw verantwoordelijkheid, en dat moet zo blijven, al gebeurt dit in samenwerking met andere instanties. Er moet in Vlaanderen meer gepland, beter gespreid en hiërarchisch beter geordend worden. Op die wijze kan men zich een idee vormen over welke doelgroepen door wie kunnen worden bereikt. Is dat dan meer beleid, zoals u schrijft in uw repliek in De Standaard ? Ik weet dat niet. Ik denk dat dit op sommige gebieden meer en op andere gebieden minder beleid impliceert. Maar zowel u, als trouwens alle politici, moeten durven terugtreden nadat de afspraken zijn gemaakt. De

Maes

verantwoordelijkheid van de minister bevindt zich op een ander vlak dan dat van de inhoudelijke waardering. Wél moet hij samen met het parlement zorgen voor de nodige decreten, kaders, financiële middelen en afspraken omtrent doelstellingen.

Ik zou u ook willen aanraden om niet teveel decreten aan te kondigen, als die vervolgens lang op zich laten wachten. U belooft er één voor de muziek in 1998. U belooft een herziening van de bibliotheek- en podiumdecreten, net als van het decreet op de volksontwikkeling. We zullen dus voortdurend dingen moeten herzien. Iedereen binnen de diverse betrokken sectoren is natuurlijk op zijn hoede, iedereen weet immers dat er minder geld beschikbaar zal zijn en vreest dat de vroegere zekerheden zullen verdwijnen. Bij hen leeft de angst dat de uitnodiging voor een gesprek leidt tot hun ontslag. In de economische wereld noemen ze dat herstructurering. Iedereen weet dat dit begrip de voorbode van ontslagen en werkloosheid is.

Minister Luc Martens : Mevrouw Maes, het is goed om deze vrees te definiëren. Ik ben het echter niet met u eens, wanneer u beweert dat er minder middelen zullen zijn. Het gaat hier om een aantal decreten die gedeeltelijk in de jaren tachtig, maar overwegend in de jaren zeventig totstandkwamen. Deze bevatten veel kwantitatieve definities, terwijl we nu streven naar een kwalitatieve definiëring. Om die beweging van een kwantitatieve naar een kwalitatieve benadering gaat het, niet om minder middelen.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, hoort men u spreken over de beheersbaarheid van de uitgaven, dan ruikt dat naar het beperken en bevriezen van de groei. We hebben een minister van Onderwijs die het bestaat om in zijn beleidsbrief net niet te schrijven : ondanks mijn inspanningen om het kunstonderwijs af te bouwen, stel ik vast dat dit onderwijs toch groeit met 5.000 leerlingen per jaar.

Mijnheer de minister, dit zijn sectoren in groei. Waarom moeten ze zo nodig worden beknot ? In de krant las ik dat de enige sector in groei deze van de ziekteverzekering is. Het resultaat is natuurlijk een catastrofe, met 20 miljoen frank aan onvoorziene meeruitgaven. Ik zou veel liever een groei meemaken van de cultuursector. Het is natuurlijk nodig om alles een beetje te richten of bij te sturen, maar waarom moet dit allemaal worden beperkt en bevroren ? U moet geen angst hebben voor een proliferatie van muziekgezelschappen, zoals u dat

in één van uw antwoorden verklaarde. U zou slechts bang moeten zijn als u er elke keer de rekening van moest betalen. Uw stelling dat we erkenning moeten verbinden met kwaliteit, bevat een kern van waarheid. We moeten gezamenlijk overleggen waaraan we de middelen, die hoe dan ook steeds schaars zullen zijn, zullen besteden. Ik maak me echter zorgen over de manier waarop men in Vlaanderen de witte vlekken zal invullen.

In de jaren zestig begon ik mijn zogenaamde culturele carrière als lid van de allereerste commissie van culturele centra. Met mijn keuze sloeg men toen twee vliegen in één klap : ten eerste was ik jong en ten tweede een vrouw, die men bovendien ten onrechte een CVP-signatuur toedichtte. Deze eerste twee eigenschappen waren niet te vinden bij de rest van het gezelschap, dat immers uit oudere mannen bestond. Ik pleitte toen reeds – en doe dat ook nu – voor een planning van de culturele voorzieningen in Vlaanderen. Ik pleit voor een zekere spreiding, die maakt dat ook de gebieden die op cultureel vlak zwak staan, aan hun trekken komen. Dit zijn steeds dezelfde gebieden. Zo zijn er in de zuidelijke rand van Oost-Vlaanderen geen kunstscholen, geen secundair kunstonderwijs en geen culturele centra. Het is er overigens mooi, maar de mensen hebben er behoefte aan nog iets meer dan het natuurschoon dat we hopen te behouden.

De minister klaagt over de minimale ondersteuning in de beleidsvoorbereiding, en de beperkingen die de realiteit oplegt. Hij vermeldt in dat verband het Cultuurpact. Daar is al over gesproken.

Is dit alles nu voldoende om de traagheid te verontschuldigen waarmee we de nieuwe ontwerpen moeten afwachten ? Zouden we niet beter anders tewerk gaan met dat cultuurbeleid ? Zouden we de adviescommissies niet beter samenstellen uit vertegenwoordigers uit de sector ? In het Cultuurpact staan toch ook passages over gebruikers, over het feit dat men mensen niet tegen hun zin mag klasseren volgens hun levensbeschouwing of ideologie.

Alle partijen zouden zich beter beperken tot het aanduiden van één waarnemer. Die kan erop toezien of er in alle objectiviteit en transparantie wordt gewerkt. Daarnaast zou men het aan de sector moeten overlaten om die commissies samen te stellen. In dat geval zal er toch ook wel verscheidenheid in voorkomen. Het is toch onwaarschijnlijk dat de hele sector dezelfde filosofische opvattingen aanhangt.

Minister Luc Martens : Mevrouw Maes, ik vind het een goed voorstel, en sta er helemaal achter. Met

Martens

dat doel voor ogen had ik contacten met de mensen die het daarin voor het zeggen hebben. Die bereidheid bleek echter niet algemeen aanwezig. Het volstaat overigens dat één persoon terzake gaat klagen, om in een moeilijke positie te belanden. Ik ben als het ware de gegijzelde. Ik heb dus geen probleem met uw idee. Het is immers ook het mijne. Ik zeg alleen dat ik daar vandaag geen politiek draagvlak voor heb.

Mevrouw Nelly Maes : Ik pleit voor een aanpak waarbij degenen die zich als de behoeders van het Cultuurpact beschouwen, ook eens nadenken over de kritiek op de verzuiling en de partijpolitieke inmenging die daarmee gepaard gaat. Ik denk niet dat men dit Cultuurpact nog op dezelfde manier zou afsluiten, alhoewel men op dit moment toch niet is geneigd om méér te discrimineren dan toen. Discriminatie moet volgens mij altijd worden bewezen. Bij een klacht bij de Cultuurpactcommissie is dit ook zo. Iemand moet op objectieve gronden kunnen aantonen dat hij wordt gediscrimineerd.

De situatie zou veel duidelijker zijn als de partijen zich zouden terugtrekken bij de aanstelling van de vertegenwoordigers. Ik spreek specifiek over de kunstsectoren. Als een verzuilde sector inspraak krijgt, komt vanzelf ook een verzuilde samenstelling uit de bus. We mogen de moed nochtans niet opgeven. We gaan misschien binnenkort weer rond de tafel zitten met mensen die een oplossing kunnen uitwerken. Dat is nodig als we het menen met het afbreken van de participatie en de partijpolitieke inmenging.

Mijnheer de voorzitter, ik had nog verschillende onderwerpen maar zal me nu beperken. Ik zal met de rode draad van deze bespreking eindigen. Dat is natuurlijk de niet-uitvoering van het decreet op de volksontwikkeling. Mijnheer de minister, u hebt al een antwoord gegeven na het betoog van de heer Vandebussche. We hebben de amendementen opnieuw ingediend met compromisvoorstellen. Ze bevatten onder meer de vraag om voor de laatste maal 120 miljoen frank meer aan de sector te geven en dan de niet-uitvoering uit het programmadecreet te schrappen. We weten dat dit amendement waarschijnlijk zal worden weggestemd.

Mijnheer de minister, wat is de precieze draagwijdte van uw engagement ? Zal u met de toepassing van het nieuwe decreet de groei bevriezen, een erkenningsstop invoeren en de subsidies plafonneren op het niveau van het programmadecreet ? Dat

resulteert in de afbouw van het personeelsbestand. We zien met lede ogen hoe de pleidooien voor tewerkstelling welig tieren, maar dat in de sector van de volksontwikkeling het wegzenden van personeel wordt overwogen. De precieze cijfers zijn nog niet bekend. We kunnen ons moeilijk inbeelden dat ondanks een stijging van de begroting met 10 procent, een honderdtal arbeidsplaatsen die direct of indirect verband houden met de sector van de volksontwikkeling, zouden verdwijnen.

Mijnheer de minister, uw zeer precies antwoord zal door het personeel uit de sector onder de loep worden genomen. Geachte leden van de meerderheid, ik waarschuw u en bezweer u de gedane beloften na te komen. Gedane beloften nemen geen keer. Zo zijn we opgevoed. Ik zou dit principe niet graag teloor zien gaan in Vlaanderen. De minister heeft zich verbonden tot de uitvoering van een decreet. We nemen geen voldoening met een nieuw decreet. We rekenen op precieze engagementen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, ik wil geen laatavond- of dronkemansbeloften doen. Ik wil alleen de verbintenis in herinnering brengen die ik in antwoord op de vraag van de heer Vandebussche heb geformuleerd.

Het sociaal-cultureel werk dient blijvend een belangrijke plaats in te nemen. Het zou verkeerd zijn van wildgroei te gewagen, maar er is toch een probleem gerezen met de definitie van zijn opdracht. Vandaag worden onder het sociaal-culturele werk tal van activiteiten ondergebracht die niet aan de verwachtingen van de sector beantwoorden, maar eerder thuishoren in het onderwijs of bij de beroepsopleiding. De betrokkenen geven dat immers zelf toe.

In het licht van de hertekende opdracht van de sector zullen de beschikbare middelen onder ogen worden genomen. We zullen een inspanning doen om nieuwe krachtlijnen uit te werken tegen de indiening van het bijblad, eind maart 1997. Als er een akkoord kan groeien tussen de sector en op zijn minst de meerderheidspartijen, kan in budgettaire armslag voor het nieuwe project worden voorzien.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, hierbij verbindt u zich eigenlijk enkel tot de uitvoering van het nieuwe decreet en niet noodzakelijkerwijze tot het eerste bijblad voor 1997.

Minister Luc Martens : Alles hangt af van de inhoud van het akkoord.

De heer Michiel Vandenbussche : Mijnheer de voorzitter, ik heb er duidelijk op gewezen dat het om twee fasen gaat. De minister heeft een aantal kwalitatieve uitspraken gedaan. Hij stelt een zekere verburgerlijking vast in de sector en een gebrekkige aansluiting bij nieuwe maatschappelijke thema's als stedelijke vernieuwing, de actie van het SIF en de strijd tegen de kansarmoede. Als een rectificatie volgens die assen de voorwaarde vormt voor het afsluiten van een akkoord met de sector, dan mag je het wel vergeten. De eerste fase moet zich beperken tot het uitvoeren van de vigerende decreten – eventueel gekoppeld aan de financiële beheersing van de uitgaven. Het toetsen aan de nieuwe kwaliteitscriteria van het nieuwe decreet mag daarvan nog geen deel uitmaken. Tegen maart 1997 is dat volstrekt onmogelijk. De minister kan daar zelf niet in geloven.

Minister Luc Martens : Tegen maart zullen we een aantal krachtlijnen vastleggen waardoor er meer duidelijkheid zal komen met betrekking tot de prioriteitsbepaling. Ik heb overigens niet gesproken over een decreet.

Mevrouw Nelly Maes : Dat is dan afgesproken. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, vanochtend heb ik mijn betoog ingeleid met een verwijzing naar een Duitse punkgroep uit de zogenaamde Deutsche neue Welle, namelijk Die Neue Sachlichkeit. In de veronderstelling dat er in het Vlaamse cultuurbeleid muziek zit, zal ik mijn betoog beginnen en beëindigen met muziek.

Op 6 december 1996 kregen de Vlaamse Brusselaars een mooi Sinterklaasgeschenk, namelijk de opening van de vernieuwde Ancienne Belgique. Ik was de gelukkig aanwezige bij het openingsconcert Spelers en Drinkers. Vlaamse en Nederlandse gastzangers brachten schitterende versies van Nederlandstalige klassiekers. De versie van Roland van Campenhout van het nummer Pieter Breughel de Oude van Wannes Vandevelde was beklijvend. Pieter Breughel staat op uit zijn graf en gaat wandelen in het Brussel van de jaren tachtig. Hij komt terecht in een verfranste stad vol met bouwkuilen. Vervolgens wil hij van ellende een Geuze gaan drinken, maar tot zijn verbazing merkt hij dat men in het hart van Brabant geen Nederlands verstaat.

Met dit lied hebben de vertolkers op een pakkende en niet nationalistische manier het probleem Brussel geschetst. Ze hebben bewezen dat de renovatie van de Ancienne Belgique een zinvolle investering was. De vertolkers van dit lied toonden eveneens aan dat kunst en cultuur maatschappelijke problemen op een scherpe en tegelijkertijd genuanceerde manier kunnen schetsten. Zij zeggen in feite meer dan wij.

We kunnen het besluit om het budget voor cultuur met één miljard frank te verhogen, alleen maar toejuichen. Mijnheer de minister, eigenlijk hebt u een wereldrecord gebroken. Enerzijds hebt u een verhoging zonder voorgaande gerealiseerd en anderzijds werd u overspoeld door een lawine van onvrede die eveneens zonder voorgaande is. De vraag rijst dan ook hoe groot de onvrede zou zijn geweest zonder deze verhoging. We hebben in ieder geval met belangstelling geluisterd naar uw uitspraken en hopen dat u uw beloftes zult waarmaken.

We hebben vorige week op de middaglezingen die de Beursschouwburg heeft georganiseerd de onvrede kunnen horen. Men kan zeggen dat ze superkritische mensen zijn voor wie het nooit goed zal zijn. Misschien is het de functie van kunstenaars en cultuurmensen om kritisch te blijven kijken naar wat er zich in de maatschappij afspeelt. Het is wel frappant om op de verschillende niveaus van de beeldende kunsten te horen hoe die mensen op hun manier en in hun stijl brandhout maakten van uw beleid.

Het meeste treft mij alles wat met muziek te maken heeft en met de kwestie I Fiamminghi. Nog voor de eerste persberichten verschenen, hebben we dit ter sprake gebracht. De verontwaardiging was en is nog altijd even groot. Wat er daar gebeurd is, valt niet uit te leggen. Hoe bestaat het dat één orkest op een dergelijk arbitraire wijze wordt bevoordeeld? Dit is pure Sinterklaaspolitiek. Persoonlijke affiniteiten, en ik bedoel hier zeker niet persoonlijke relaties in de privé-sfeer, hebben alle andere criteria overboord gegooid.

Mijnheer de minister, u hebt uw uitleg gegeven, ik neem die aan. Zelfs met de beste uitleg komt dit echter niet over. Men kan proberen dit in zijn geheel te begrijpen. In de sector zelf begrijpen een aantal mensen uw uitleg niet omdat er ook heel wat belangrijke en goede ensembles zijn die met zeer beperkte middelen en met veel internationale uitstraling een aantal zaken realiseren.

Stassen

Ik kom tot mijn besluit. Er is muziek bij het begin en het einde van mijn betoog. Ik hoop dat de minister-componist en zijn collega's-uitvoerders nu nog verder meewerken. (*Applaus*)

Minister-president Luc Van den Brande : Ik zal kort en bondig zijn. Dit is een zaak van de minister van Cultuur. Er zijn schabouwelijke dingen verteld op het ogenblik dat een afweging wordt gemaakt en men is zo grof dit te koppelen aan persoonlijke relaties, en dan vind ik dat we ver zijn gekomen. Als men geen andere argumenten heeft is dat bijzonder lastig. Dat is het geval geweest in dit dossier.

Er zijn natuurlijk mensen die kort van geheugen zijn. De idee van de culturele ambassadeurs is gegroeid zoals bij de Alliance Française, bij het Goethe-instituut, bij een aantal andere landen de idee is naar voren gekomen om niet de kunst aan de economie te binden, maar vanuit de economie een bijdrage te leveren tot wat een internationaal platform kan zijn.

Op dat ogenblik waren een aantal gezelschappen zelfs niet geïnteresseerd om in aanmerking te komen. De eersten die wel geïnteresseerd waren, waaronder I Fiamminghi, hadden bovendien de verplichting opgenomen om als tegenprestatie een aantal concerten uit te voeren in de loop van het betreffende jaar. Dat is een historische verwijzing.

Ten eerste : dit is de eerste keer dat de economiekredieten supplementair aan de cultuurkredieten zijn toegevoegd, met een bedrag van 120 miljoen frank. Ik zou dat bedrag moeten nakijken, maar het is ondertussen verhoogd.

Ten tweede : ik ben van oordeel dat we met minister Martens naar een oplossing moeten zoeken. Ik denk niet dat het draagvlak van Vlaanderen voldoende groot is om te kunnen stellen dat we zestien middenensembles hebben die een internationale reputatie en een internationaal podium hebben. Met alle respect voor de zestien ondertekenaars van het pamflet dat ik gelezen heb, kan ik onderkennen dat er een zevental uitstekende gezelschappen zijn die een internationaal platenlabel en een internationaal podium hebben.

Er is ongenoegen, maar dat wil ik wegnemen. Dat is de opdracht van de minister van Cultuur, maar ik vind het een gemeenschappelijke opdracht. Ik begrijp het ongenoegen in de reactie van een aantal onder hen. Er zijn geen argumenten om te zeg-

gen dat het draagvlak van die aard is dat er zestien ensembles zijn die voldoen aan deze criteria.

Het is de bedoeling dat er een decretale wijziging tot stand komt tegen 1998, en dat we, ook ten aanzien van die gezelschappen die in het begin niet wensten in te treden in de idee van de culturele ambassadeurs, stellen dat ze tenminste waardering, maar ook materiële steun verdienen.

Niemand kan er mij van overtuigen dat de zestien ensembles van dezelfde kwaliteit zijn en aan de criteria voldoen. Ik denk dat we een oplossing moeten uitwerken die dit terechte ongenoegen in een juiste plooi strijkt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : De raad voor advies van muziek en cultuur had een vrij evenwichtig advies uitgebracht. Op basis van een aantal beoordelingscriteria dachten zij dit advies te moeten geven. Zij hebben daarbij zeker niet met geld gegooid. De waardering die u naar voren schuift – de internationale uitstraling, kwaliteit en dergelijke meer – hebben ze gerespecteerd. Het was een poging. Dat is de eerste fase van het verhaal.

De tweede fase van het verhaal gaat over die 30 miljoen frank die we echt niet kunnen uitleggen. Minister Van den Bossche kan daar zijn redenen voor hebben, hij hoeft ze niet uit te leggen. Dat heeft de sector het meest pijnlijk getroffen. Als men ziet dat een aantal van die ensembles niet naar het buitenland kunnen omwille van financiële redenen, is dat zeer pijnlijk.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : We moeten het dossier zo zakelijk en evenwichtig mogelijk beoordelen. U vergeet dat deze keer, in tegenstelling tot vroeger, de verschillende muziekensembles in één beoordeling terecht kwamen. Vroeger waren er de zogenaamde middenorkesten en de rest was daarvan gescheiden. Nu is een en ander in een budget ondergebracht dat plots in plaats van onder vier, onder 27 moet worden verdeeld. We moeten daar een oplossing voor vinden.

Minister Luc Martens : We moeten het zien als een overgangsfase. Het is geen gemakkelijke inschatting. In het vooruitzicht staat een objectivering van een decreet voor het hele muziekgebeuren. Door dit spanningsveld ziet men toch een proces waardoor er voor het muziekgebeuren meer middelen

Martens

komen. De ensembles beschikken vandaag over 109 miljoen frank. Wanneer we de balans opmaken van de geleverde inspanningen, bijvoorbeeld bij I Fiamminghi en wat kan gebeuren met die andere internationale ensembles die intussen dat forum kunnen bespelen, dan merken we op dat punt een toename van 70 percent.

De voorzitter : De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, collega's, ik vrees dat ik in herhaling val, maar dit zal ik toch nog toelichten. De begroting voor Cultuur is met 10 percent gestegen. Dit kan ik toejuichen, maar in de sector blijft het ongenoegen bestaan. Jammer genoeg is de cultuur steeds het zwakke broertje geweest en dienen er misschien nog meer middelen voor uitgetrokken te worden. De begrotingsnormen zijn soms de oorzaak om die in te krimpen, maar ik vind die geste van de extra 10 percent een goede zaak.

In verband met de verdeling van de middelen voor Cultuur heb ik toch enkele vragen. Bij het lezen van de begroting merkte ik dat de 83 erkende culturele centra in het Vlaams Gewest zo'n 297,6 miljoen frank krijgen. De zes gemeenschapscentra van de rand krijgen ongeveer 70,6 miljoen frank. Dat betekent dat voor de eerste groep zo'n 3,5 miljoen frank per centrum wordt uitgetrokken, terwijl dat in de rand 12 miljoen frank voor elk centrum is. Dit is een verhouding van bijna één op vier. Ik weet dat het voor sommigen politiek belangrijk is, maar ik stel mij de vraag of iedereen ermee akkoord gaat om hiervoor te besparen op hun cultureel beleid. Gaat iedereen akkoord om meer te investeren in de rand en minder in bijvoorbeeld Ieper, Hasselt of ergens anders in Vlaanderen ?

Een tweede aspect van uw bevoegdheid, mijnheer de minister, is het welzijnsbeleid. Een zaak waar ik veel belang aan hecht, is de gehandicaptenzorg. De begroting die ik heb gezien, biedt weinig vernieuwing. Er moet meer worden ingespeeld op nieuwe verschijnselen. Autistische kinderen krijgen nog te weinig aandacht en de voor hen beschikbare middelen zijn nog te karig. Ook het dossier over de semi-internaten blijft in de kou staan.

In de Brusselse rand heeft het communautaire getouwtrek nefaste gevolgen voor sommige gehandicapten. Sinds de splitsing van het Nationaal Fonds voor de Sociale Reclassering van de Gehan-

dicapten, kunnen Franstalige gehandicapten die in het Vlaams Gewest wonen, niet meer terecht in een medisch-pedagogische instelling van de Franse Gemeenschap. Vorige vrijdag heeft zo een geval de pers gehaald. Een kind van 20 maanden werd geweigerd in een Brusselse instelling die van de Franse gemeenschap afhangt, alhoewel het aan dringende verzorging toe was. Deze gehandicapten krijgen ook geen hulp van het Vlaams Fonds als ze naar het bijzonder onderwijs van de Franse Gemeenschap gaan. Dat soort gevallen komt ook voor in omgekeerde zin, als met name gehandicapten die in het Waals Gewest wonen, naar Vlaamse instellingen gaan.

Moeten de mensen het slachtoffer zijn van politieke onwil, waardoor men overal communautaire problemen ziet ? Ze verdienen omwille van hun gezondheid alle aandacht, en hoeven niet te stuiten op een gebrek aan begrip van beleidsverantwoordelijken. Op het einde van de twintigste zijn deze mensonterende toestanden onduelbaar. Ik zou graag van de minister vernemen of er werk van wordt gemaakt om deze problemen in 1997 uit de wereld te helpen. Ofwel betaalt de Franse Gemeenschap voor deze mensen, en wordt er afgezien van het territorialiteitsprincipe, ofwel betaalt de Vlaamse Gemeenschap ondanks het feit dat ze naar een Franstalige instelling gaan.

Minister Luc Martens : Oorspronkelijk bestond er een voorstel tot samenwerkingsakkoord. Het bleek niet houdbaar. Er is opdracht gegeven om opnieuw te onderhandelen, wat ook gebeurt. We voeren dit soort gesprekken ook met het buitenland, bijvoorbeeld met Nederland waar samenwerking plaatsvindt in verband met gehandicapten die omwille van een bepaalde reden bij ons terecht komen. Er zijn wel oplossingen voor. Ik ken het concrete geval niet uit de pers.

De heer Christian Van Eyken : Mogen de personen in kwestie zich bijgevolg tot het Vlaams Fonds richten ?

Minister Luc Martens : Het is niet zo eenvoudig. In ieder geval moeten we helpen. Wie zal betalen ?

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte mensen van het Beknopt Verslag en de Handelingen, ik zal het hebben over de begroting van de BRTN en over het maxidecreet. (*Gelach*)

Matthijs

Sinds jaren wordt er in het parlement een discussie gevoerd over de toekomst en de werkelijke doelstelling van de openbare omroep. Al die tijd wordt er geroepen om een slagvaardiger BRTN. Dat kwam bij elke bespreking van het meerjarenplan terug aan de oppervlakte. Het is de verdienste van de huidige minister van Media dat hij na het eendeloze gepalaver de handen uit de mouwen heeft gestoken.

Er werd in het parlement een nieuw decreet voorgesteld en goedgekeurd. Dit hield een ware revolutie in, omdat er eindelijk beweging kwam in het logge BRTN-schip. De taak van de omroep werd duidelijker omschreven en er werd uitdrukkelijk bepaald dat prioriteit moet worden gegeven aan informatie en cultuur. Ook moest voldoende aandacht naar kinderen en jongeren gaan. De strategie van de openbare omroep moet voortaan worden vertaald in meetbare doelstellingen. Nieuwe instrumenten zoals kijkdichtheid, bereik, marktaandeel en waardering waren in die context bruikbaar. De bevoegdheden van de raad van bestuur werden beperkt, maar ook duidelijker omschreven. De Vaste Commissie werd geschrapt, het middenkader en het directiecomité werden hervormd. Ten slotte werd na enig zoekwerk de functie van de gedelegeerd bestuurder ingevuld.

Vorig jaar werd in december het minidecreet goedgekeurd, dat dus aan de gedelegeerd bestuurder meer autonomie gaf om het maxidecreet voor te bereiden ter bespreking in het Vlaams Parlement. Momenteel bevindt dit ontwerp van maxidecreet zich bij de Raad van State voor advies. Daarna zal de bespreking in dit parlement van start kunnen gaan.

De belangrijke krachtlijnen van het ontwerp zijn : de omvorming van de BRTN tot een naamloze vennootschap van publiek recht, die een jaarlijkse dotatie zal blijven ontvangen ; een overname van het sociaal passief door de Vlaamse regering ; vrijwillige pensionering op zestig jaar met mogelijkheid tot een uitstapregeling voor 55-plussers ; overschakeling of verandering van het statutair naar het contractueel stelsel ; naamsverandering in VRT, of Vlaamse Radio en Televisie ; de beperking van de zendtijd voor politieke derden ; de komst van een nieuw programma voor de sociaal-economische derden, dat de VRT zelf zal produceren.

Het maxidecreet is grondig onderbouwd. Zo werd een Censydiam-onderzoek uitgevoerd over de twee televisienetten, zoals dit vroeger al voor de

radio gebeurd is. Zonder te willen vooruitlopen op de bespreking van dit maxidecreet, wil ik toch al volgende bedenking maken. De prioritaire opdracht van de BRTN of de VRT, is informatie- en cultuurprogramma's brengen. Uit berichten over de krachtlijnen voor de TV-programmatie die de laatste maanden de wereld werden ingestuurd, blijkt dat TV1 een zogeheten verbredend net zou worden en TV2 een meer verdiepend karakter zou krijgen.

Men kan vrezen dat al de programma's die de meerwaarde van de openbare omroep ten opzichte van de commerciële omroepen uitmaken, naar het tweede net zullen verhuizen. Als dit het geval is, zou het eerste net alleen maar concurrentie voeren met de commerciële omroep en zo zijn opdracht van publieke dienstverlening onvoldoende waarmaken. Als het eerste net een echt gezinsnet wil zijn dat de naam van openbare omroep waardig is, dan moet het vooral programma's brengen die de commerciële zender niet brengt, of ten minste niet op die manier.

Op de tweede plaats moeten de programma's van de openbare omroep – ook die op het eerste net – gekenmerkt worden door kwaliteit. Dit is het sleutelwoord. Dit betekent dat beide netten toonaangevend moeten zijn, of het nu gaat om cultuur in de brede zin, amusementsprogramma's of informatie aan de bevolking.

Het kijkersonderzoek is nog niet geïmplementeerd in de huidige programmatie. De gedelegeerd bestuurder verwacht wel dat de volledige reorganisatie van de openbare omroep ongeveer vijf jaar kan duren. We begrijpen dat niet alles van de ene dag op de andere kan veranderen. Wel moet stapsgewijs maar onmiskenbaar in de programmatie merkbaar worden dat de openbare omroep een nieuw elan heeft gevonden. Het voornemen van de gedelegeerd bestuurder om meer producties in eigen huis te maken, kan hieraan zeker tegemoet komen.

De afgelopen jaren was de televisie altijd het probleemkind van de openbare omroep. De radiozenders deden het altijd zeer goed, en doen dat nog steeds. Toch moet de openbare omroep blijven inzien dat ook de radionetten zich in de toekomst schrap zullen moeten zetten.

Zo werd de inhoudelijke hervorming van de radiozenders recent ingezet met de hervorming van Radio 1.

Matthijs

Onze fractie is van mening dat het maxidecreet voor de BRTN de hervorming van de laatste kans is. Als er nu geen fundamentele zaken wijzigen, en als de door het minidecreet gegeven aanzetten niet verder worden ontwikkeld, zal het met de openbare omroep snel bergaf gaan. We moeten voortgaan op de weg die met het minidecreet werd ingeslagen. De verwachtingen zijn hooggespannen. Uiteindelijk zijn het de personeelsleden van de openbare omroep die de hervorming zullen moeten schragen en belichamen. Zij zullen het in de praktijk moeten waarmaken.

Niet alleen zij dragen echter verantwoordelijkheid. Ook het Vlaams Parlement moet de hervorming alle kansen geven en ze op alle mogelijke manieren trachten te steunen. Alle partijen hebben in het verleden gesteld dat de openbare omroep vandaag meer dan ooit noodzakelijk is, en in het Vlaamse medialandschap een belangrijke rol te vervullen heeft. Het parlement heeft de verantwoordelijkheid om actief en positief invulling te geven aan de totstandkoming van het toekomstige maxidecreet. Dit betekent ook dat we onze goedkeuring moeten geven aan de verantwoorde financiële repercussies van de op stapel staande hervorming van de BRTN, die de goedkeuring van het maxidecreet met zich zal meebrengen. Daarom is de huidige begroting enkel als een overgangsbegroting te beschouwen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Wallendael heeft het woord.

De heer Tuur Van Wallendael (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit cultuurdebat heeft me in sterke mate geboeid. Er komen onmiddellijk een aantal zaken naar voren die de verschillende opvattingen over cultuur naast elkaar zetten.

De visie van de heer Verrijken beschouw ik eigenlijk als een soort toeters-en-bellencultuur. Volgens hem moeten we onze cultuur op een assertieve manier beleven en moeten we ons affirmeren. Ik stel me dan de vraag vanuit welk gebrek of tekort we dit moeten doen. Mevrouw Maes pleit vreemd genoeg voor een proliferatie. Ik moet zeggen dat ik hiervoor mijn hart vasthoud. Dan blijven we immers voortploeteren in het Vlaamse amateurisme dat we precies achter ons moeten laten.

Ik wil enkel over één klein onderdeel van de cultuur spreken, met name I Fiamminghi. Ik ben van oordeel dat het gezelschap I Fiamminghi te weinig geld krijgt. Met het geld dat ze momenteel ontvan-

gen, kunnen die mensen niet fatsoenlijk werken. Hoe dramatisch moet de situatie dan niet zijn voor de andere gezelschappen ?

Als ik vergelijk met de vorige begroting, lees ik nu dat ze nog een aanvullende subsidie krijgen voor twee onderdelen : internationale werking en jongerenwerking. Voor deze twee onderdelen gaat het telkens om 15 miljoen frank. In totaal krijgen ze dus 30 miljoen frank extra. Voor 1996 betekent dat dus ongeveer 54 miljoen frank. Ze krijgen ook nog 3 miljoen frank in hoofde van hun functie van cultureel ambassadeur en 4 miljoen frank van de provincie Oost-Vlaanderen. In totaal komen ze zo aan een bedrag van 61 miljoen frank. Daarmee krijgen ze het dubbele van de andere gezelschappen.

Minister Luc Martens : In totaal krijgen ze 60 miljoen frank.

De heer Tuur Van Wallendael : Daarmee zitten ze dus zeker aan het dubbele van de Beethoven-academie, en aan veel meer dan het dubbele van de Symfonie van Vlaanderen.

Dit is toch wel een eigenaardige situatie. Deze drie orkesten hebben immers ongeveer hetzelfde publiek. Ze moeten dus op de markt komen en met elkaar concurreren. De prijzen die I Fiamminghi kan aanrekenen voor een optreden in Berlijn of Amsterdam of om het even waar, zullen heel wat minder hoog liggen dan de prijzen die de Beethoven-academie en het Brugse orkest kunnen aanrekenen.

Ik spreek me hier uiteraard niet uit over de kwaliteit. Dat is een andere kwestie. Ik denk dus dat hierdoor een concurrentievervalsing ontstaat waar wij moeten over nadenken.

Minister Luc Martens : Mijnheer Van Wallendael, ik onderbreek u even, want dit is een delicaat punt. Ik wil er even op wijzen dat het al dan niet toegang krijgen tot het internationaal forum niet alleen te maken heeft met de uitkoopsom. Dat is een belangrijk aspect. Men vertelt daar van alles over maar men moet dat niet overdrijven.

Een en ander heeft ook te maken met de internationale appreciatie. Welk label hebt u kunnen ontwikkelen ? Met welke al of niet internationaal erkende platenfirma hebt u samengewerkt ? Wat is de waardering van de internationale pers ? Waar hebt u al kunnen spelen in de wereld – gaat het alleen over buurlanden of bent u ook op andere continenten actief geweest ? Daar moet je ook rekening mee houden. Het willen doen betekent

Martens

nog niet dat je het ook kan doen. Ik weet zeker dat een aantal grote podia u zullen weigeren, zelfs als u gratis speelt.

De heer Tuur Van Wallendael : Natuurlijk, ik ben het daar volledig mee eens. Ik heb het iets moeilijker met een bepaalde vorm van culturele marketing – die evenwel moet bestaan – maar die I Fiamminghi toch wel op een eigenaardige manier interpreteert. In de teksten van de regering lees ik dat er een hele reeks spontane getuigenissen zijn.

Ik heb hier een fax van I Fiamminghi, gericht aan een Nederlandse impresario. Zoals het hoort, spreekt een Vlaamse culturele ambassadeur daarin met een Nederlandse impresario in het Engels. Ik citeer hier een zinnetje uit : We think that you could be very useful in this respect. I Fiamminghi need as many letters of recommendation as possible from everywhere in the world. Einde citaat. Qua spontaneïteit kan dat natuurlijk wel tellen.

Uiteraard moet er jongerenwerking zijn. Deze Raad heeft mij beheerder gemaakt van het Filharmonisch Orkest. Mijnheer Van Ackere geeft mij een opsomming van wat zij doen qua jongerenwerking : de jongeren mogen de repetities gratis bijwonen, er zijn kinderconcerten, jeugdhappenings, orkeststages, er is begeleiding van jonge musici en coproductie van het jeugdtheater. Ze krijgen daar geen frank voor, niets. I Fiamminghi krijgt daar 15 miljoen frank voor. Wordt dit systeem verlengd ? Blijft dit de komende jaren bestaan ? Via een persbericht hoor ik dat er nu 40 miljoen frank vrij zou komen voor de andere gezelschappen, als een soort compensatie. Is dit op de een of andere manier gestructureerd ? Is de markt onderzocht ? Voeren we een politiek of is die 40 miljoen frank uit de lucht gegrepen ? Waar komt die vandaan ?

Minister Luc Martens : Dit is een inspanningsverbintenis, het is nog geen resultaatsverbintenis. Een resultaat is er immers pas op het ogenblik dat er zowel binnen de regering als binnen het parlement een akkoord over is. Toch zien wij maar al te goed dat er een aantal anderen zijn die ik niet ga noemen.

Uiteindelijk moeten we dat objectiveren. We zullen ook vragen aan de commissie om dat te objectiveren, zij het onder duidelijke voorwaarden, zodat er niet meer over hoeft te worden gediscussieerd. Er zijn er vier of maximaal zes, die duidelijk ook aan een aantal kwaliteitscriteria beantwoorden, die eventueel in dat forum een rol kunnen spelen. Ik

denk dat daarvoor een inspanning moet worden gedaan en ik zal daarvoor pleiten. Als ik daarvoor pleit, dan is dat omdat ik bij mensen onderzocht heb of daar bereidheid toe is. Ik denk dus dat we dat pleidooi kunnen houden.

De heer Tuur Van Wallendael : Dank u, mijnheer de minister. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik beperk me tot twee thema's met betrekking tot de media, namelijk de problematiek van het filmbeleid en de steun aan de geschreven pers.

Tijdens de begrotingsbesprekingen in de commissie vorig jaar hebt u naar aanleiding van de concentratiebewegingen in de kranten- en uitgeverswereld geponeerd dat de rechtstreekse steun aan de geschreven pers zou worden afgeschaft. In de begroting staat die nog in voor 36,3 miljoen frank. De voorbije week werd de uitgeverswereld in ons land onrechtstreeks door elkaar geschud, enerzijds door de perikelen van de Europese Commissie en het VTM-monopolie, VTM, dat toch hoofdzakelijk een uitgever is, en anderzijds door de speculatie of de Vlaamse uitgever Concentra al dan niet aandeelhouder zou blijven bij VTM. Dit gebeurde allemaal in een periode waarin de commerciële zender in financiële problemen dreigde te komen.

Ondertussen stellen we vast dat de krantenoplagen van de jongste tijd door de band genomen licht zijn toegenomen. Ook het aandeel aan reclame-inkomsten steeg, wat niet het geval was bij de streekbladen. Onzekerheid is troef. Het is zeker voorbarig om te spreken van een structurele verbetering in de krantensector. Als de zaak Dutroux en andere affaires er niet waren geweest, zouden we zeker een heel ander beeld hebben van de uitgevers- en krantengroepen.

Dit betekent, mijnheer de minister, dat een evaluatie van de rechtstreekse steun aan de geschreven pers nodig is, maar dat er in elk geval niet kan worden geraakt aan de globale steunverbetering ten aanzien van de kranten. We hebben ook vernomen dat de VLD, mijnheer Keulen, daarentegen wel voorstander is van een afbouw van de financiële tussenkomsten om de onafhankelijkheid van de media te waarborgen. Voor ons kan dit niet. Onafhankelijkheid wordt gewaarborgd door het redactiestatuut.

Decaluwé

De CVP-fractie is wel gewonnen voor de idee om de rechtstreekse steun aan de geschreven pers anders te besteden. Misschien moeten de link worden gelegd naar de nieuwe media, moet we even nagaan of bepaalde uitgevers die steun vragen al dan niet ingebed zijn in een ruimer medialandschap. De steun zou eventueel gekoppeld kunnen worden aan het al dan niet beschikken over een redactiestatuut. We hebben in het parlement al een paar keren over een redactiestatuut gesproken. We moesten toegeven dat we er niet aan konden raken omdat de arbeidsreglementering bepaalt dat het een federale materie is. Het was de bedoeling dat de Stichting voor de Vlaamse Pers dit zou opnemen maar tot nu kwam er weinig van terecht. Trouwens een betere werking van die stichting is meer dan ooit aangewezen, ook met betrekking tot de opleiding van journalisten. Een evaluatie van de werking van die stichting is noodzakelijk. Mijnheer de minister, we rekenen erop dat u uw creativiteit aanwendt in het licht van de problematiek van het redactieproces om deze steun aan de pers op een andere manier besteden wanneer straks de onderhandelingen worden gevoerd met de uitgevers over de samenwerkingsconvenant die volgend jaar afloopt.

De vorige jaren hebben we veel aandacht besteed aan de problematiek van het filmbeleid, namelijk de ondersteuning van de eigen Vlaamse producties. De CVP-fractie dringt erop aan de evaluatie van het filmdecreet en van de werking van de Vlaamse audiovisuele selectiecommissie te bespoedigen. De middelen worden nu teveel versnipperd en deze selectiecommissie werkt te bureaucratisch. Het is de bedoeling dat het Filmfonds kwaliteitsvolle films subsidieert die ook een breed publiek moeten bereiken. Wanneer ik zie dat een aantal films, die gesteund worden door de Vlaamse overheid, geen duizend toeschouwers aantrekken, dan moeten we ons afvragen waar we mee bezig zijn. De volgende twee voorbeelden illustreren dit : Ooggetuigen, 349 toeschouwers in heel Vlaanderen ; De Vliegende Hollander, 977 toeschouwers.

In de nieuwe beleidslijnen moet er meer dan ooit aandacht worden besteed aan beloftevolle starters en aan mensen die bewezen hebben film te kunnen maken. De producenten kunnen de basissubsidie dan gebruiken om in binnen- en buitenland bijkomende subsidies te verwerven. Bovendien moeten ook verbanden worden gelegd tussen de openbare en de commerciële omroepen. Samenwerking tussen de omroepen en het Filmfonds naar Nederlands model moet worden overwogen. Tevens moet

worden gezocht naar een combinatie van het systeem van waarborgen en subsidies.

Ten slotte, mijnheer de minister, moet de controle op de besteding van de middelen worden versterkt. Het kan toch niet dat bepaalde gesubsidieerde films nooit in Vlaamse bioscopen werden vertoond of dat een film als Max, een echte kaskraker met meer dan 60.000 kijkers, meer steun heeft ontvangen dan de eigenlijke kostprijs van de film. Met andere woorden, er is nog veel werk aan de media- en filmwinkel. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Decaluwé, we zijn nu bijna aan het einde van de vergadering. Ik wens u een kort vraagje te stellen. Vond u de sessie vandaag een louteringsproces of een leuteringsproces ?

De heer Carl Decaluwé : Moet ik daarop antwoorden ?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, collega's, midden januari heb ik een overleg met de verschillende actoren van het filmbeleid en de distributie. Ik onderschrijf volledig wat u zegt. We moeten een geïntegreerd filmbeleid voeren. Om te beginnen is er nood aan mensen die goede scenario's kunnen schrijven. Die zijn er te weinig en we hebben absoluut nood aan goede scenario's. Eén van de redenen waarom we de laatste jaren in Vlaanderen minder goede films maken is omdat we het talent niet aan de basis rekruteren.

We moeten ook leren dat een film maken een hele onderneming is. Daarom zijn we van plan om geen mensen te betoelagen die een welbepaalde film maken. Film maken is een professionele activiteit. De filmmaker moet kunnen groeien en ook op langere termijn perspectieven hebben. We zullen alle elementen zoals het scenario, het evalueren van het scenario, de productieselectie, de productie zelf, de distributie, de hele keten dus bekijken.

Het filmdecreet is helaas nog maar drie jaar oud, maar het is duidelijk dat zich een probleem voordoet van financiering. Er zijn externe bronnen weggevallen. De ASLK heeft afgehaakt, de omroepen doen niet meer mee. We beleven een crisis van de Vlaamse film. We hebben nood aan een Vlaamse Lotto. We hebben nood aan middelen voor de film.

Van Rompuy

We moeten, als Vlaamse overheid, ook inhoudelijk een visie durven ontwikkelen. Welk soort films willen we eigenlijk subsidiëren? Nu subsidiëren we alles. Inhoudelijk moeten we een aantal krijtlijnen uittekenen die een meerwaarde kunnen betekenen, ook op het algemene culturele vlak.

Dat zijn elementen die ik in de loop van de volgende weken wil bespreken met de mensen van de filmwereld. Midden januari zullen wij het filmbeleid in Vlaanderen echt grondig opnieuw moeten aanpakken.

De voorzitter : In het scenario is voorzien dat de heer Doomst nu zijn uiteenzetting mag houden.

De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil u danken voor het feit dat u in het holst van de nacht nog naar het parlement bent teruggekomen. Toen voor de zomervakantie door mevrouw Lindkens en mezelf een resolutie rond kinderen en televisie werd ingediend, heeft deze resolutie op veel steun vanuit dit parlement mogen rekenen. Dat gebeurde weliswaar met in het achterhoofd de bedenking dat de commerciële vloedgolven toch niet te stuiten zijn en dat de Power Ranger van de reclame hoe dan ook zijn weg naar de kinderen zal banen.

De zomermaanden brachten echter afschuwelijke verhalen aan het licht, die duidelijk maakten dat zelfs kinderen inderdaad meedogenloos worden ingeschakeld in harde business-circuits die we niet voor mogelijk hielden. De witte beweging voor kinderen heeft de tendens losgeweekt om het meer dan vroeger op te nemen voor de zwakste in onze maatschappij. De zinsnede bescherming van kinderen, die vroeger als betutteling werd bestempeld, wordt nu als een ideaal aanvaard.

Ook in de begroting Media voor 1997 mag dat luik jongeren en kinderen niet oningevuld blijven. Filmcriticus Ronnie Pede verwoordde het vorige maand als volgt – en ik citeer : We hebben kinderen tot nu toe leren lezen en schrijven, we zullen ze ook moeten leren kijken. Einde citaat.

De ontwikkelingen in de media verlopen immers zodanig snel dat jonge mensen op een visuele markt terecht komen, waar ze door de ouderen moeten worden geholpen om hun weg te vinden. Ook Pede pleitte voor een verfijning van de media-

wetgeving, en ik citeer : omdat de grenzen nog altijd straffeloos verlegd kunnen worden. Einde citaat. Film, video of televisie worden vaak gebruikt om kinderen zoet te houden, maar lang niet alles is voor hen geschikt.

Programmamakers geven toe dat je in het aanbod bijna geen films of tekenfilms meer vindt die geen overdosis aan geweld bevatten. Zou het dan toch waar zijn dat we beeldgeweld bij jongeren onderschatten? Mijnheer de minister, wij kennen uw ethische bewogenheid en we weten dat u de pogingen om jongeren weerbaarder te maken in het kijken voluit zal steunen. Ik meen daarom ook dat de begroting 1997 inzake media en jongeren geen Fabeltjeskrant zal zijn, maar een aantal concrete stappen zal zetten naar een degelijk beleid voor jongeren en media.

Binnen onze eigen BRTN zorgen de creatieve krachten nu al voor knappe kijkcijfers, met een goed bereik naar de volwassenen. We vernemen dat binnen de studiedienst onderzoek wordt verricht naar de wijze waarop een attractief televisiekinderblok er moet uitzien en welke ingrediënten dit moet bevatten. We durven dan ook hopen dat de kinderen op de eerste rij zullen zitten bij de nieuwe BRTN – als die al niet snel VRT heet. Het zal u niet verbazen dat we hopen dat u voor de vraag naar een jeugdjournaal mee de waakvlam brandend zal houden.

Leren kijken zal vooral een opdracht zijn voor wie kinderen dagelijks begeleidt : ouders, leerkrachten, jeugdleiders, sociaal-culturele organisaties. We beseffen dat dit soort kijkvorming niet direct weerslag heeft op uw budget, maar we hopen dat u als weliswaar economisch beslagen mediaminister met de ministers Martens en Van den Bossche blijvend overleg zal plegen opdat ze aan de jonge televisie- of filmkijker een deel van hun ruime budgettaire koek zullen besteden. Er zijn weinig dagelijkse bezigheden waar je in Vlaanderen geen vormingscursus kunt over volgen : kinderen een goede mediabril opzetten lijkt me een prioriteit.

Het is al vaak gezegd : wij hebben heel wat goede jeugdprogramma's in huis die een kijkkastverruiming zijn, zeker bij onze eigen BRTN. Een klopje op de schouders voor een aantal creatievelingen uit de jeugdbranche moet er in 1997 vanaf kunnen. Voor ons mag het een zilveren Bertje of een gouden Ericske zijn, maar een aanmoedigingsprijs voor een knap kinderprogramma zal een prachtig signaal zijn. Het is niet de taak van de overheid om aan jeugdprogramma's een kwaliteitskaartje zeer goed, goed, slecht of onaanvaardbaar te hangen.

Doomst

De witte stuwung heeft wel duidelijk gemaakt dat meer en meer volwassenen niet vinden dat we aan de zijlijn moeten gaan staan, maar ze vinden dat we op het terrein zelf moeten durven optreden. Daarom vraag ik ook om tijdens het volgende jaar samen met het parlement dringend na te gaan waar ouders of begeleiders terecht kunnen wanneer uitzendingen of films hun oren figuurlijk ondraaglijk doen tuiten.

Laat mij tot slot een kleine verwijzing maken naar het Commissariaat voor de Media dat u in de steigers wilt zetten. De ode aan de reclame die recent door de raad werd aangeheven voorspelt dat er rond dit mediamanna getouwtrek op stapel staat. Ook de eerste liefdesverklaringen van VTM en VT4 over kinderreclame, teleshopping en prijsvermelding laten verstaan dat we tijdens het komende jaar op onze hoede zullen moeten zijn voor achterpoortjes die men wil openduwen.

Mijnheer de minister, ongetwijfeld zal volwassen Vlaanderen kijken naar wat er in 1997 van BRTN, VTM of VT4 wordt. Toch hopen we dat u als een

schalkse ruiter vaart zult willen zetten achter de jeugddimensie van media. (*Applaus bij de CVP*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 9.30 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 22.37 uur.*
